

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
GRAFİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

KIZ MESLEK LİSESİ GRAFİK VE FOTOĞRAFÇILIK ALANI GRAFİK DALINDA
OKUTULAN İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ DERSİNE SEKTÖR
TEMSİLCİLERİNİN KATKISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Akın ODACI

Ankara
Haziran, 2013

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
GRAFİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

KIZ MESLEK LİSESİ GRAFİK VE FOTOĞRAFÇILIK ALANI GRAFİK DALINDA
OKUTULAN İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ DERSİNE SEKTÖR
TEMSİLCİLERİNİN KATKISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Akın ODACI

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa KINIK

**Ankara
Haziran, 2013**

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
TABLolar LİSTESİ	vi
BÖLÜM I	1
1.1. GİRİŞ	1
1.1.1 Problemin Durumu.....	1
1.1.2 Araştırmanın Amacı.....	6
1.1.3 Araştırmanın Önemi	7
1.1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
1.1.5 Varsayımlar	8
1.1.6 Tanımlar.....	8
BÖLÜM II	9
2.1 KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1.1 Eğitimin Tanım ve Amaçları.....	9
2.1.2 Eğitim ve Öğretim Kavramı.....	11
2.1.3 Eğitimin Çeşitleri	11
2.1.3.1 Yaygın Eğitim.....	11
2.1.3.2 Örgün Eğitim.....	11
2.1.3.2.1 Mesleki Eğitim	12
2.1.3.2.1.1 Grafik Eğitimi.....	13
2.1.3.2.2 Mesleki Teknik Eğitimin Gelişimi ve İlkeleri.....	15
2.1.3.2.3 Mesleki Eğitimin Türkiye’deki Durumu.....	18
2.1.3.2.4 Mesleki Eğitim Veren Liseler ve Çeşitleri.....	21
2.1.3.2.5 Türkiye’ de Liselerde Grafik Eğitimi.....	22
2.1.3.2.6 Mesleki Eğitimde Okul – İşletme İşbirliği.....	23
2.1.3.2.6.1 Okul İşletme İşbirliğine Dayalı Eğitimin Amacı.....	24

2.1.3.2.6.2 Okul İşletme İşbirliğine Dayalı Eğitimin Faydaları.....	25
2.1.3.2.6.3 Mesleki Eğitimde Okul İşletme İşbirliğinde İlgili Taraflar.....	26
2.1.3.2.6.3.1 Danışma Kurulları.....	26
2.1.3.2.6.3.2 Milli Eğitim Bakanlığı Merkez.....	27
2.1.3.2.6.3.3 Okul Yönetimi.....	27
2.1.3.2.6.3.4 Koordinatör Öğretmen.....	27
2.1.3.2.6.3.5 Eğitici Personel.....	27
2.1.3.2.6.3.6 İşletmeler.....	28
2.1.3.2.6.3.7 Öğrenciler.....	31
2.1.3.2.6.3.8 Veliler.....	31
2.1.3.2.6.4 Mesleki Eğitimde Okul İşletme İşbirliğinin Taraflara Sağladığı Yararlar.....	31
2.1.3.2.6.5 Okul Yönetimine Sağladığı Yararlar.....	31
2.1.3.2.6.6 Öğrenciye Sağladığı Yararlar.....	32
2.1.3.2.6.7 Toplumla Sağladığı Yararlar.....	33
2.1.3.2.6.8 Dünya’ da Okul İşletme İşbirliği.....	33
2.1.3.2.6.9 Türkiye’ de Okul İşletme İşbirliği.....	35
2.1.3.2.6.9.1 Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	35
2.1.3.2.6.9.2 Cumhuriyet Sonrası Dönem.....	36
2.1.3.2.7 Mesleki Eğitimde Okul İşletme İşbirliğinin Kapsamı.....	41
3. YÖNTEM	43
3.1 Araştırmanın Modeli.....	43
3.2 Evren ve Örneklem.....	43
3.3 Veri Toplama Teknikleri.....	44
3.4 Verilerin Analizi.....	45
4. BULGULAR VE YORUM	46
4.1 Öğrenci, İşletme ve Koordinatör Öğretmenlerin Türkiye’de Grafik Eğitimi Veren Meslek Liselerindeki Öğrencilerin İşletmede Beceri Eğitimi Uygulamalarına Yönelik Görüşleri.....	46
4.1.1 Staj Yeri Belirlemeye Yönelik Bulgular.....	46
4.1.1.1 Öğrencilerin Staj Yapacakları İşletmeleri Belirleme Şekillerine dair	

bulgular.....	46
4.1.1.2 İşletmelerin Teknoloji Uyumunun Dağılımına dair bulgular.....	47
4.1.1.3 Öğrencilerin İşletmelerde Mesleğinin Gerektirdiği İşlerde Çalıştırılmalarının Dağılımına Dair Bulgular.....	48
4.1.1.4 Öğrencilerin Alan Dışı İşlerde Çalıştırılmalarının Dağılımına Dair Bulgular.....	49
4.1.1.5 İşletmelerde Beceri Eğitiminin Öğrenciye göre Meslek Eğitimine Katkısının Dağılımına Dair Bulgular.....	50
4.1.1.6 İşletmelerin Beceri Eğitimine Bakışı ve Yaklaşımının Dağılımına Dair Bulgular.....	51
4.1.1.7 İşletmelerdeki Eğitimden Sorumlu Personelin Yeterliliğinin Dağılımına Dair Bulgular.....	52
4.1.1.8 Koordinatör Öğretmenlere Yönelik Bulgular İşletmede Beceri Eğitimi Alan Öğrencilerin, beceri eğitimlerinin okulda aldıkları eğitimle uygunluğunun illere göre dağılımına dair bulgular.....	54
4.2 İşletmede Beceri Eğitimi Alan Öğrencilerin, beceri eğitimlerinin okulda aldıkları eğitimle uygunluğunun illere göre dağılımına dair bulgular.....	56
4.2.1 İşletmelerde yaptığınız işleri öğrenmede güçlük çekip çekmediklerinin illere göre dağılımına dair bulgular.....	57
4.3 Altı ilde Kız Meslek Liselerinde Grafik dalında İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan 181 Öğrenciye Uygulanan Ankete Öğrencilerin Verdikleri Cevapların Sonuçlarına Dair Bulgular.....	58
4.3.1 Ankete katılan okulların bulunduğu illere göre dağılımına dair bulgular.....	58
4.3.2 Öğrenim gördüğünüz okul aşağıdakilerden hangisidir sorusunun dağılımına dair bulgular.....	58
4.3.3 Kaçınıcı sınıfta öğrencisiniz sorusunun dağılımına dair bulgular.....	59
4.3.4 Staj yapacakları işletmelerin nasıl belirlendiğinin dağılımına dair bulgular.....	59
4.3.5 Staj yaptıkları işletmelerin dağılımına dair bulgular.....	60

4.3.6	Staj yaptıkları işletmelerde bulunan öğrenci sayısının dağılımına dair bulgular.....	60
4.3.7	İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin çalışma saatlerinin dağılımına dair bulgular.....	61
4.3.8	Staj yapılan işletmenin güncel teknoloji ile uyumluluğunun dağılımına dair bulgular.....	61
4.3.9	Bölümün bilgi, beceri ve iş alışkanlığını geliştirme imkanı verip vermediğinin dağılımına dair bulgular.....	62
4.3.10	Bölümde bulunan atölye laboratuvar, derslik ve donanımın öğretim yaptıkları alanla ilgili mesleki gelişim için uygunluğunun dağılımına dair bulgular.....	62
4.3.11	Bölümde verilen eğitim programları ara eleman yetiştirmeye uygunluğunun dağılımına dair bulgular.....	63
4.3.12	Beceri eğitimi yapılan işletmelerde eğitimden sorumlu personelin, mesleki becerilerin kazanımında yardımcı olup olmadığının dağılımına dair bulgular.....	64
4.3.13	Beceri eğitimi yapılan işletmeler de öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verilip verilmediğinin dağılımına dair bulgular.....	64
4.3.14	İşletmede verilen beceri eğitiminin okuldaki verilen eğitim programına uygunluğunun dağılımına dair bulgular.....	65
4.3.15	İşletmede kazanılan becerilerin okulda alınan bilgi ve becerilerle birbirini tamamlayıp tamamlamadığının dağılımına dair bulgular.....	65
4.3.16	Beceri eğitiminin süresinin, kendilerini geliştirmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	66
4.3.17	Beceri eğitimi alınan işletmelerde mesleki beceriler kazanılabilmesi için uygulanan öğretim yöntemlerinin yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	67
4.3.18	Beceri eğitiminden sorumlu eğitici personelin mesleki bilgi ve beceri açısından yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	67
4.3.19	Beceri eğitimi sırasında kazanılan bilgi ve becerilerin gelecekteki	

meslek yaşamlarında gerekli olup olmadığının dağılımına dair bulgular.....	68
4.3.20 Bölümde elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulaması açısından beceri eğitiminin öneminin dağılımına dair bulgular.....	69
4.3.21 Beceri eğitiminin, iş ortamını tanıma açısından öneminin dağılımına dair bulgular.....	69
4.3.22 Öğrencilerin alınan beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine katkı sağlayacağını düşünüp düşünmediklerinin dağılımına dair bulgular.....	70
4.3.23 Beceri eğitimini okulda yapma isteğinin dağılımına dair bulgular..	71
4.3.24 İşletmede yapılan işlerin öğrenilmesinde güçlük çekilmesinin dağılımına dair bulgular.....	71
4.3.25 Okulda elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin beceri eğitimi için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	72
4.3.26 İşletme yetkililerinin beceri eğitimine olumlu yaklaşımlarının dağılımına dair bulgular.....	73
4.3.27 İşletmenin çalışma koşullarının beceri eğitimi için uygunluğunun dağılımına dair bulgular.....	73
4.3.28 İşletmede çalışanların, beceri eğitimi uygulamalarında yardım etmelerinin dağılımına dair bulgular.....	74
4.3.29 Beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşanmasının dağılımına dair bulgular.....	74
4.3.30 Alınan beceri eğitiminin bir işe başlayabilmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	75
4.3.31 İşletmelerde genellikle meslek alanlarının dışındaki işlerde çalıştırılmalarının dağılımına dair bulgular.....	75
4.3.32 Koordinatör öğretmenlerin beceri eğitimine ilgilerinin dağılımına dair bulgular.....	76
4.3.33 İşletme yetkililerinin beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgilenmelerinin dağılımına dair bulgular.....	76
4.4 Altı İilde Kız Meslek Liselerinde Grafik dalında 30 Öğretmene Uygulanan Ankete Öğretmenlerin Verdikleri Cevapların Sonuçlarına Dair Bulgular.....	77

4.4.1	Ankete katılan öğretmenlerin yaş dağılımlarına dair bulgular.....	77
4.4.2	Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımlarına dair bulgular..	77
4.4.3	Ankete katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarının dağılımlarına dair bulgular.....	78
4.4.4	Ankete katılan öğretmenlerin lisans eğitimi aldıkları okulların dağılımına dair bulgular.....	78
4.4.5	Ankete katılan öğretmenlerin meslekte çalışma yıllarının dağılımlarına dair bulgular.....	79
4.4.6	Ankete katılan öğretmenlerin okullarının bulunduğu illerin dağılımına dair bulgular.....	79
4.4.7	Ankete katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulların dağılımına dair bulgular.....	80
4.4.8	Ankete katılan öğretmenlerin okuldaki görevlerinin dağılımına dair bulgular.....	80
4.4.9	Ankete katılan öğretmenlerin iş tecrübelerinin dağılımına dair bulgular.....	81
4.4.10	Ankete katılan öğretmenlerin varsa iş tecrübelerinin süresinin dağılımına dair bulgular.....	81
4.4.11	Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimini hangi sınıfta görmeye başladıklarının dağılımına dair bulgular.....	82
4.4.12	İşletmelerde beceri eğitiminin yapılmasını uygun buldukları sınıfın dağılımına dair bulgular.....	82
4.4.13	Öğretmenlerin mesleki ve teknik eğitim yönetmeliği hakkında bilgilerinin olup olmadığının dağılımına dair bulgular.....	83
4.4.14	Öğrencilerin işletmelere dağıtılma kriterlerinin dağılımına dair bulgular.....	83
4.4.15	İşletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanlarının dağılımına dair bulgular.....	84
4.4.16	Bölümde uygulanan eğitim programlarının ara kademe elemanı yetiştirmek için yeterliliğini dağılımına dair bulgular.....	84

4.4.17	Beceri eğitimi yapılan işletmelerde eğitimden sorumlu personelin, mesleki becerilerin kazanımında yardımcı olup olmadığının dağılımına dair bulgular.....	85
4.4.18	Beceri eğitimi yapılan işletmeler de öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verilip verilmediğinin dağılımına dair bulgular.....	85
4.4.19	İşletmede verilen beceri eğitiminin okuldaki verilen eğitim programına uygunluğunun dağılımına dair bulgular.....	86
4.4.20	Beceri eğitiminden sorumlu eğitici personelin mesleki bilgi ve beceri açısından yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	86
4.4.21	Beceri eğitimi sırasında kazanılan bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamlarında gerekli olup olmadığının dağılımına dair bulgular.....	87
4.4.22	Bölümde elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulaması açısından beceri eğitiminin öneminin dağılımına dair bulgular.....	88
4.4.23	İşletmede beceri eğitimi planlanması konusunda işletme yetkilileri ile işbirliği yapılmasının dağılımına dair bulgular.....	88
4.4.24	Beceri eğitiminin, iş ortamını tanıma açısından öneminin dağılımına dair bulgular.....	89
4.4.25	Öğretmenlerin alınan beceri eğitiminin öğrenciler mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine katkı sağlayacağını düşünüp düşünmediklerinin dağılımına dair bulgular.....	89
4.4.26	Beceri eğitimini okulda yapma isteğinin dağılımına dair bulgular.....	90
4.4.27	Beceri eğitimini işletmelerde yapma isteğinin dağılımına dair bulgular.....	91
4.4.28	İşletmede yapılan işlerin öğrenilmesinde güçlük çekilmesinin dağılımına dair bulgular.....	91
4.4.29	Okulda elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin beceri eğitimi için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	92
4.4.30	İşletme yetkililerinin beceri eğitimine olumlu yaklaşımlarının dağılımına dair bulgular.....	92

4.4.31	İşletmenin çalışma koşullarının beceri eğitimi için uygunluğunun dağılımına dair bulgular.....	93
4.4.32	Öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına uyum sağlamalarının dağılımına dair bulgular.....	94
4.4.33	Beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşanmasının dağılımına dair bulgular.....	94
4.4.34	Alınan beceri eğitiminin bir işe başlayabilmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	95
4.4.35	Öğrencilerin, işletmelerde genellikle meslek alanlarının dışındaki işlerde çalıştırılmalarının dağılımına dair bulgular.....	95
4.5	Altı İlde İşletmelerde Beceri Eğitimi Verilen 72 İşletmeye Uygulanan Ankete İşletme Yetkililerinin Verdikleri Cevapların Sonuçlarına Dair Bulgular.....	96
4.5.1	Ankete katılan işletmelerin bulunduğu illerin dağılımına dair bulgular.....	96
4.5.2	Ankete katılan işletmelerin çalışma alanlarının dağılımına dair bulgular.....	97
4.5.3	Ankete katılan işletmelerdeki görevin dağılımına dair bulgular.....	97
4.5.4	İşletmelere göre öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimine hangi sınıfta gönderilmesinin dağılımına dair bulgular.....	98
4.5.5	İşletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanlarının dağılımına dair bulgular.....	98
4.5.6	Öğrencilere verilen beceri eğitiminin saatinin dağılımına dair bulgular.....	99
4.5.7	Yasal bir zorunluluk olmasa beceri eğitiminin verilip verilmeyeceğinin dağılımına dair bulgular.....	99
4.5.8	Beceri eğitimi imkanı verilen öğrenci sayısının dağılımına dair bulgular.....	100
4.5.9	İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonrası istihdam edilmelerinin dağılımına dair bulgular.....	100

4.5.10	İşletmelerde öğrencilerin uygulama yapmasının mesleklerinin gerektirdiği becerileri kazanmaları için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	101
4.5.11	İşletmelerde öğrencilerin uygulama yapmasının personele faydasının dağılımına dair bulgular.....	101
4.5.12	İşletmelerde öğrencilerin uygulama yapmasının diğer personeli öğrenmeye ve çalışmaya motive edip etmediğinin dağılımına dair bulgular.....	102
4.5.13	İşletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin yaptıkları iş ve işlemlere ilgi duymalarının dağılımına dair bulgular.....	103
4.5.14	İşletmelerde beceri eğitimi yaptırılan öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verilip verilmediğinin dağılımına dair bulgular.....	103
4.5.15	Öğrencilere kazandırılmaya çalışılan bilgi ve becerilerin öğrenilmesinin dağılımına dair bulgular.....	104
4.5.16	İşletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin işyeri disiplinine uymalarının dağılımına dair bulgular.....	105
4.5.17	Öğrencilerin okulda aldıkları bilgi ve becerileri işyerinde uygularken zorluk çekmelerinin dağılımına dair bulgular.....	105
4.5.18	İşletmelere göre beceri eğitimi sırasında görevli personelin öğrencilere yardımcı olmalarının dağılımına dair bulgular.....	106
4.5.19	Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi yapmalarının işletmelerdeki iş düzenine olumlu etkilerinin dağılımına dair bulgular.....	106
4.5.20	Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi yapmalarının işletmelerdeki düzenine olumsuz etkilerinin dağılımına dair bulgular.....	107
4.5.21	İşletmede beceri eğitiminin planlanması konusunda okul yöneticileri ile işbirliği yapılmasının dağılımına dair bulgular.....	107
4.5.22	İşletmelere göre beceri eğitimi yapan öğrencilere meslekleri ile ilgili bölümlerde uygulama yapma imkanı verilmesinin dağılımına dair bulgular.....	108
4.5.23	Öğrencilerin işletmelerde aldığı beceri eğitimine ilişkin raporların okula	

düzenli olarak iletilmesinin dağılımına dair bulgular.....	108
4.5.24 İşletmede beceri eğitimi planlanması konusunda koordinatör öğretmenler ile yapılan işbirliğinin dağılımına dair bulgular.....	109
4.5.25 İşletmelere göre beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından öğrenciler için öneminin dağılımına dair bulgular.....	109
4.5.26 Öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerine olumlu etki yapacağını düşünmelerinin dağılımına dair bulgular.....	110
4.5.27 İşletmelerin öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını istemelerinin dağılımına dair bulgular.....	110
4.5.28 Öğrencilerin beceri eğitimini işletmelerde yapmalarını istemelerinin dağılımına dair bulgular.....	111
4.5.29 Öğrencilerin işletmelerde yaptıkları işleri öğrenmede güçlük çekip çekmediklerinin dağılımına dair bulgular.....	111
4.5.30 Öğrencilerin okulda elde ettikleri meslekî bilgi ve becerileri işletmeler için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	112
4.5.31 İşletmelerin çalışma koşullarının beceri eğitimi için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	112
4.5.32 Öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına uyum sağlamalarının dağılımına dair bulgular.....	113
4.5.33 Beceri eğitiminde öğrencilerin devamsızlık nedeniyle sorun yaşamalarının dağılımına dair bulgular.....	113
4.5.34 Öğrencilerin beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşamalarının dağılımına dair bulgular.....	114
4.5.35 Öğrencilerin almış olduğu eğitimin bir işe başlayabilmeleri için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.....	114
4.6 İşletmelerin Öğrencileri İşyerlerinde İstihdamı İle Beceri Eğitimi Hakkında Görüşlerinin Karşılaştırılmasının Dağılımına Dair Bulgular.....	115
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	116
5.1 Sonuç.....	116
5.2 Öneriler.....	120
KAYNAKÇA	121

EKLER	124
Ek 1 Koordinatör Öğretmen Anketi.....	125
Ek 2 Öğrenci Anketi.....	129
Ek 3 İşletme Anketi.....	132

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

..... başlıklı tezi
..... tarihinde, jürimiz tarafından .....
..... Ana Bilim / Ana Sanat Dalında Yüksek
Lisans/ Doktora / Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı	İmza
Başkan:	.....
Üye (Tez Danışmanı):	.....
Üye :	.....
Üye :	.....
Üye :	.....

ÖN SÖZ

Dünya genelinde eğitim konusunda yapılan araştırmalarda açıkça görölmektedir ki her ülkenin kendine ait bir eğitim politikası, sistemi ve eğitim programı vardır. Bu sistem ve eğitim programları belirli bir hedef ve amaç için geliştirilmiştir. Programlarda bireylere ve topluma hizmet, bilgi, beceri ve kültürel eğitim olanaklarını zenginleştirme ve öğrenmede işlevsellik gibi temel kavramları gerçekleştirmek temel hedeftir. Eğitim sisteminin amacına ulaşabilmesi, örgün ve yaygın eğitim programları aracılığı ile sağlanmaktadır. Örgün ve yaygın eğitim programları kendi içerisinde çeşitli alan ve dallara ayrılmaktadır. Bizim araştırmamızın temelini örgün eğitim içerisinde yer alan Kız Meslek Liseleri ve işletme işbirliği oluşturmaktadır.

Ülkemizde işletmelerde beceri eğitiminin uygulaması her ne kadar son yıllarda okul sanayi ilişkilerini düzenleyen 3308 sayılı yasa ve yönetmelikler ile yeni kavramlar, yeni işlevler ve yeni yapılar oluşmasını sağladıysa da tam anlamıyla anlaşıldığı ve uygulandığı söylenemez.

Bu araştırma, Türkiye’de grafik eğitimi veren Kız Meslek Liselerindeki öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi dersine işletmelerin katkısı açısından değerlendirilmesi amacıyla planlanmış ve yürütölmüştür.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde araştırmanın her aşamasında öneri ve katkılarının yanı sıra değerli zamanını, bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen, birlikte çalışmaktan ve öğrencisi olmaktan onur duyduğum tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa KINIK’ a, araştırmanın istatistik aşamasında öneri ve katkılarda bulunan, en yoğun çalışmalarının arasında bile zamanını ayırmaktan çekinmeyen değerli Sayın Yrd. Doç. Dr. Recep ÇAKIR’ a, araştırmalarım için gerekli ortam ve desteğı sunan meslek liselerindeki meslektaşlarıma, anketlerin uygulanmasında yardımcı olan öğrencilere ve işletmelerin yöneticileriyle çalışanlarına, çalışmam süresince sürekli desteklerini yanımda hissettiğim dostlarıma ve hayatımın her döneminde karşılaştığım bütün güçlüklerde desteklerini yanımda hissettiğim başta annem olmak üzere sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ODACI, Akın

Yüksek Lisans, Grafik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa KINIK

Haziran–2013, 134 sayfa

Bu araştırmanın amacı grafik eğitimi veren kız meslek liselerindeki öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi uygulamalarına işletme yetkililerinin katkısının değerlendirilmesidir.

Teknoloji ve sanayinin hızla gelişip değiştiği, özellikle bizim ülkemiz gibi gelişmekte olan sanayiye sahip ülkelerde mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olanların iş hayatının beklentileri doğrultusunda yetiştirilmeleri ve gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip olarak iş hayatına atılmaları bu ülkelerin geleceği açısından önem taşımaktadır. Ekonominin gereklerinden birisi de kalifiye ara kademe işgücünün yetiştirilerek üretimde yer almasıdır. Bunun sağlanabilmesi için istihdamı arttırıcı ve eğitim uygulamalarının gerçek çalışma ortamında yapılmasını sağlamaya yönelik önlemler alınması gerekmektedir. Bu uygulamalar, eğitimde okullara yeni teknolojinin sağlanmasında karşılaşılan maddi olanaksızlıkları ortadan kaldıracak gibi öğrencilerin gerçek çalışma ortamında mesleklerini öğrenmelerini de sağlayacaktır.

Türkiye'de grafik eğitimi veren kız meslek liselerindeki öğrencilerin beceri eğitimi uygulamalarının işletmeler, öğrenciler ve koordinatör öğretmenler açısından değerlendirildiği bu çalışmada survey (tarama) yöntemi kullanılmıştır.

Hatay, İzmir, Ordu, Sakarya, Samsun, Şanlıurfa, illerinde bulunan grafik eğitimi veren kız meslek liselerinde eğitim gören son sınıf öğrencileri, bu öğrencilerin koordinatör öğretmenleri ve sanayi uygulaması için gittikleri işletmeler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırmanın verileri bu 6 ilde bulunan 9 meslek lisesinde grafik eğitimi alan 181 son sınıf öğrencisinden, bu öğrencilerle ilgilenen 30 koordinatör öğretmen ve bu öğrencilerin beceri eğitimi yapmak için gittikleri 72 işletmeden anket yoluyla toplanmıştır.

Bu araştırmada elde edilen veriler değerlendirildiğinde ğrenci, işletme ve koordinatör ğretmen görüşleri arasında belirgin bir fark bulunmadığı, işletmelerde beceri eğitime işletmelerin katkısının yüksek olduğu grlmştr. Aynı zamanda ğrencilerinde işletmelere olumlu katkı sağladığı ortaya ıkmıştır.

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the contribution of company's officials to skills training at companies for the students who come from girls' vocational high schools giving graphic education.

In the countries where technology and industry develop and change, especially developing countries like ours, the students' - graduated from vocational and technical secondary schools - having the capability that business life expects and having the skill and knowledge that developing technology requires is very important for the future of that country. One of the requirements of the economy is educating qualified intermediate staff and their being in the production. To achieve this, some precautions need to be taken to increase the employment and to give chance for practising in the real working environment. With these practises, school's financial problems to buy new technologies for education will finish and students will learn their professions in real working environment.

In this research, survey method was used to determine the students' skills training at companies according to students from girls' vocational high schools giving graphic education, companies and coordinator teachers. Survey method is a kind of research that aims to determine the latest existing condition and to deduce, compare and diagnose the students' main tendencies by using interview, questionnaire etc. and materials like this.

The samples of this research are seniors from girls' vocational high schools giving graphic education, their coordinator teachers and companies they go for industry practising from Hatay, İzmir, Ordu, Sakarya, Samsun and Şanlıurfa.

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 1:** Katılımcıların illere göre dağılımı.
- Tablo 2:** Öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirleme şekillerinin dağılımı.
- Tablo 3:** Öğrencilere göre işletmelerin teknolojik uyumunun dağılımı
- Tablo 4:** Öğrencilerin işletmelerde mesleğinin gerektirdiği işlerde çalıştırıldıklarına yönelik cevap dağılımı.
- Tablo 5:** Öğrencilerin işletmelerde alan dışı çalıştırıldıklarına yönelik cevap dağılımı.
- Tablo 6:** Koordinatör öğretmen cevap dağılımına dair bulgular.
- Tablo 7:** İşletmelerde beceri eğitiminin öğrenciye katkısına yönelik soruya öğrenci cevaplarının dağılımı.
- Tablo 8:** İşletmelerde beceri eğitimine işletmelerin bakışı ve yaklaşımına işletmelerin verdikleri cevapların dağılımı.
- Tablo 9:** İşletmelerin yasal zorunluluk olmasa beceri eğitimi verip vermeyeceklerine dair bulgular.
- Tablo10:** İşletmelerdeki beceri eğitiminde uygulanan eğitim yöntemine verilen cevapların dağılımı.
- Tablo11:** İşletmelerdeki personelin mesleki ve eğitim bilgisine öğrencilerin cevaplarının dağılımı.
- Tablo12:** İşletmelerdeki personelin mesleki ve eğitim bilgisine koordinatör öğretmenlerin cevaplarının dağılımı.
- Tablo13:** İşletmelere gönderilen öğrencilere koordinatörlük yapan öğretmenlerin cinsiyetleriyle ilgili verilerin dağılımı.
- Tablo 15:** Ankete katılan koordinatör öğretmenlerin yönetmelik bilgisinin dağılımı.
- Tablo 16:** Ankete katılan öğrencilerin koordinatör öğretmenlerinin beceri eğitimiyle ilgilenmelerinin dağılımı.
- Tablo 17:** Beceri eğitiminin okuldaki eğitimle uygunluğunun illere göre dağılımı.
- Tablo 18:** Öğrencilerin beceri eğitiminde yaptıkları işleri öğrenirken güçlük çekmelerinin illere göre dağılımı.
- Tablo 19:** Ankete katılan öğrencilerin okullarının illere göre dağılımı.
- Tablo 20:** Ankete katılan öğrencilerinin okul dağılımı.
- Tablo 21:** Ankete katılan öğrencilerin sınıf dağılımı.
- Tablo 22:** Öğrencilerin işletme belirlemesine ait dağılım.

- Tablo 23:** Katılımcıların işletmelerin çalışma alanlarına verdikleri cevapların dağılımı.
- Tablo 24:** Katılımcıların işletmelerdeki sayısının dağılımı.
- Tablo 25:** Katılımcıların çalışma saatlerinin dağılımı.
- Tablo 26:** İşletmelerin teknoloji ile uyumunun dağılımı.
- Tablo 27:** Katılımcıların okudukları bölümün gelişime imkân verip vermediğinin dağılımı.
- Tablo 28:** Katılımcıların okudukları bölümdeki atölyelerin donanımının gelişim için uygunluğunun dağılımı.
- Tablo 29:** Katılımcıların bölümde aldıkları eğitim programının ara eleman yetiştirmeye uygunluğunun dağılımı.
- Tablo 30:** İşletmelerde eğitimden sorumlu personelin beceri eğitimine katkılarına dair bulgular.
- Tablo 31:** İşletmelerde mesleğin gerektirdiği işlere imkân verilmesinin dağılımı.
- Tablo 32:** Beceri eğitiminin okuldaki eğitime uyumluluğunun dağılımı.
- Tablo 33:** İşletmelerde kazanılan bilginin okuldaki eğitimle uyumluluğunun dağılımı.
- Tablo 34:** Beceri eğitiminin süresinin yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 35:** Beceri eğitiminde uygulanan eğitim yöntemlerinin verimliliğinin dağılımı.
- Tablo 36:** İşletmelerde eğitici personelin mesleki bilgisine dair bulgular.
- Tablo 37:** Beceri eğitimi kazanımlarının mesleki yaşamlarına katkısının dağılımı.
- Tablo 38:** Beceri eğitiminin uygulama açısından öneminin dağılımı.
- Tablo 39:** Beceri eğitiminin iş ortamına katkısına dair bulgular.
- Tablo 40:** Beceri eğitiminin iş bulabilmeye katkısının dağılımı.
- Tablo 41:** Beceri eğitiminin okulda yapılmasına dair bulgular.
- Tablo 42:** Beceri eğitiminde öğrenmede güçlük çekilmesinin dağılımı.
- Tablo 43:** Okulda edinilen bilginin beceri eğitimine katkısının dağılımı.
- Tablo 44:** İşletme yetkililerinin beceri eğitimine yaklaşımlarının dağılımı.
- Tablo 45:** Beceri eğitimi çalışma koşullarının dağılımı.
- Tablo 46:** Çalışan personelin uygulamaya katkılarının dağılımı.
- Tablo 47:** Beceri eğitiminde malzeme kullanımındaki sorunların dağılımı.
- Tablo 48:** Beceri eğitiminin işe başlamaya katkısının dağılımı.
- Tablo 49:** Katılımcıların alan dışı işlerde çalıştırılmalarının dağılımı.
- Tablo 50:** Beceri eğitime öğretmenlerin katkısının dağılımı.
- Tablo 51:** Eğitici personelin beceri eğitimindeki sorunlara yaklaşımının dağılımı.
- Tablo 51:** Katılımcıların yaş dağılımı.

- Tablo 52:** Katılımcıların cinsiyet dağılımı.
- Tablo 53:** Katılımcıların öğrenin durumlarının dağılımı.
- Tablo 54:** Öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre dağılımı.
- Tablo 55:** Öğretmenlerin meslekteki çalışma yıllarının dağılımı.
- Tablo 56:** Öğretmenlerin bulunduğu illerin dağılımı.
- Tablo 57:** Öğretmenlerin görev yaptığı okulların dağılımı.
- Tablo 58:** Öğretmenlerin okullardaki görevlerine göre dağılımı.
- Tablo 59:** Öğretmenlerin iş tecrübelerinin dağılımı.
- Tablo 60:** Katılımcıların tecrübe sürelerinin dağılımı.
- Tablo 61:** Öğrencilerin beceri eğitimine gittikleri sınıfın dağılımı.
- Tablo 62:** Beceri eğitimi için uygun gördükleri sınıfın dağılımı.
- Tablo 63:** Katılımcıların yönetmelik bilgilerinin dağılımı.
- Tablo 64:** Uygun işletme seçme kriterinin dağılımı.
- Tablo 65:** Beceri eğitimi uygulamak için önerilen zamanların dağılımı.
- Tablo 66:** Bölümde verilen eğitimin ara eleman yetiştirmek için yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 67:** İşletmelerdeki eğitici personelin eğitime verdiği desteğin dağılımı.
- Tablo 68:** Beceri eğitiminde mesleğe yönelik işlerin yapılmasının dağılımı.
- Tablo 69:** Beceri eğitiminin okuldaki eğitimle uyumunun dağılımı.
- Tablo 70:** Eğitici personelin mesleki yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 71:** Beceri eğitiminin gelecekteki mesleki yaşama katkısının dağılımı.
- Tablo 72:** Okuldaki eğitimin uygulaması bakımından işletmelerin öneminin dağılımı.
- Tablo 73:** Okul ve işletme işbirliğinin dağılımı.
- Tablo 74:** İşletmelerin iş ortamını tanımak için öneminin dağılımı.
- Tablo 75:** Öğretmenlere göre beceri eğitiminin iş bulunmasına katkısının dağılımı.
- Tablo 76:** Okulda beceri eğitimi tercihinin dağılımı.
- Tablo 77:** İşletmelerde beceri eğitimi tercihinin dağılımı.
- Tablo 78:** Beceri eğitiminde öğrenme güçlüğü çekilmesinin dağılımı.
- Tablo 79:** Okuldaki eğitimin beceri eğitimi açısından yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 80:** İşletmelerin beceri eğitimine bakış açısının dağılımı.
- Tablo 81:** İşletmelerin çalışma koşullarının dağılımı.
- Tablo 82:** İşletme kurallarına uyumun dağılımı.
- Tablo 83:** İşletmelerde materyal kullanımı ile ilgili sorunların dağılımı.
- Tablo 84:** Beceri eğitiminin işe başlayabilmek açısından yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 85:** Öğrencilerin alan dışı işlerde çalışmalarının dağılımı.

- Tablo 86:** İşletmelerin illere göre dağılımı.
- Tablo 87:** İşletmelerin iş alanlarının dağılımı.
- Tablo 88:** İşletmelerdeki görevlerin dağılımı.
- Tablo 89:** Beceri eğitimine başlaması için tercih edilen sınıf dağılımı.
- Tablo 90:** İşletmelere göre tercih edilen uygulama zamanının dağılımı.
- Tablo 91:** Öğrencilerin çalışma saatinin dağılımı.
- Tablo 92:** Zorunluluk olmasa da beceri eğitiminin tercih edilmesinin dağılımı.
- Tablo 93:** İşletmelerdeki öğrenci sayısının dağılımı.
- Tablo 94:** İşletmelerin öğrencileri istihdam etme tercihlerinin dağılımı.
- Tablo 95:** Beceri eğitiminin mesleki eğitim için yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 96:** Beceri eğitiminin işletme personeline katkısının dağılımı.
- Tablo 97:** Beceri eğitiminin çalışanları motive etmesinin dağılımı.
- Tablo 98:** Öğrencilerin yaptıkları uygulamalara olan ilgisinin dağılımı.
- Tablo 99:** İşletmelerde mesleki alanlarda öğrencilere verilen çalışma imkânlarının dağılımı.
- Tablo 100:** İşletmelerde yapılan uygulamaların öğrenilmesine ait dağılım.
- Tablo 101:** İşletme kurallarına uyulmasına ait dağılım.
- Tablo 102:** Okuldaki alınan eğitimle uygulama yapmanın zorluğuna ait dağılım.
- Tablo 103:** Beceri eğitime personelin katkısının dağılımı.
- Tablo 104:** Beceri eğitiminin işletmeye olan katkısının dağılımı.
- Tablo 105:** Beceri eğitiminin işletmeye verdiği olumsuz etkisinin dağılımı.
- Tablo 106:** Okul işletme işbirliğinin planlanmasına ait dağılım.
- Tablo 106:** Beceri eğitiminde öğrencilere alanlarıyla ilgili uygulama yapma imkânı verilmesinin dağılımı.
- Tablo 107:** Beceri eğitimi raporlarının okula iletilmesinin dağılımı.
- Tablo 108:** İşletme ile koordinatör öğretmen arasındaki işbirliğinin dağılımı.
- Tablo 109:** Beceri eğitiminin öğrenciler için öneminin dağılımı.
- Tablo 110:** İşletmelerde verilen beceri eğitiminin iş bulabilmeye katkısının dağılımı.
- Tablo 111:** Beceri eğitimini okulda yapma tercihinin dağılımı.
- Tablo 112:** Beceri eğitimini işletmelerde yapma tercihinin dağılımı.
- Tablo 113:** Beceri eğitiminde yapılan uygulamaları öğrenme güçlüğüne ait dağılım.
- Tablo 114:** İşletmelere göre okulda verilen mesleki eğitime ait dağılım.
- Tablo 115:** İşletmelerin mesleki yeterliliğinin dağılımı.
- Tablo 116:** Öğrencilerin işletme kurallarına uyumuna ait dağılım.

Tablo 117: Öğrencilerin beceri eğitimine devam problemine ait dağılım.

Tablo 118: İşletmelere göre materyal kullanımındaki sorunlara ait dağılım.

Tablo 119: Beceri eğitiminin işe başlayabilme açısından yeterliliğinin dağılımı.

Tablo 120: İş yerinde istihdam ile beceri eğitimi hakkındaki düşüncelerin karşılaştırılmasına ait dağılım.

BÖLÜM I

1.1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, önemi, kapsam ve sınırlılıklar yer almaktadır.

1.1.1 Problemin Durumu

Hızla değişen endüstri ile doğrudan doğruya ilişkili olan okullarımızın amacına ulaşması için verilen eğitimin, gerçek işyeri koşulları içinde yapılan eğitimle desteklenmesinin daha başarılı sonuçlar verdiği bilinmektedir. Böylece mesleki ve teknik öğretim kurumlarında temel bilgi ve becerileri okul atölyelerinde kazanan öğrencilerin laboratuvar ve atölye uygulamalarını gerçek üretim ortamı içinde endüstri ve işyerlerinde yapmaları, nitelikli insan gücü yetiştirilmesi bakımından zorunlu görülmektedir. Mesleki ve teknik eğitim; iş piyasasında insanlara belirli bir işi yapmak veya bir mesleği yerine getirmek için gerekli olan bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandırmayı amaçlar (Akkaya, 2008:18).

Mesleki ve teknik eğitim bireyler, işletmeler ve toplumlar açısından çok yönlü işleve sahiptir. Birey açısından mesleki eğitim; teorik eğitim ile işyeri ortamı arasında köprü kurarak bireyi işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda donatır, istihdam edilebilirliğini sağlar ve çalışma hayatına hazırlar. Çalışma hayatının ötesinde hayatın diğer yönlerinde de bireylerin gelişimini ve sosyal hayatta aktif vatandaşlık becerilerini destekler. İşletmeler açısından mesleki ve teknik eğitim; işletmelerin verimliliğini, performansını, rekabet yeteneğini, araştırma ve inovasyon kapasitesini güçlendirir. İş kalitesi ve çalışan motivasyonunun artırılmasında mesleki eğitimin rolü büyüktür. Toplum açısından mesleki ve teknik eğitim, ekonomik gelişme, refah, fakirliği önleme ve sosyal uyum ve sosyal içermeyi güçlendirir. Yaşadığımız ortamların ve şehirlerimizin düzenli işlenmesi ve değerli olmasına katkıda bulunarak yaşam kalitesini artırır. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim, istihdam ve sosyal politikaların merkezinde yer alır ve yaşam boyu öğrenme stratejilerinin anahtar unsurudur (Kenar, 2009:1).

Mesleki ve teknik eğitim, farklı ülkelerde farklı sistemler altında farklı biçimlerde gerçekleştirilebilir. Ancak hemen her ülkede mesleki eğitim 3 temel bölüm altında yapılmıştır: Örgün eğitim, yaygın eğitim, enformel (alayı) öğrenme. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşan örgün eğitim içinde mesleki ve teknik eğitim; orta öğretimden yükseköğretime kadar değişik aşamalarda verilmektedir. Yaygın (non-formel) eğitim; örgün eğitim dışında işyerlerinde veya dershaneler, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, odalar gibi kuruluşlar tarafından organize edilen kurs, özel ders, seminer türü öğrenmedir. Yaygın eğitimin en temel ve ağırlıklı bölümünü mesleki ve teknik eğitim oluşturur. Enformel (alayı) öğrenme; iş, aile veya eğlenceyle ilgili günlük faaliyetler sonucunda edinilen öğrenmedir. Enformel öğrenme mesleki eğitim ve kişisel gelişim açısından önemli bir öğrenme biçimidir (Kenar, 2009:1).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Türk milli eğitim sistemini örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki temel bölüm altında oluşturmuştur. Yükseköğretim hariç tutulduğunda ülkemizde meslek eğitimi örgün mesleki ve teknik eğitim, yaygın eğitim ve çıraklık eğitimi yoluyla verilmektedir. Kanun enformel (alayı) öğrenme biçimine ilişkin ayrı bir düzenleme yapmamış, bu tür öğrenme yaygın eğitim içinde değerlendirilmektedir. Örgün mesleki eğitim, orta öğretim kapsamında Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı 4 yıllık mesleki ve teknik liseler ile üniversitelere bağlı 2 yıllık meslek yüksekokulları tarafından verilmektedir (Kenar, 2009:2).

Mesleki ve teknik eğitim, “milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünü” şeklinde tanımlanabilir. Mesleki eğitim gelişmiş batılı ülkelerde el becerisi veya pratik aktiviteler yoluyla kariyer kazandırmayı amaç edinen bir meslek dalı olarak tanımlanmaktadır. Mesleki teknik eğitimin amacı, genel olarak, bireyleri sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir (Şahin ve Fındık, 2008: 66).

Ülkemizde de mesleki eğitimin iş hayatının ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda, okul/kurum-işyeri ortaklaşa eğitim esasına dayalı, katılımcı bir anlayışla yapılmasının büyük önem taşıdığı geç de olsa anlaşılmıştır. Bu bağlamda mesleki ve teknik eğitim

sisteminin geliştirilerek kalitesinin çağdaş standartlara yükseltilmesi amacı ile 1986 yılında 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu yürürlüğe konmuş, kanunun beraberinde okul-sanayi işbirliğini getirmesi ve genel eğitimden mesleki eğitime yönelişi hızlandırması amaçlanmıştır (Üstün ve Savaş, 2012: 166).

3308 sayılı Kanun, mesleki ve teknik eğitime reform niteliğinde önemli yenilikler getirmiştir. Ancak uygulamaların değerlendirilmesi, aksayan yönlerin ortaya konulması gerekir (Kazu, 1996: III).

3308 sayılı Kanunla getirilen işletmelerde meslek eğitimi uygulamasıyla okul-sanayi işbirliği açısından oldukça önemli yenilik ve düzenlemeler sağlanmasına rağmen uygulamada bazı sorunlarla da karşılaşmaktadır. Bu sorunlar 3–5 Mayıs 1990 tarihleri arasında toplanan Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitim Konsey Raporu'nda aşağıda olduğu gibi sıralanmıştır.

Okul ve işletmelerde meslek eğitimi (İME) konusunda; yönetici, koordinatör öğretmen, öğrenci ve işletme sorumlularının yeteri kadar aydınlatılmaması,

Öğrencilere, temel eğitimden sonra devam edecekleri okul türü ve meslek seçiminde gerekli rehberlik ve yönlendirme yapılmaması,

Koordinatör olarak görevlendirilen öğretmenlerin, işletmelerde eğitim gören öğrencileri yeterince izleyememesi,

Öğrencilerin, İME uygulamasına başlamadan önce bir oryantasyon eğitimine alınmaması nedeniyle işletmelere uyum sağlamada güçlük çekmesi,

İşletmelerin çoğunluğunda, öğrencilerin meslek eğitimi için gerekli olan "Eğitim Birimleri" bulunmaması,

İşletmeler tarafından öğrencilerin beceri eğitimi sırasında yeterli sayıda ve nitelikte öğretim personelinin görevlendirmemesi,

İl Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulları'nın kanunla kendilerine verilen görevleri gereğince yerine getirmemesi,

İşletmeler tarafından öğrencilere Kanun gereğince ödenmesi öngörülen aylık ücretin yetersiz olması,

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında halen kullanılmakta olan mesleki kitap ve diğer eğitim araçlarının günün teknolojisinin gerisinde kalması,

İME gören öğrencilerin, program dışı ve rutin işlerde çalıştırılması,

İME yapan öğrencilerin yeterince izlenememesi sonunda, öğrenci devamsızlığı ve davranış bozukluğunun bir sorun haline gelmesi,

Uygun işyeri seçimine özen gösterilmemesi, işletmelerde görevli usta öğreticilere herhangi bir ek ücret veya özendirici bir teşvik primi ödenmemesi vb. (MEB, 1990. 161–163).

İşletmelerde yapılan mesleki eğitim faaliyetlerini iki başlık altında toplamak mümkündür. Bunlardan ilki 3308 sayılı Kanun kapsamında gerek çırakların ve gerekse mesleki ve teknik orta öğretim öğrencilerinin beceri eğitimlerinin iş yerlerinde yapılmasıdır. Çıraklık eğitimi dışında söz konusu Kanuna göre meslek lisesi öğrencilerinin son sınıftaki (4. sınıf) beceri eğitimleri işyerinde yapılmaktadır. Bu uygulamaya katılan meslek lisesi öğrencileri son sınıfta haftada iki gün teorik eğitim, haftada 3 gün pratik eğitimi işyerlerinde görmektedir. Haftada 12 saat olan teorik eğitim, okulda veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılabilir. 2001 yılında yapılan yasal düzenleme ile işletmelere bu konuda yükümlülükler getirilmiştir. Buna göre 20'den az çalışanı bulunan işyerleri istekleri halinde; 20'den fazla istihdamı olan ve meslek eğitimi kapsamına alınan il ve mesleklerde faaliyette bulunan işletmeler ise meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi imkânı sunmak zorundadır. Bu kapsamdaki işletmeler çalışan sayılarının %5'inden az ve %10'undan çok olmayan sayıda meslek lisesi öğrencisine pratik eğitim yaptırmakla yükümlüdür. Ayrıca, 200'den fazla istihdamı olan işletmeler, beceri eğitimi için eğitim birimi kurmak ve burada eğitici personel görevlendirmek zorundadır.

İşletmelerin diğer mesleki eğitim faaliyeti ise çalışanlarına yönelik eğitimleridir.

İşletmeler açısından eğitim ve mesleki eğitimin önemi her geçen gün artmaktadır. Bunun temel nedeni, bilginin ve beşeri sermayenin üretim fonksiyonunda artan ağırlığıdır. Özellikle son 30 yıldır ivmesi artan bilimsel ve teknolojik gelişmeler; hemen her sektörde ürün çeşitlerini, üretim biçimlerini, işlerin yapılış şeklini ve çalışma usullerini değiştirmektedir. Nitelikli işgücü gerektiren sermaye yoğun mal üretiminin payı, toplam üretim içinde artmaktadır. Yeni teknolojiler; yeni işler ve meslekler yaratmakta, geleneksel mesleklerin bazıları yok olmakta, bazılarının yapılış biçimi değişmektedir.

İşlerin yapış biçiminde de değişim olmaktadır. Üretim sürecinde otomasyon, düşük vasıflı ve tekrara dayalı işleri azaltmış, yüksek becerili, analiz ve karar gerektiren işleri artmıştır. “Yalın üretim”, “hatasız üretim-altı sigma”, “kesintisiz üretim”, “Japonların KAIZEN ve KANBAN sistemi”, “Toplam Kalite Yönetimi”, “zamana dayalı yönetim”, “iş süreçlerinin yeniden düzenlenmesi”; verimlilik ve kaliteyi artırabilmek için küresel rekabette öne çıkmıştır (Kenar, 2009). Bu gelişmeler, işletmelerin yüksek düzey becerili işgücü ihtiyacını artırmaktadır. Küresel rekabette becerili işgücü işletmelerin en önemli rekabet avantajı haline gelmiştir. Beceriler sadece teknik konularla sınırlı değildir. Yeni üretim süreçlerinde iletişim, takım çalışması, problem çözme gibi beceriler de en az teknik beceriler kadar önem kazanmaktadır.

Küresel rekabete maruz işletmeler, çalışanlarının beceri seviyelerini artırmak için eğitim faaliyetlerini yoğunlaştırmaktadır. İşletmeler, çalışanlarının gerek işe başlamadan önce oryantasyon eğitimleri ile ve gerekse istihdamda işbaşı eğitimleri ile eğitimlerini sağlamaktadır. Küresel rekabette başarılı birçok işletmemiz, çok iyi işletme içi eğitim sistemine sahiptir ve çalışanlarının eğitim ve gelişimine önemli kaynak ayırmaktadır. Ancak özellikle KOBİ’ler olmak üzere birçok işletmede ise eğitim faaliyeti oldukça yetersizdir. Çin ve Polonya’da firmaların %95’i hizmet içi eğitim verirken Türkiye’de bu oran %55’dir.

İşletmelerde çalışanların eğitimine yönelik Kanunla getirilmiş düzenlemeler de mevcuttur. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 30’uncu maddesi Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde işyeri açabilmek için ustalık belgesi aranmasını ve bu işyerlerinde çalışanların alanlarında mesleki eğitim almak zorunda olduğunu ve bu eğitimlerin niteliğinin yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı İş Kanunu çalışanların işyerlerinde eğitimine yönelik hükümler içermektedir. Söz konusu Kanunun “İş Sağlığı ve Güvenliği” düzenlemelerinin yer aldığı 5. bölümü 77–89. maddeleri ve bu Kanuna göre çıkarılan “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” uyarınca işletmeler, çalışanlarına iş sağlığı ve güvenliği konularında eğitim vermek zorundadır. Aynı Kanunun 5763 sayılı Kanunla değişik 85’inci maddesinde “On altı yaşını doldurmamış genç işçiler ve çocuklar ile işle ilgili mesleki eğitim almamış işçiler ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmaz” hükmüne yer verilmiştir. Buna ilişkin 31 Mayıs 2009 tarihinde çıkarılan Tebliği ile de ağır ve tehlikeli işler de

çalıştırılacak işçilerin, işe alınmadan önce mesleki eğitime tabi tutulmaları zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluklara uymayan işletmelere Kanun, cezai müeyyideler getirmiştir (Kenar, 2009).

1.1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Türkiye’de Grafik eğitimi veren Kız meslek liselerindeki öğrencilerin sektör uygulamalarına; işletmeler, öğrenciler ve koordinatör öğretmenler açısından, sektör temsilcilerinin katkısının değerlendirilmesidir.

Bu araştırma doğrultusunda aşağıda alt amaçlarda verilen sorulara cevaplar aranmıştır.

Araştırma ile birlikte Kız Meslek Liseleri Grafik ve Fotoğrafçılık Alanı Grafik Dalı, İşletmelerde Beceri Eğitimi dersinde sektör temsilcilerinin katkısının amaçlanan hedeflere ulaşip ulaşmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucuna göre grafik dalında işletmelerde beceri eğitimi dersinin daha verimli işlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranacaktır.

1. Öğretmen görüşlerine yönelik alt amaçlar.

1.1. Öğrencilerin beceri eğitimi alacakları işletmeler nasıl belirleniyor?

1.2. İşletmeler beceri eğitimi vermek için yeterli midir?

1.3. Öğrencilerin gelişimi için işletmelerde beceri eğitimi gerekli midir?

1.4. Öğrencilere verilen beceri eğitimi ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.5. Beceri eğitiminin öğrencilere kazanımları nelerdir?

1.6. Beceri eğitimi ile bölümdeki verilen eğitim ile ilgili düşünceleri nelerdir.

2. Öğrenci görüşlerine yönelik alt amaçlar.

2.1. Öğrencilerin işletmelerden beklentileri karşılanıyor mu?

2.2. İşletmelerde beceri eğitiminin öğrencilere katkısı var mıdır?

3. İşletmelere göre İşletmelerde Beceri Eğitime gelen öğrencilere yönelik alt amaçlar.

3.1. İşletmelere beceri eğitimine gelen öğrenciler beklentileri karşılıyor mu?

3.2. İşletmeler öğrencilere meslekleriyle ilgili ortam ve imkân verebiliyor mu?

1.1.3. Araştırmanın Önemi

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olanların iş hayatının beklentileri doğrultusunda yetiştirilmeleri ve gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip olarak iş hayatına atılmaları ülkemizin geleceği açısından önem taşımaktadır. Ekonominin gereklerinden birisi de kalifiye ara kademe işgücünün yetiştirilerek üretimde yer almasıdır. Bunun sağlanabilmesi için istihdamı arttırıcı ve eğitim uygulamalarının gerçek çalışma ortamında yapılmasını sağlamaya yönelik önlemler alınması gerekmektedir. Bu uygulamalar, eğitimde okullara yeni teknolojinin sağlanmasında karşılaşılan maddi olanaksızlıkları ortadan kaldıracak gibi öğrencilerin gerçek çalışma ortamında mesleklerini öğrenmelerini de sağlayacaktır.

Bu araştırma, mesleki eğitim sürecinde önemli bir unsuru olan işletmelerde beceri eğitiminin önemli tarafları olan koordinatör öğretmen, öğrenci ve işletmelerin değerlendirmelerini içermesi bakımından önemlidir.

Bu araştırma ile okul işyeri eğitim uygulamalarının daha iyi bir düzeye getirilmesi için eksikliklerinin belirlenerek ortadan kaldırılması ve araştırmanın sağlayacağı katkının eğitime yansımalarının faydalı olacağı beklenildiğinden bu araştırma önem taşımaktadır.

1.1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2012 – 2013 Eğitim Öğretim yılında; Hatay, İzmir, Ordu, Sakarya, Samsun, Şanlıurfa illerinde grafik eğitimi veren Kız Meslek Liselerinde eğitim gören son sınıf öğrencilerinden beceri eğitimi alan öğrencilerle, adı geçen illerde görev

yapan alan öğretmenleriyle, adı geçen illerde hizmet veren sektör temsilcileriyle sınırlıdır.

1.1.5 Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrencilerin ve sektör temsilcilerinin ölçme araçlarındaki soruları samimi olarak cevaplandıracakları varsayılmaktadır..

Bu araştırma ile Kız Meslek Liseleri Grafik Dalı öğrencilerinin, İşletmelerde Beceri Eğitimi dersine verilen önemin arttırılacağı düşünülmektedir.

1.1.6 Tanımlar

Grafik: Günümüzde uluslar arası anlatım biçiminde grafik sözcüğü ortak bir ifade de kullanılmaktadır, dolayısıyla tanımda tüm insanların aynı yorumu çıkaracağı biçimde netleşmiştir. Bu yorum ; grafik sözcüğünün yazmak, çizmek, görüntülemek ve çoğaltmak, anlamına geldiğini ifade etmektedir (Tepecik, 2002).

Grafik Tasarım: Görsel bir iletişim sanatıdır. Birinci işlevi de, bir mesaj iletmek ya da bir ürün ya da hizmeti sunmaktır (Becer, 2002).

İşletme: İşletme, bir ekonomik sistem için gerekli olan mal ve hizmetlerin üretimini sağlayan ve kar amacı taşıyan faaliyetlerde bulunan kurumlar olarak tanımlanabilir (Soyuer, 2007).

Koordinatör Öğretmen: Mesleki Eğitim Kanunu gereğince işletmede beceri eğitimi dersini koordine eden meslek dersi öğretmeni (Akkaya, 2008).

Mesleki Eğitim: Mesleki eğitim, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin getirdiği bilgi beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak, bireyi zihinsel, duygusal, sosyoekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir (Ağaç, 2004:1).

Tasarım: Bir problemin çözümü demektir (Becer, 2002).

BÖLÜM II

2.1 KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde; Eğitim, Eğitim Öğretim, Mesleki Eğitim, Grafik Eğitimi, Okul-İşletme işbirliği, Türkiye’de ve Dünyada okul işletme işbirliği, okul işletme işbirliğinde taraflar, okul işletme işbirliğinin okul yönetimine, öğrenciye, topluma sağladığı faydalar, okul işletme işbirliğinin kapsamı, eleman yetiştirme, eleman yetiştirme, işe yerleştirme izleme, öğretmenlere işletme deneyimi kazandırma yeni teknolojileri görme, yasal ve toplumsal zorunluluk konuları üzerinde durulmuştur.

2.1.1 Eğitimin Tanımı ve Amaçları

Eğitim ömür boyu süren bir etkinliktir. Toplumlarda kültürel devamlılığın sağlanması, kültürel birikimlerin nesilden nesile aktarılması, eğitim yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Eğitim olgusu, toplumdan topluma farklı anlamlar ifade etmektedir. Bu nedenle eğitim ile ilgili pek çok tanım vardır. Geçmişten günümüze düşünürler ve eğitimciler eğitimi farklı şekillerde tanımlamışlardır. Bunlardan bazıları aşağıdaki paragraflarda verilecektir.

İlkçağ düşünürlerine göre eğitim; yaşamak için gerekli bilgilerin öğretilmesi ve erdemli kişilerin yetiştirilmesini ifade ediyordu. Bu dönemin düşünürlerinden Platon (Eflatun). “Eğitim bedene ve ruha yetenekli olduğu yetkinliği (mükemmeliyeti) vermektedir.” demektedir (Özgül, 1995:1).

Tyler (1950) eğitimi, “kişinin davranış örüntülerini değiştirme sürecidir.” Şeklinde tanımlamıştır” (Sönmez, 2005:35).

Eğitim, evrensel bir kavram olması itibarıyla her topluma hitap eden, birçok filozofun ve eğitimcinin üzerinde kafa yorduğu ve tanımladığı bir sözcük olmuştur.

Bloom için ise; eğitim, “kişinin davranışlarından, kendi yaşantıları yolu ile istedik ve bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme sürecidir. Eğitimin

ürünü ise, böyle bir süreç sonucunda oluşan davranış değişimleri bütünüdür” (Bloom,1979:299–300).

Felsefe görüşlere göre de eğitimin tanımı değişmektedir. Sözcüsel idealizme göre eğitim, insanın bilinçlice ve özgürce Allah’a ulaşmak için sürdürdüğü biteviye çabalarıdır. Realizme göre eğitim, yeni kuşağa kültürel mirası aktararak, onları topluma uyuma hazırlama sürecidir. Pragmatizme göre eğitim, kişiyi yaşantılarını inşa yoluyla yeniden yetiştirme sürecidir. Marxizm’e göre eğitim, insanı çok yönlü eğitime, doğayı denetleyerek onu değiştirecek ve üretimde bulunacak biçimde yetiştirme sürecidir. Natüralizme göre eğitim, kişinin doğal olgunlaşmasını artırma ve onun bu özelliğini göstermesini sağlama işidir (Sönmez,2005:36).

Günümüz bilim adamlarının da eğitim hakkındaki görüşlerine kısaca değinmek istiyoruz.

Öztabağ; “Eğitim bir eşyanın, varlığın üzerinde uğraşarak ona istenilen ve amaca uygun olan yönü ve şekli vermek demektir”(Öztabağ,1971:11).

Erdoğan, eğitimi genel ve özel olarak iki gruba ayırmaktadır. Genel eğitimde amaç, bireyi genel olarak geleceğe hazırlamak, toplumsal yapının geçmişteki özelliklerini gelecek kuşaklara aktarmaktır. Özel eğitim ise özellik ve yeteneklerin kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Binbaşıoğlu: “Eğitimi en geniş anlamı ile düşünecek olursak bireyin kalıtım yoluyla getirdiklerinin dışında kalan her şey eğitimidir veya bir eğitim ürünüdür.” Demektedir (Binbaşıoğlu, 1978:28).

Tezcan ise: “Eğitim bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini tutumlarını ve olumlu değerlerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır” (Tezcan,1988:4).

Bu tanımlardan yola çıkarak eğitimi şu şekilde tanımlamak mümkündür: Eğitim; bilgi, beceri ve yeteneklerin geliştirilmesine yönelik, toplumsal ve bireysel amaçlara uygun davranış değiştirme sürecidir.

2.1.2 Eğitim ve Öğretim Kavramı

Bu iki sözcük çoğu zaman yanlış olarak birbirinin yerine kullanılmakta ve anlamları birbirine karıştırılmaktadır. Oysa bireyin yaşamı boyu süren eğitiminin, okulda, planlı ve programlı olarak yürütülen kısmı bireyin öğretimini oluşturur (Varış, 1988:18).

Öğretim belli bir amaç ve planda “uygun bir ortam içinde” kişinin davranışlarını değiştirme sürecidir.

Özetlersek eğitimde bilgi dâhil her türlü tecrübe üzerinde durulur; bu tecrübeler tesadüfi olabilir. Tesadüfi tecrübeler ise eğitsel olabilir, fakat olmayabilir de, öğretim ise güdümlüdür, planlıdır, programlıdır, desteklidir. Öğrencinin öğretmen ile onun sağladığı ortamla etkileşimi önem taşır. Öğretimde bütün öğrenme tecrübelerinin eğitsel olması esastır (Varış, 1988:18).

2.1.3 Eğitimin Çeşitleri

Türk Eğitim sistemi örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki grupta toplanabilir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretimi ifade eder. Yaygın eğitim ise; Örgün eğitim yanında ya da dışında düzenlenen tüm eğitim faaliyetlerini ifade eder.

2.1.3.1. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, örgün eğitim sisteminin herhangi bir aşamasında bulunan ya da örgün eğitimini tamamlamış bireyler için örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim, öğretim, rehberlik ve uygulama faaliyetlerinden oluşur. Yaygın eğitimde, genel veya mesleki eğitim eksikliklerini gidermek isteyen kişilerin gönüllü katılımı söz konusudur (Tübitak, 2003:1).

2.1.3.2. Örgün Eğitim

Örgün eğitim kurumları okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim kurumlarını içermektedir.

Okul öncesi eğitimi zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların bedensel

zihinsel ve sosyal gelişimini, planlanmış bir ortam içinde sağlayan ve onla ilköğretime hazırlayan bir eğitim kademesidir.

İlköğretim genel olarak 7–14 yaşındaki çocukların eğitimini kapsar. 1924 yılından itibaren ilköğretim 5 yıl olarak tespit edilmiş ve bu eğitim ilkokullarda yapılmıştır. 1973 yılında yürürlüğe giren “Milli Eğitim Temel Kanunu’nda ilköğretim süresi beş yıldan sekiz yıla çıkarılmış Temel Eğitim olarak değiştirilmiştir. Temel Eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ile üç yıllık ikinci kademe eğitim kurumlarından meydana gelir. Birinci kademe sonunda ilkokul, ikinci kademe sonunda temel eğitim diploması (ortaokul diploması) verilmektedir”

2.1.3.2.1 Mesleki Eğitim

Bu bölümde mesleki eğitimin kavramı üzerinde durulmuş ve mesleki eğitimin amaçlarına yer verilmiştir. Mesleki eğitime olan gereksinim maddeler halinde sunulmuş gelişiminden, mesleki eğitiminin durumu, mesleki eğitim veren liseler ve çeşitleri üzerinde durulmuştur.

Bir toplumun gelişmişlik düzeyinde bu kadar önem taşıyan mesleki ve teknik eğitimi daha iyi değerlendirebilmek için meslek eğitimi ve teknik eğitimi kısaca tanımlamamızın faydalı olacağı düşüncesindeyim.

Eğitim, gelişmiş, gelişmekte olan, az gelişmiş her toplum için önemlidir. Her ülkenin gereksinimleri, teknolojideki ulaştığı aşama, nüfusunun eğitim düzeyi, siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel özellikleri eğitime diğer toplumsal etkinlikler yanında ne ölçüde öncelik vereceğini, kaynaklarının ne kadarını eğitime ayıracağını eğitim sistemini işletirken sistemin kendi içinde hangi basamaklara hangi öncelikleri vereceğini etkiler (Karagözoğlu, 1991: V).

Mesleki eğitimin tanımı geçmiş kaynaklarla günümüzde yayınlanan kaynaklar arasında belirgin farklılıklar göstermektedir. Bu tanımlara baktığımızda “eğitim süreci”, “meslek veya iş” ve “birey” kavramları dikkati çekmektedir. Geçmiş kaynaklarda mesleki eğitim tanımında birey kavramının kullanılmadığı mesleki eğitimin eğitim süreci ve işten ibaret olduğu görülmektedir. Günümüzde bu tanımlar geliştirilerek birey mesleki eğitimin öncelikli kavramı haline gelmiştir. Buna göre mesleki eğitim; bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin

gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle birey kabiliyetlerini zihinsel, duygusal, sosyal-ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir (Doğan ve diğerleri, 1980:2).

Milli Eğitim Temel Kanunu ile düzenlenen Türk Milli Eğitim sisteminin genel amaçlarından bir tanesi olan ve Mesleki Eğitim Temel Kanunu'nda da belirtildiği üzere mesleki eğitimin amacı, Türk milletinin bütün fertlerini; ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu edecek ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır (Güney, 2002: 84).

Demokratik bir ortamda meslek eğitiminin gençleri hayata hazırlamada kendisine amaç edindiği üç ana hedef: öğrenme ortamı sağlamak, gerekli becerileri geliştirmek, istenilen davranışları oluşturmak olarak düşünülebilir. Bütün eğitim kurumlarının bu üç temel hedefin gerçekleştirilmesi için gerekli şekilde örgütlenmesi ve gençleri bu yönde yetiştirmeleri gerekir. Bu, çağdaş toplum yaşamının başta gelen ihtiyaçlarından biridir. Bu nedenle, bugün okullarda bu amaçların gerçekleştirilmesi için:

1. Meslek eğitiminin temel amaçları ile zihinsel eğitim ve bireyin bütün olarak geliştirilmesi amaçlarını aynı paralelde yürütmek,
2. Her öğrenciye mesleki yöneltme ve bazılarına buna ilave olarak mesleğe hazırlık programları uygulamak ve meslek eğitiminin bazı üstün vasıflarından bütün okul programlarında yararlanmak.
3. Meslek eğitim amaçlarını mevcut iş piyasasındaki işler için hazırlananlara göre düzenlemek gerekmektedir. Bu husus eğitimin fonksiyonel bir nitelik kazanması ve eğitim görmüş gençlerin hayata uyum sağlayabilmeleri için zorunludur (Doğan ve diğerleri, 1980:3).

2.1.3.2.1.1 Grafik Eğitimi

Türkiye'de grafik tasarım, matbaanın kuruluşu ile gelişme göstermiş olsa da Türk Grafik Sanatı'nı genel olarak ele aldığımızda, köklü bir geçmişe sahip olduğunu görürüz.

"Türk grafiğini yeni dönem çağdaş Türk resminin öncülerinden Hoca Ali Rıza'nın taşbaskı tekniğine göre basılan desenleri ile başlatmak yanlış olmaz. Askerî okullarla başlamış olan resim eğitimi, Sanayi-i Nefise Mektebi'nin 1883'te Osman Hamdi tarafından kurulmasıyla yeni bir aşama kazanmıştır. Okulda "hakkaklık" adı altında bir gravür bölümü açılması yolunda çalışmalar yapılmış, fakat öğretmen bulunamaması nedeniyle bu bölüm kurulamamıştır. 1892'de Fransa'dan bu iş için Stanislars Arthur Napier göreve başlayınca bölüm de resmen kurulmuş oldu" (Kara,2009:20).

"1914 yılında, Sanayi-i Nefise Mektebi Âlisi'nde (Güzel Sanatlar Akademisi) "tezyinat" bölümünün açılması ile grafik tasarım konularında eğitim- öğretim başlamıştır. Üç yıl sonra bu bölüm içerisinde açılan afiş atölyesinde Veber tarafından grafik tasarım eğitimine geçilmiş oldu. 1957 yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nun öğretime açılması ile grafik sanatlar alanında yoğun ve çağdaş bir sanatçı ve tasarımcı eğitimi veren yeni bir kurum devreye girer. Bölümün amacı "grafik tasarımcısı" yetiştirmektir."

Bu kurum Almanya'dan çağrılan Prof. Dr. Adolf Schneck tarafından kurulmuştur. Daha sonra okul, Marmara Üniversitesi'ne bağlanarak Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi adını almıştır. Alman Bauhaus eğitim yöntemlerini benimseyen okulda, Almanya'dan getirilen öğretim elemanları görevlendirilmiştir.

Sanayi-i Nefise Mektebi'nden sonra "Cumhuriyet döneminin grafik tasarım eğitimi veren ikinci kurumu Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümüdür. 1932-1933 öğretim yılında açılan bu bölümün programında grafik dersleri de yer alıyordu.

Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş Bölümü'nün kuruluş felsefesi ve Gazi Eğitim Enstitüsü öncesi sanat eğitimi ve özellikle iş eğitimi 1848' de Öğretmen okullarının kuruluşuna kadar geri götürülebilir. "Gazi Eğitim Enstitüsünde resim -iş bölümünün açılması, 1940'larda Köy Enstitüleri hareketlerinin, bir birini izleyen bir bağ içinde İstanbul Mualliminin / İstanbul Öğretme Okulu'nun yetiştirdiği ve ya bu okulda eğitim yönetim görevleri üstlenen nitelikli aydın eğitimciler sayesinde gerçekleştirilmiştir" (Kara,2009:21).

Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nin kuruluşu sonrasında, Namık İsmail'in müdürlük yapmaya başlaması süreciyle okul bünyesinde açılan süsleme bölümü daha sonraları iç mimarlık ve endüstriyel tasarımı alanında ki eğitim çalışmalarının temelini oluşturmuştur. Sanat eğitimi içerisinde minyatür ve hat sanatlarının Türkiye için geleneksel bir önemi bulunması grafik sanatların eğitim içerisinde önemini zamanla ön plana çıkarmıştır. Üretim materyallerinin pazarlama aşamasının değişmez unsuru olan reklamcılığın temel unsuruna dönüşen grafik ve grafik eğitimi zaman içerisinde yükseköğretim kurumlarının yaygınlaşması sonucu üniversiteler düzeyinde branşlaşmıştır.

Orta Öğretim seviyesinde sanat eğitimleri meslek liselerinin kurulmasıyla başlamıştır. Ancak bu konudaki ilk uygulamaları, köy enstitülerinde sanat ağırlıklı verilen eğitim programlarında görmektediriz. Öğretmen okulları programları da incelendiğinde sanat ağırlıklı işlenmekte olan eğitimlerinin içerisinde resim derslerinin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Bu adı geçen okullardaki eğitimler de grafik dersleri ile ilişkili olarak yazı dersleri dikkat çekmektedir. 1989 yılında Anadolu liseleri düzeyinde sanat eğitimi veren liseler oluşturmak amacıyla çalışmalara başlanmıştır. Bu liseler içerisinde oluşturulan resim bölümlerinde grafik eğitime temel oluşturan eğitimler verilmektedir (Ünalın,2005:26).

Orta Öğretimde temel sanat adı altında toplanan çalışmalar içinde çizgi, nokta ve leke ile yapılan yüzeysel tasarımlar ve renk bilgisiyle verilen bilgiler, grafik çalışmalar için ön hazırlık teşkil eder. Bu temel bilgiler orta dereceli liselerde resim iş dersi içerisinde yer alırken meslek liselerindeki resim, grafik, seramik, giyim gibi mesleki bölümlerde ve güzel sanatlar liselerinde temel sanat eğitimi adı altında verilmektedir. Bir bakıma ön hazırlık açısından resim-iş ve grafik dersleri iç içe girmiştir (Ünalın,2005:27).

2.1.3.2.2 Mesleki Teknik Eğitimin Gelişimi ve İlkeleri

Eğitimin amacı, bireylerde istenilen davranışları geliştirmektir. Toplumun tüm bireyleri için ortak olan davranışları (bilgi, beceri ve tavırlar) geliştirmeyi amaçlayan eğitime, genel eğitim, belirli bir meslek alanında başarılı olarak çalışabilmek için gerekli olan davranışları kazandıran eğitime de meslek eğitimi denilmektedir. Genel eğitim, toplumu meydana getiren bireylerin toplu olarak yaşamalarını sağlayan genel

kültürü kazandırır. Meslek eğitimi ise, bir meslek için gerekli olan özel kültürü kazandırır.

Genel ve mesleki eğitim bir bütünün parçalarıdır. Genel ve mesleki eğitimin, eğitim sisteminin bütünü içinde birbirini tamamlayıcı işlevleri vardır. Yalnız genel eğitim veya yalnız mesleki eğitim bireyleri hayata hazırlamak için yeterli değildir. Genel ve mesleki eğitim bir bütünün ayrılmaz parçalarıdır.

Belirli düzeyde bir genel eğitim, mesleki eğitim için önkoşuldur. Mesleki eğitime girmek isteyen bireylerde bazı yeterliklerin gelişmiş olması zorunludur. Her bireyin sözlü ve yazılı iletişim becerileri kazanması, fiziki, sosyal ve biyolojik çevreyi tanınması, geçmişini bilmesi ve mesleki eğitim yönünden mesleklere ve çalışmaya karşı ilgi duyması ve geçerli sosyal değerler geliştirmesi gerekir.

Mesleki eğitime başlamadan önce gerekli olan genel eğitim düzeyi ülkelerin gelişmişlik düzeyine ve mesleklere bağlı olarak değişmektedir. Bazı ülkelerde meslek eğitimi 12 yıllık genel eğitime dayandırılmıştır. Avrupa ülkelerinin çoğunluğunda 9 yıllık genel eğitim, meslek eğitimi için ön koşuldur.

İlke 1: Mesleki ve teknik eğitim, birey, toplum ve iş hayatının ihtiyaçlarını dengeli bir şekilde karşılamayı amaçlar. Mesleki ve teknik eğitimin planlanmasında ve yürütülmesinde meslekî eğitimcilerle birlikte toplum ve iş hayatını temsil eden grupların ortaklaşa çalışmaları gerekir.

Bu ilkeye göre mesleki ve teknik eğitime ilişkin kararların, mesleki ve teknik eğitimle doğrudan ilgili taraflarca (eğitimci - işveren-işçi) ortaklaşa, çalışarak verilmesi gerekir. Buna göre, çalışma hayatı ile ilgili kamu kuruluşları, işçi sendikaları, sanayi ve ticaret odaları vb. kuruluşların ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde, mesleki ve teknik Eğitimle ilgili kararların alınmasına katkıda bulunmaları sağlanmalıdır.

İlke 2: Mesleki ve teknik eğitim yerel ve bölgesel ihtiyaçları yansıtabilecek şekilde esnek olarak planlanmalıdır. Hızla değişen koşullara uyum sağlayabilmek için merkezden yapılan sınırlamalar en aza indirilmelidir.

Bu ilkeye göre mesleki ve teknik eğitimin bölgesel ve yerel ihtiyaçlara duyarlı olması gerekir. 1936'da tamamlanan ve eğitim ve istihdam kesimlerinin hazırladıkları

«Mesleki Tedrisatın İnkışaf Planı» bunun en güzel örneklerini vermiştir. Planda önerilen bazı programlar şunlardı: İzmir’de Kimya Sanatları Okulu ayrıca, Sepetçilik, Tarım Makineleri, Deniz Vasıtaları programları, Bursa’da Sütçülük ve Konservecilik, Konya’da Saraçlık ve Araba Yapımcılığı, Aydın’da İplikçilik ve Dokumacılık, Kütahya’da Porselen, Fayans programlarının açılması önerilmişti. İstanbul’da 45 ayrı meslek alanında eğitim yapılması planlanmıştı.

İlke 3: Mesleki ve teknik eğitimde görev alacak öğretmenlerin belirli yıl sanayi tecrübesine sahip olmaları gerekir. Meslek bilgisi öğretmenlerinin 1 – 3 yıl ve atölyede uygulama yapacak öğretmenlerin de 4 – 6 yıl kadar işyerlerinde çalışarak tecrübe sahibi olmaları zorunludur.

1940’den önce meslek öğretmenlerinin yetiştirilmesinde bu ilkeye uyulduğu veya uyulmak için azami çaba harcandığı izlenmektedir. M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulunun 6.11.1936 gün ve 118 sayılı Kararına göre Erkek -Sanat Okullarının mesleki ve uygulamalı dersleri için öğretmen yetiştirmek üzere Ankara’da bir Erkek Öğretmen Okulu açılması ve bu okula beş yıllık Erkek Sanat Okulu mezunu olup fabrikalarda veya piyasada mesleği dahilinde en aşağı iki yıl çalışmış olanların sınavlarla okula kabul edilmeleri öngörülüyordu.

Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitiminde mevcut öğretmenlerin sanayi tecrübesini artırmak için aşağıdaki girişimler sürdürülmektedir.

1. Sanayide çalışan öğrencileri izlemek üzere öğretmenleri sanayide görevlendirmek.
2. Öğretmenler için yaz aylarında sanayi içinde uyum kursları düzenlemek. Öğretmenlerin sanayi içinde inceleme yapmalarına ve fiilen çalışmalarına olanak sağlamak.

İlke 4: Mesleki ve teknik eğitim programları iş hayatındaki ihtiyaçlar esas alınarak hazırlanır. Programların içeriği, bireyin hazırlandığı «meslek alanındaki işleri verimli olarak yapabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve tavırları kapsar. Meslekî eğitim programlarını oluşturan atölye, meslek bilgisi, teknik. Resim, fen bilgisi, matematik gibi derslerin içeriği, bireyin iş hayatında yaptığı görevler analiz edilerek saptanır.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu 1927 yılında mesleki ve teknik eğitim programlarının yapısı ve içeriğini şu şekilde açıklıyor.

Eski Okulun ilkesi okul içinde atölye idi. Yeni okulun (meslek okulu) ilkesi atölye içinde okuldur. Yeni okulun öğrencisi de, eski okulun öğrencisi gibi kurumsal dersler okuyacaktır. Yalnız aradaki fark dikkat çekicidir. Yeni okulun okuyacağı kuramlar herhangi bir kuram değil, tarladaki, fabrikadaki işlere ait kuramlardır. Yeni okulda kuram soyut bir zekânın terbiyesi değildir. İş için, üretimin selameti ve kudreti içindir... Yeni okulda bütün öğretim atölyelerden, işlerden hareket ederek, kavramlara varacaktır. İşle ilgisi olmayan, işe faydası bulunmayan 'kavramlar, öğretilmeyecektir. 'Buna göre meslek okulları her şeyden önce atölyeler, fabrikalar şeklinde kurulacaktır (Doğan, 1983:169).

2.1.3.2.3 Mesleki Eğitimin Türkiye' deki Durumu

Türkiye, oldukça genç bir nüfusa sahiptir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2010 verilerine göre, 15–24 yaş grubundaki gençlik, 74 milyon olan ülke nüfusunun % 17'sini (yaklaşık 12 milyon kişi) oluşturmaktadır. Aynı yıl, 0–14 yaş grubundaki bireyler toplam nüfusun % 26'sını (yaklaşık 19 milyon kişi) temsil ederken, 65 yaş üstü nüfusun payı % 7 (yaklaşık 5 milyon kişi) oranındadır. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) yayımladıkları demografî raporuna göre, Türkiye'de çalışma çağındaki (15–64 yaş grubu) nüfusun toplam nüfus içindeki payı 2020 yılında % 68 ile en yüksek değerini alacaktır. Çalışma çağındaki nüfus, 2020 yılından sonra oransal olarak azalmaya başlasa da sayıca 2041 yılına kadar artmaya devam ederek 65 milyona ulaşacaktır. Bu sayı azalmaya 2041 yılından sonra başlayacaktır (Aktaşlı,2012:11).

Önümüzdeki 20 yıllık dönemde, bağımlılık oranı gelişmiş ülkelerde artarken, Türkiye'de düşmeye devam edecek, bu da Türkiye için önemli bir atılım fırsatını beraberinde getirecektir. Türkiye'nin bu demografik fırsattan yararlanabilmesi, çalışabilir nüfustaki kadın ve erkek tüm bireylerin insan onuruna yaraşır koşullarda istihdam edilebilmeleri için gerekli becerilere sahip olmalarına bağlıdır. Bu doğrultuda, Türkiye'nin en kısa zamanda yapması gereken ev ödevleri vardır. Bunların başında, kaliteli eğitime erişimin yaygınlaştırılması, eğitim sisteminin modernizasyonu, eğitimin niteliğinin geliştirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması gelmektedir. Bu çerçevede, mesleki ve teknik eğitimin son derece önemli bir rolü vardır. Son yıllarda, Türkiye'de kalkınma planlarında ve diğer üst politika belgelerinde, mesleki ve teknik eğitime artan bir önem veriliyor. Yayımlanan tüm üst politika belgelerinde, yer yer

hedefler net tanımlanmamış olsa da, mesleki ve teknik eğitimin destekleneceği ve ağırlığının artırılacağı belirtiliyor. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması yalnızca Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) değil, diğer tüm paydaşların öncelikleri arasında yer alıyor. Ancak günümüzde, Türkiye'de istenen kazanımların elde edilebilmesi için, mesleki ve teknik eğitimin önceliği bu kurumlarda eğitim gören öğrenci sayısını artırmaktan ziyade, mesleki ve teknik eğitim almış kişilerin işgücü piyasasında istihdam edilebilmelerini sağlamak ve insana yararlı iş bulma olanaklarını geliştirmek olmalıdır (Aktaşlı,2012:11).

Mesleki eğitim gelişmiş batılı ülkelerde el becerisi veya pratik aktiviteler yoluyla kariyer kazandırmayı amaç edinen bir meslek dalı olarak tanımlanmaktadır. Mesleki teknik eğitimin amacı, genel olarak, bireyleri sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir (Eşme, 2007:66).

Mesleki ve teknik eğitim, örgün eğitimde ortaöğretim düzeyinde MEB denetimindeki mesleki ve teknik liselerde verilmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı meslek yüksekokullarına (MYO) sınavsız olarak yerleştirilebilirler. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve üniversiteler kontrolünde olan MYO' larda öğrenim görmek istemeyenler ise ÖSYM tarafından yapılan Lisans Yerleştirme Sınavlarına (LYS) katılmaktadırlar. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) açısından bakılacak olursa, Yeterlilikler Çerçevesinin ilk dört seviyesindeki eğitim MEB'in sorumluluğundadır. MYO' lardaki eğitim, yeterlilik çerçevesinin 5. düzeyine karşılık gelmektedir. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim, MEB kontrolünde çıraklık eğitimi ve yaygın eğitim yoluyla da sağlanmaktadır.

20.6.1977 tarih ve 2089 sayılı "Çırak-Kalfa ve Ustalık Kanunu" ve bu kanunu yeniden düzenleyen 3308 sayılı "Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu" ile Türk Mesleki Eğitim Sistemi yeniden düzenlenmiştir.

Milli Eğitim Temel Kanunu ve 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu doğrultusunda ülkemizde mesleki eğitim;

1. Çıracılık ve Yaygın Eğitim
2. Mesleki ve Teknik Liseler
3. Yüksek Öğretim yoluyla kazandırılmaktadır (Özgül,1995:25).

2000’li yılların ortasından bu yana genel liselerin ortaöğretim içindeki ağırlığı azalmakta, buna karşılık mesleki ve teknik liselerin ağırlığı artmaktadır. 2002 yılında başlatılan meslek yüksekokullarına sınavsız giriş uygulaması mesleki ve teknik liselerin öğrenci sayılarının artışına katkıda bulunmuştur. Türkiye genelinde, kadınlar ve erkekler içindeki mesleki ve teknik ortaöğretime devam eden öğrencilerin payları arasında farklılık bulunmaktadır. Ortaöğretimde erkeklerin içinde mesleki ve teknik eğitime devam eden öğrencilerin payı % 46 iken, bu oran kadınlar için % 40’tır.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde fiziksel altyapı artan talebi karşılama konusunda yetersizdir. 2010–2011 öğretim yılı itibarıyla, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğretmen başına 18, derslik başına ise 38 öğrenci düşmektedir. Bu konuda altı çizilmesi gereken nokta mesleki ve teknik ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında gözlemlenen hızlı yükseliştir. Derslik başına düşen öğrenci sayısındaki keskin artış, 2009 yılında ortaöğretim için sadece 1.720 sınıf yapılmasıyla açıklanabilir. Oysaki Eğitim İzleme Raporu 2008’de de belirtildiği gibi, ortaöğretimde okullulaşma % 90’a çıktığında derslik başına düşen öğrenci sayısının her ilde en çok 30 olması için 75–80 bin dersliğe gereksinim duyulmaktadır (Aktaşlı, 2012:21).

Ayrıca, önümüzdeki üç yıl içinde genel liselerin bir kısmının Anadolu lisesine, geri kalanının imam hatip liseleri dahil olmak üzere mesleki ve teknik liselere dönüştürülecek olması, üniversiteye girişte katsayı uygulamasındaki değişiklikler ve dolayısıyla mesleki ve teknik ortaöğretime artan talep, derslik başına düşen öğrenci sayısını daha da yukarıya çekecektir. Bu durum öğrenme ve öğretme süreçlerinin olumsuz biçimde etkilenmesine neden olabilir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına temel bilgilerden yoksun gelen öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından bu eksikliği giderme fırsatı bulamadan mezun oluyorlar. PISA 2006 sonuçlarından derlenen bir araştırma, Türkiye’de öğrenci başarısının belirleyicilerini ortaya koymayı amaçlıyor. Buna göre, meslek liselerindeki öğrencilerin aldığı puanlar bütün alanlarda (okuma, fen ve matematik) genel liselerdeki öğrencilerden belirgin biçimde daha düşüktür. Daha açık

söylemek gerekirse, gözlemlenebilen bütün değişkenleri aynı düzeyde olan, biri meslek lisesinde, biri genel lisede iki öğrenciden meslek lisesinde olan öğrenci 35 ile 45 puan daha düşük sonuç elde etmektedir. Aralık 2010’da kamuoyuyla paylaşılan PISA 2009 sonuçları da meslek lisesi öğrencilerinin okuma, matematik ve fen becerilerinde Türkiye ortalamasının çok altında olduğunu ve diğer liselere kıyasla en düşük başarıyı gösterdiklerini ifade ediyor.

Bu nitelik sorunu, ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitimin kalitesi açısından olumsuz bir duruma işaret ediyor. Ayrıca, mezunların sınavsız geçiş hakkını kullanarak meslek yüksekokullarına devam etmesiyle nitelik sorunu yükseköğretime de taşınmaktadır. Meslek yüksekokullarında da öğrencilerin temel fen, matematik ve meslekle ilgili teorik derslerinin zayıflığı gözlemleniyor. Meslek yüksekokulları üzerine yapılan çalışmalar, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları mezunlarının neredeyse % 95’inin temel matematik kurallarında yetersiz olduğunu gösteriyor. Mesleki ve teknik liselerde okulu terk oranı diğer liselerden daha yüksek düzeydedir. 2009–2010 öğretim yılında, Anadolu liseleri, fen liseleri ve Anadolu öğretmen liselerinde okulu terk oranı % 4,4 düzeyindeyken bu oran genel liselerde % 8,4’e, imam hatip liselerinde % 8,8’e, mesleki ve teknik liselerde % 9,4’e yükselmektedir.

2.1.3.2.4 Mesleki Eğitim veren Liseler ve Çeşitleri

Meslekî ve teknik ortaöğretim okulları; ülkemiz endüstrisinin ve hizmet sektörünün gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik insan gücü yetiştiren ve öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır.

Meslekî ve teknik ortaöğretim türleri:

- Erkek Teknik Öğretim Okulları
- Kız Teknik Öğretim Okulları
- Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları
- Din Öğretimi Okulları
- Özel Eğitim Okulları
- Sağlık Meslek Liseleri
- Tarım Meslek Liseleri
- Adalet Meslek Liseleri

- Tapu ve Kadastro Meslek Liseleri
- Anadolu Meteoroloji Meslek Liseleri (Özkan ve diğerleri, 2010:12).

Erkek ve kız teknik öğretim okulları, başlangıçta geleneksel olarak kız ve erkek öğrenciler için uygun olduğu düşünülen programların izlendiği okullar olarak kurulmuştur. Ancak bu okulların bir kısmı süreç içindeki çeşitli gelişmeler doğrultusunda benzer programların izlendiği karma eğitim kurumları hâline gelmiştir.

Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerindeki eğitim binaları, öğretmen, yönetici ve diğer personelden azamî derecede yararlanarak kaynak israfını önlemek, ilköğretimi tamamlayan öğrencilere ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretimden yararlanma olanağını sağlamak amacıyla çok programlı liseler (ÇPL) faaliyete geçirilmiştir (Özkan ve diğerleri, 2010:12).

2.1.3.2.5 Türkiye’de Kız Meslek Liselerinde Grafik ve Fotoğrafçılık Eğitimi

Grafik ve fotoğraf alanı çerçeve öğretim programı ile bireylere, öncelikle temel bilgileri içeren bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra çağımızın gereği olan insan ilişkileri, iletişim kurabilme, değişimlere ve teknolojiye uyum sağlayabilme, sistemleri anlayıp kullanabilme yeterliklerini kazandırmak hedeflenmiştir. Programın genel amacı; bireylerin, temel yeterlikler üzerine, temel mesleki bilgi ve becerilerle donatılmasını sağlamaktır. Kazandırılan mesleki bilgi ve becerilerle sektörün beklentileri doğrultusunda kaliteli hizmet sunabilen, Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı, çevre ve toplum bilincine sahip, güç birliği bilinci ile kendi iş yerini kurma düşüncelerini faaliyete geçirebilen ve işin her aşamasında kaliteden sorumlu olmanın gereğini bilen bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir.

Grafik ve Fotoğraf Alanı Çerçeve Öğretim Programı’nda; Grafik ve Fotoğraf dalları yer almaktadır. Sektör tarama ve inceleme çalışmaları sonucunda, sektörde faaliyet gösteren meslekler saptanmıştır. Sektörde çalışan kişilerin görüş ve önerilerinden yola çıkılarak her meslek dalına ait anket soruları hazırlanmış, daha sonra bu anketler yurdun değişik bölgelerinde uygulanarak mesleklere özgü yeterlikler ayrı ayrı ve ayrıntılı olarak çıkarılmıştır. Mesleklere ilişkin olarak saptanan bu yeterlikler, öğretim programları ve modüllerin temel dayanağını ve içeriğini oluşturmaktadır.

Öğretim programlarının ve modüllerin hazırlanmasının her aşamasında, iş yaşamının iş gücüne dönük gereksinimlerinin tüm yönleriyle dikkate alınması amacıyla sektörel kuruluşlarla karşılıklı görüş alış verişi ve iş birliği gerçekleştirilmiştir. Program geliştirme sürecinde üniversitelerden uzmanlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılmıştır. Sektör taraması ve mesleki yeterliklerin belirlenmesi sırasında, meslek elemanlarına anket uygulanmıştır. Anketler sonucunda Türkiye genelinde sektörün ihtiyaçları ve programdan beklentileri tespit edilmiştir. Bu ihtiyaçlar program çalışmalarının temelini oluşturmuştur. Program geliştirme sürecinin her aşamasında, söz sahibi firmalar, sektörde çalışan kişiler ve üniversiteler ile iş birliği yapılmıştır. Böylelikle sektör ve yükseköğretim kurumlarının beklentileri programa yansıtılmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde meslek elemanlarından beklenen yeterlikler çeşitli araştırmalar ve yerli/yabancı uzman görüşlerine dayanılarak tespit edilmiş, program çalışmalarına aktarılmıştır. Bu doğrultuda grafik ve fotoğraf alanı altında yer alan mesleklerde ulusal ve uluslararası düzeyde standartlara uygun, her yaşta ve her düzeyde bireye eğitim olanağı sağlayan program hazırlamak hedeflenmiştir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak sektörün beklentileri doğrultusunda geliştirilen grafik ve fotoğraf alanı programı gelişmelere göre sürekli güncellenmeye uygun bir yapıda tasarlanmıştır. Böylece tüm gelişme ve yenilikleri kısa sürede programa yansıtmak mümkün olabilecek ve mezunlar kazandıkları mesleki yeterlikleri doğrultusunda istihdam edilebileceklerdir. Dolayısıyla grafik ve fotoğraf alanı öğretim programının sektörün ve mesleki eğitim sisteminin gelişmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (M.E.B., 2011:3).

2.1.3.2.6 Mesleki Eğitimde Okul – İşletme İşbirliği

Okul-sanayi ilişkileri, bir başka deyişle eğitimde ikili sistem, okul-sanayi işbirliği, kubaşık eğitim, kooperatif eğitim ya da sandviç eğitim olarak değişik kaynaklarda farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır.

Eğitimde ikili sistem, okul-işyeri işbirliğine dayanan sistem demektir. Bu sistemde öğrenci haftanın belirli günlerinde okula belirli günlerinde de işyerine gider. Belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere programla ilgili grupların karşılıklı işbirliğine dayalı olarak yürüttükleri, iş ve eğitimi kaynaştıran denetimli bir sistemdir. Sistemde öğrenci, genelde haftanın bir-iki günü okulda, üç-dört günü işyerinde çalışarak

geçirmektedir. İşyerinde çalışmaları esnasında öğrenci devlet tarafından iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı sigortalanmak ve işyeri sahibinden de çalışmaları karşılığında belli bir ücret almaktadır (Şahinkesen, 1991:582).

Hızla değişen endüstri ile doğrudan doğruya ilişkili olan okullarımızın amacına ulaşması için verilen eğitimin, gerçek işyeri koşulları içinde yapılan eğitime desteklenmesinin daha başarılı sonuçlar verdiği yapılan uygulamalarla saptanmıştır. Böylece mesleki ve teknik öğretim kurumlarında temel bilgi ve becerileri okul atölyelerinde kazanan öğrencilerin laboratuvar ve atölye uygulamalarını gerçek üretim ortamı içinde endüstri ve işyerlerinde yapmaları, nitelikli insan gücü yetiştirilmesi bakımından zorunlu görülmektedir. Ayrıca endüstri kuruluşlarının istediği nitelikte insan gücünün yetiştirilebilmesi için, endüstride meydana gelen teknolojik değişikliklerin eğitim programlarına yansımaları gereklidir. Bu nedenle mesleki ve teknik eğitim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesinde endüstri kuruluşlarının katılımlarının sağlanması zorunludur (Kazu, 2003:443).

2.1.3.2.6.1 Okul İşletme İşbirliğine Dayalı Eğitimin Amacı

Her eğitim sisteminin ve programının belirli amaçları vardır. Bu programlar, okul ile istihdam sektörünün ortak sorumluluk, mevcut kaynaklardan en üst düzeyde yararlanma, gençliğe ve topluma hizmet, eğitim olanaklarını zenginleştirme ve öğrenmede işlevsellik gibi temel kavramlara dayalı olarak aşağıdaki amaçları gerçekleştirmeyi hedefler (Akkaya, 2008:19).

1. Öğrenmeyi daha anlamlı ve işlevsel kılmak, kuram ile uygulama arasındaki boşluğu doldurmak ve sınıf çalışmalarını gerçek çalışma koşullarıyla ilişkilendirerek bütünleştirmek.
2. Yeni teknolojiyi izleme ve kullanma olanağı elde etmek.
3. Genel ve Özel nitelikte iş becerileri, alışkanlıkları, bilgileri ve davranışları geliştirme olanağı sağlamak.
4. Sosyal ve ekonomik kurumlarda çalışmalara katılmak suretiyle, istenilen eğitimi sağlamada okul ile işyeri arasında gerekli koordinasyonu sağlamak.
5. Ekonomik nedenlerle eğitime devam edemeyen öğrencilere ekonomik olanaklar yaratmak.
6. Özel iş kollarında eğitim olanağı sağlamak.

7. Okuldan iş hayatına geçişte uyumu kolaylaştırmak.
8. Toplumun ve endüstrinin beşeri kaynaklarından yararlanmak.
8. Arz ve talep dengesinin sağlanmasına katkıda bulunmak.
9. Eğitim hizmetlerinin kapsamını genişletmek.

2.1.3.2.6.2 Okul İşletme İşbirliğine Dayalı Eğitimin Faydaları

Herhangi bir eğitim programı gereğini; çağdaş eğitim kuramları, tarihsel olgular, otorite yargıları, geçerli ve güvenilir araştırma belgeleri ve yasalardan olmak üzere değişik kaynaklardan alır. İlgili literatürde; bu ölçütler açısından kooperatif programların gerekliliğini kanıtlayan veriler vardır. Araştırmalar bu programların normal programlara göre daha ekonomik, yönetim yönünden geçerli, mezunları işe yerleştirme (istihdam) yönünden daha başarılı olduğunu göstermektedir. Bu program birçok ülkede yasal olarak uygulanmaktadır (Alkan, 1976:113).

Eğitmciler uygulamak eğitimin, bu eğitime katılan öğrenciler üzerinde birçok olumlu etkisi olduğunu savunurlar. Örneğin; gerçek hayatta başarılı olma, olgunlaşma, kendine güven kazanma, sağduyulu ve amaçlı bir şekilde hayata uyum sağlama uygulamak eğitimin sonuçlarındandır. Okul-sanayi işbirliğine dayalı eğitimin bireysel gelişme ve değerler üzerindeki etkisini ortaya çıkaran en etkili araştırma Wilson (1974) tarafından yürütülmüşüne Araştırmada; kişisel değerler, sosyal değerler ve diğer insanlara karşı davranışlar bakımından bu eğitime katılanlarla, katılmayanlar arasında karşılaştırma yapılmıştır. Örneğin; kooperatif deneyimi yaşayanlarda yoğunlaşmış çalışma ortamlarına uymanın daha fazla olduğu bulunmuştur. Tine araştırmalar, kooperatif eğitim programlarındaki kişilerin daha bilinçli meslek seçtiklerini, kendi yetenek, ilgi ve yeterliklerini daha iyi tanıdıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca bu kişilerin daha fazla meslek araştırmaları yaptıklarını, meslek imkânlarını daha iyi öğrendiklerini, kendileri ve mevcut meslekler hakkında daha gerçekçi olduklarını belirtmektedirler (Kazu, 1996:22).

Birçok kooperatif eğitim programının amacı, mesleğe yönelik çalışma programları vasıtasıyla mesleki gelişmeyi sağlamaktır. Meslek seçme işi bireyler için çok önemlidir; bunun için gerçek iş ortamında çalışmak, meslekleri tanımak, kişinin kendisini ve yeteneklerini ölçmesi için bir fırsattır. Gerçekten, tecrübelerle elde edilen bilginin kalitesi, mesleki ilgilerin uyanması ile belirlenir. Kişisel başarı için ön hazırlık

yapılmadan ve gerçek şartları incelenmeden yapılan uygulamadan aynı sonuçlar alınmaz. Williams'ın belirttiği gibi "kendi ilgi alanı içinde olmayan iş ortamlarına yerleştirilen öğrenciler meslek seçimini etkileyecek gerekli bilgi ve tecrübeyi elde edemezler" (Kazu, 1996:22).

2.1.3.2.6.3 Mesleki Eğitimde Okul İşletme İşbirliğinde İlgili Taraflar

Ortaöğretimde genel liseler dışındaki liseleri kapsayan, hem, iş ve meslek alanlarına kalifiye eleman yetiştiren hem de öğrencileri yükseköğretime hazırlayan eğitim kurumları mesleki ve teknik liselerdir (Akkaya, 2008:28).

Ortaöğretimde okul-sanayi işbirliğinin sağlanıp düzenli ve sürekli bir şekilde yürütülmesi bu işbirliğinin sağlığı açısından çok önemlidir. Bu işbirliğini sağlayacak eğitimle ilgili taraflar şu şekilde sıralanabilir.

- Danışma kurulları,
- Milli Eğitim Bakanlığı-Merkez,
- Okul yönetimi,
- Koordinatör öğretmen,
- Eğitici personel,
- İşletmeler,
- Öğrenciler ve
- Velilerdir.

2.1.3.2.6.3.1 Danışma Kurulları

Demokratik yönetim biçimini benimsemiş ülkelerde mesleki ve teknik eğitim ile ilgili politikaların ve önlemlerin belirlenmesi ve uygulanmasında, bu eğitimle ilgili tarafların görüşlerinin alınmasına ihtiyaç vardır.

Danışma kurulu, mesleki ve teknik eğitimle ilgili temel politika ve tedbirlerin oluşturulmasında ve bunların uygulanmasında ilgililerce yardımcı olan devlet, işveren, işçi, meslek kuruluşları ve eğitimcilerden oluşan bir kurumdur. Danışma kurulları yaptığı görevler yönünden dört düzeyde kurulmaktadır (Doğan ve diğerleri, 1997:55).

2.1.3.2.6.3.2 Milli Eğitim Bakanlığı Merkez

Milli Eğitim Bakanlığı, işbirliği eğitiminin politikasını oluşturmada, planlamada, koordinasyonunda yetkili ve görevli durumdadır (Gürol, 1997:110).

2.1.3.2.6.3.3 Okul Yönetimi

Okul ile işletme arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde okul yönetimine büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle okul müdürünün birçok kararı anında alabilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan okul müdürünün yaptığı görevlerin, işbirliğine yönelik olarak yeniden tanımlanması zorunludur (Doğan, 1993:22–23).

2.1.3.2.6.3.4 Koordinatör Öğretmen

Okul endüstri işbirliği bilindiği gibi iş alanlarının gereksinim duyduğu insan gücünü yetiştirme ihtiyacından doğmuştur. Nitelikli meslek elemanı yetiştirmenin önkoşulu; bireylerin eğitilmiş personel tarafından uygun fiziki ve araç-gereç ortamlarda eğitilmelerini sağlamaktır. Eğitim personeli arasında öğretmen öncelik taşır. Çünkü eğitim programı ve öğrenci üzerinde en fazla etkisi olan öge öğretmendir.

İşbirliğine dayalı eğitim programlarında koordinatör öğretmenlere temsil ettiği okul ile öğrencilerin beceri eğitimlerini yaptığı işletme arasında “köprü” olma görevi verilmiştir. Bu nedenle, koordinatör öğretmen programın planlanması ve yürütülmesinden sorumlu en önemli kişidir. Yani, programın başarısı büyük ölçüde koordinatör öğretmene bağlıdır (Akkaya, 2008:31).

2.1.3.2.6.3.5 Eğitici Personel

Okul ve işletmelerin ortaklaşa yürüttükleri öğretimin en önemli özelliği, okullarda öğretilmesi mümkün olmayan becerilerin işbaşında öğretilmesini sağlamaktır. İlgili yasa gereğince işletmelerde beceri eğitimi yapacak öğrencilerin eğitimin şu personel yürütebilmektedir.

- Ustalık yeterliğine sahip usta öğreticiler
- Gerekli durumlarda okullardan sağlanacak branş öğretmenleri
- Emekli atölye ve meslek dersi öğretmenleri
- Mühendis veya teknisyenler

Personelin kişisel ve mesleki yeterliği, meslek alanında aldığı hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimle paralellik gösterir. Öğrencilerin işletmedeki eğitim sorumluluğunu üstlenmek, meslek alanında iyi eğitim görmüş ve deneyim kazanmış olmanın yanı sıra eğitim formasyonuna sahip olmayı da gerektirir.

Eğitici personelde aranan özellikleri, yani görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralayabiliriz:

- İşletmelerde yapılacak beceri eğitiminin planlamak, uygulamak, değerlendirmek ve geliştirmek amacıyla kurum ve işletme yetkililerince yapılacak toplantılara katılmak.

- Teorik konular da dikkate alınarak koordinatör öğretmenle birlikte eğitim uygulamasına ait planlar yapmak ve eğitime başlanılan ilk hafta içinde planları işletme yetkilisi ile kurum müdürünün onayına sunmak.

- Öğrenci/kursiyerlerin, işletmelerde yapacakları uygulamalı eğitime devam durumlarını günü gününe izleyerek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirmek.

- Öğrenci/kursiyerlerin başarı durumlarını belirleyerek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirmek.

- Eğitim hizmetlerini mevzuatına göre yürütmek, bu konuda kurum ve işletmelerin yapacakları hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmak.

- Eğitim etkinliklerinde, çalışma takvimine uymak.

- Göreve gelememeleri durumunda, özürlerini zamanında işletme yetkililerine bildirmek.

- Beceri eğitiminde her öğrencinin, mesleğin özelliğine göre yaptığı temrin, iş, proje, deney veya hizmetin değerlendirilmesini çizelge üzerinde yapmak, öğrenci ile birlikte imzalamak ve bu dokümanın yer alacağı birer iş dosyası tutmasını sağlamak.

İşletmenin genel işleyişi, üretimi, iş akışı, iş güvenliği konularında öğrencilere bilgi vermek (MEB, 2002:100).

2.1.3.2.6.3.6 İşletmeler

İşletme; kişi veya kurumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere üretim faktörlerini bir araya getirerek mal veya hizmet üretip bunları pazarlamak suretiyle kar elde etmek için faaliyet gösteren kuruluştur.

İşletmeler, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere faaliyetlerini sürdürürken kendi iş kollarında eğitilmiş insan gücüne gereksinim duyarlar. İş alanlarının istihdam edeceği işgücünü hazırlama görevi bilindiği gibi mesleki ve teknik öğretim kurumlarının sorumluluğundadır. Ancak, bu kurumlar sahip oldukları eğitim ortamlarının sınırlılığı nedeniyle bu görevi tek başına yerine getirememektedirler. Bunun için iş hayatının sahip olduğu teknolojik olanaklardan eğitim kurumlarının yararlandırılması gündeme getirilmiş, nitelikli insan gücünün hazırlanmasında okul ile işletmenin ortaklaşa çalışabileceği bir sistem kurulmuştur (Doğan ve diğerleri, 1997,30).

İşletmelerin görev ve sorumluluklarını şu şekilde sıralayabiliriz:

Öğrencilerin işletmede yapacakları mesleki eğitim, bu eğitime katılacak öğrenci sayısı ve eğitimin uygulanışı ile ilgili esasları düzenleyen protokolü işletme belirleme komisyonu ile birlikte imzalamak ve eğitimi, çalışma takvimine uygun olarak yaptırmak.

Mesleki eğitimin, ilgili meslek alan/dalları öğretim programlarına uygun olarak işletme belirleme komisyonu tarafından belirlenecek yerde yapılmasını sağlamak.

İşletmede mesleki eğitim yapılacak alan/dalların her biri için öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu olmak üzere ustalık veya mesleki yeterliğe sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş yeterli sayıda ve nitelikte usta öğretici veya eğitici personel görevlendirmek.

Yeterli sayıda ve nitelikte usta öğretici veya eğitici personel bulunmaması durumunda, kurum müdürlükleri ile koordineli olarak açılacak iş pedagojisi kurslarına ilgili personelin katılımını sağlamak.

Mesleki eğitim için gerekli olan temrin malzemesi ile araç-gereci temin etmek.

İşletmede mesleki eğitim gören öğrenciye, yaşına uygun asgari ücretin %30 undan az olmamak üzere ödenecek ücret tutarı, ücret artışı ve diğer olanakları kapsayan eğitim sözleşmesini, öğrenci velisi ve kurum müdürü ile birlikte imzalamak.

Öğrencilerin devam durumlarını izleyerek devamsızlıklarını ve hastalık izinlerini süresi içinde ilgili kurum müdürlüğüne bildirmek.

Öğrencilerin ilgili döneme ait puan çizelgelerini, dönem sonundan beş gün önce kapalı zarf içinde ilgili kurum müdürlüğüne teslim etmek.

Öğrenciler tarafından tutulan iş dosyasını, istenmesi durumunda veya yılsonu beceri sınavından önce ilgili kurum müdürlüğüne teslim etmek.

Öğrencilere telafi eğitimi süresince ve kurumda yapılacak sınavlar için belirtilen günlerde ücretli izin vermek.

Öğrencilere yarıyıl ve yaz tatili süresince toplam bir ay ücretli izin vermek.

Öğrencilere bir ders yılı içinde devamsızlıktan sayılmak ve en çok devamsızlık süresini geçmemek üzere, ilgili kurum müdürlüğünün de görüşünü alarak ücretsiz mazeret izni vermek.

Mesleki eğitim başladıktan sonra personel sayısının azalması durumunda da eğitime alınmış olan öğrencileri, mezun oluncaya kadar işletmede eğitime devam ettirmek.

Öğrenci/kursiyerlerin iş kazaları ve meslek hastalıklarından korunması için gerekli önlemleri almak ve tedavileri için gerekli sevk işlemlerini yapmak.

Eğitimi yapılan meslek alan/dallarının öğretim programlarında bulunduğu halde işletmedeki olanaksızlıklar nedeniyle işlenemeyen konuların öğretimi için kurum müdürü ile iş birliği yapmak.

İşletmelerde yapılan mesleki eğitimin planlı bir şekilde yürütülmesi, programa uygunluğunun izlenmesi, ortaya çıkabilecek aksaklıkların ve eksikliklerin giderilmesi, öğrencilerin başarı, devam-devamsızlık ve disiplin durumlarının izlenmesi ve rehberlikte bulunulması amacıyla görevlendirilen koordinatör öğretmene gerekli kolaylığı sağlamak.

Öğrenci, çırak ve kursiyerleri, günde sekiz saatten fazla, meslekleri dışındaki işler ile Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğüne aykırı işlerde çalıştırılmazlar. Bunlar,

personele sunulan sosyal hizmetlerden yararlandırılırlar (MEB, 2002:60).

2.1.3.2.6.3.7 Öğrenciler

İşletmeye giden öğrencilerin hem okulun hem de işletmenin birer elemanıdır. Bu nedenle hem okulun hem de işletmenin kurallarına uymak zorundadırlar.

Okul ile işletmelerin ortaklaşa yürüttükleri eğitim programı, ilgili yasa çerçevesinde, öğrencilere hem okulda hem de işyerinde eğitim imkânı vermektedir. Öğrenciler okulda programın teorik yönüne ilişkin davranışları kazanırken işletmede mesleki becerilerini geliştirme olanağı bulurlar. İşletmelerde meslek eğitimi programında eğitilen öğrencilerin sorumlulukları çok boyutlu ve çeşitlidir. Öğrencinin okul yönetimi ve koordinatör öğretmenine, beceri eğitimini yürüttüğü işletme yönetimi ve usta öğreticisine, kendisine ve ailesine karşı sorumlulukları vardır (Doğan, 1997:24).

2.1.3.2.6.3.8 Veliler

Veliler çocukların seçtiği mesleklerinde onlara destek olmakla, yol göstermekle, onların yapmış oldukları çalışmalarını takip etmekle, okul ve öğrencilerin çalıştıkları işletmelerle sürekli iletişim halinde olmakla sorumludurlar.

2.1.3.2.6.4 Mesleki Eğitimde Okul İşletme İşbirliğinin Taraflara Sağladığı Yararlar

Ortaöğretimde okul-sanayi işbirliğinin sağladığı yararları 3 grupta ele alacağız. Bunlar:

- Okul yönetimine sağladığı yararlar,
- Öğrencilere sağladığı yararlar,
- Topluma sağladığı yararlar,

2.1.3.2.6.5 Okul Yönetimine Sağladığı Yararlar

Mesleki eğitim veren okullarda işletmelerle ortak yürütülen eğitimin öğrencilere gelişim imkanı vermesinin yanısıra okullara da bazı avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajları şu şekilde sıralayabiliriz;

- Uygulamalar işyerinde yapıldığından, laboratuvar ve atölyelerin kurulması istenmeyebilir.

- Disiplin, okula ve işe devam eden teorik derslere önem veren sorumlu bir öğrenci grubu.

- Çevre ile işbirliği yapma olanağı, teknolojiyi izleme.

- Topluma hizmet yönünden daha fazla işlevsel olma.

- Fiziki kapasitenin üstünde öğrenci alma olanağı.

- Temrinlik malzemelerde tasarruf.

- Sosyal adalet sağlama ve eğitici personelden yararlanma

- Endüstri ile araç gereç, parasal destek ve eleman alış verişi konularında yardım alabilme olanağı elde eder.

- Öğretimi çeşitlendirir ve kapasiteyi artırır.

- Sunduğu programları gerçek iş hayatı ile karşılaştırır.

- Okulu terk eden öğrenci sayısı azalır.

- İşletmelerde ve çevre ile daha iyi ilişkiler kurar.

- Bireysel öğretim imkânlarını artırır (**Akkaya, 2008:41**).

2.1.3.2.6.6 Öğrenciye Sağladığı Yararlar

- Endüstri-üretim ve yönetim akışını mezun olmadan önce tanıma ve yaklaşım olanağı sağlar.

- Endüstrideki ilerlemeleri ve uygulanan yöntemleri yerinde ve anında görmesini sağlayarak, mezuniyet ötesi çalışma hayatına uyum süresini kısaltır.

- Çevrenin verdiği olanaklarla, okul bitimi öncesinde geleceği hakkında daha sorumlu kararlar vermesini sağlar.

- Mesleği ile ilgili teorik derslere daha çok dikkat emesi gerektiğini açık olarak uygulama koşulları içinde görür.

- Gerçek iş ortamında becerinin ve yeteneğin önemini görür. Aynı okul mezunu olmasına rağmen farklı beceriye sahip bireylerin, farklı statüler kazandıklarını görerek, okul sırasında beceri kazanmaya, geçerli sınıf geçme notu almaktan daha çok önem verir (**Doğan ve diğerleri, 1997:55-56**).

- Teori ile pratiği bütünleştirir.

- İş bulma olanağı artar.

- Kendine güveni artar.

- Sorumluluk duygusu gelişir.
- Olumlu çalışma alışkanlıkları geliştirir.
- İşbirliği içinde ve ekip halinde çalışma alışkanlığı geliştirir.
- İş güvenliği kurallarına gerçek koşullar içinde uymayı öğrenir (Gürol, 1997:35).

2.1.3.2.6.7 Topluma Sağladığı Yararlar

Okul işletme işbirliği toplumun gelişmesi ve kalitenin artması açısından da önemli bir yer tutmaktadır.

- Topluma, ekonomik yönden kendi kendine yeterli elemanlar kazandırır.
- Becerili ve deneyimli insan gücü potansiyelini geliştirir.
- Gençlere, toplumun eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını gidermek için çeşitli yollarla yardım eder.
- Gençleri mesleklere hazırlayarak, işsiz gençlerin ulusal düzeydeki problemlerini ortaya koymaya yardım eder ve onları üretici duruma getirir. Böylece toplumlarda genç insanların korunması artar.
- Gençlerin işe ve yaşama hazırlanması hususunda toplumdaki diğer kurumların ilgi ve işbirliğini sağlar (Gürol, 1997:36).
- Gençler yerel ihtiyaçları yakından tanır, yerel ihtiyaçlara göre yetiştirilir ve bölgede kalır.
- Okul-işletme arasında daha iyi ilişkiler kurulur (Doğan ve diğerleri, 1997:57-58).

2.1.3.2.6.8 Dünya’da Okul İşletme İşbirliği

Okul-sanayi işbirliğine dayalı eğitim programları birçok ülkede değişik adlarla uygulanmaya devam etmektedir. Örneğin, İngiltere’de “Block Release” “Sandwich Course” ve “Part time” Almanya’da Dual (İkili) Sistem, Amerika Birleşik Devletlerinde “Cooperative Education” gibi adlarla anılmaktadır. Ülkemizde çeşitli dönemlerde Yoğunlaştırılmış Eğitim, OSANOR (Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi), METEP (Mesleki ve Teknik Eğitim Projesi), METGE (Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi) gibi değişik adlar altında özellikle mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile endüstrinin işbirliğine dayanan mesleki eğitim programları

uygulanmıştır (Kazu, 2003:443).

Bu eğitim uygulamasına ilk kez Ahi Örgütlerinde rastlanmaktadır. Ahiliğe giren aday, gündüzleri, iş başında, ustası kalfası, ya da ustalar meclisi tarafından baba-oğul ilişkisi içinde sanat ve o sanatın gerektirdiği yaşam tarzı için eğitilirken, akşamları da zaviyelerde, insanı ve “esnaf” için lazım olan bilgiler konularında eğitilmektedir. Birer terbiye ocağı olan zaviyelerde okur-yazarlık, edep, erkân, güzel sanatlar, Kuran-ı Kerim, Türkçe, Arapça güzel yazı ve diğer bilgiler öğretilmektedir (Şahinkesen, 1991:691).

Daha sonraki uygulamaya, on dokuzuncu yüzyılda (1865) İngiltere’de başlanmıştır. Fabrikada çalışmakta olan çocukların yarım gün okula devam etmeleri zorunlu hale getirilmiştir (Alkan ve diğerleri, 1998:8).

Almanya’da ise diğer Avrupa ülkelerinde lonca sisteminin kaldırıldığı dönemlerde, politik bilimler kurumunda yapılan bir araştırma ile sistemin özelliğini yitirdiği sonucuna varılmış ve bunun sonunda da 1897 yılında Dual Sistem önerilmiş ve uygulamaya konmuştur.

İşbirliğinin tarihsel gelişiminde ABD’de bulunan Cincinnati Üniversitesi’nin özel bir yeri bulunmaktadır. Çünkü Mühendislik Fakültesi Dekanı olan Prof. Herman Schneider, öğrencilerin okulda geçirdikleri sürenin bir bölümünü işyerlerinde, gerçek üretim ortamında geçirmelerinin daha iyi yetişmelerini sağlayacağı sonucuna varmıştır. Prof. Schneider, çoğu mesleklerin etkili bir şekilde sınıfta öğretilmesinin mümkün olmadığına ve öğrencilerin pratik becerileri ancak işyerlerinde öğrenebileceğine inanmıştır. Onun bu planı ile öğrenciler beceri ile birlikte para da kazanmaya 1906 yılında başlamışlardır. Kooperatif eğitim olarak nitelendirilen bu eğitime 1906–1919 yıllarında mühendislik alanında 10 yükseköğretim kurumu katılmıştır. Yine, 1919 yılında aynı üniversitede teknik alanların dışında ilk defa ticaret-muhasebe eğitimi alanında, 1921 yılında da Ohio, Antioch College’de Sosyal Bilimler alanında ilk işbirliği programı başlatılmıştır.

Bu tür işbirliği programları II. Dünya Savaşı’ndan sonra hızla benimsenerek uygulama alanı genişlemiş ve yaygınlaşmıştır. Örneğin ABD’de 1968 ve 1976 yıllarında çıkarılan yasalarla tüm eğitim kurumlarının kamu ve özel sektör kuruluşları

ile ilişkilerini geliştirmeleri özendirilmiş ve bazı mesleki ve teknik eğitim kurumları için adeta zorunlu hale getirilmiştir (Gürol, 1997:59).

2.1.3.2.6.9 Türkiye’de Okul İşletme İşbirliği

Türkiye’de okul-sanayi işbirliğine dayalı eğitim sistemini incelerken mesleki ve teknik eğitim sisteminin gösterdiği gelişmelere bakarak dönemlere ayırmakta yarar görülmektedir. Bu dönemleri Cumhuriyet Öncesi Dönem ve Cumhuriyet Sonrası Dönem olarak ele almak mümkündür (Şahinkesen, 1991:693).

2.1.3.2.6.9.1 Cumhuriyet Öncesi Dönem

Cumhuriyete kadar olan döneme baktığımızda, Osmanlı İmparatorluğunun bir Mesleki Eğitim Politikası yoktur. Mesleki Eğitim Sistemi eğitim sisteminin dışında düşünülmüştür. Becerileri insan gücü yetiştirme işi örgütlere ve mahalli yöneticilere bırakılmıştır (Akkaya, 2008:20).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde mesleki ve teknik eğitim kurumları yöresel ihtiyaçlara göre kurulmuştur. Bu kurumların yönetimi, programları, öğretmenleri ve finansmanı yerel imkânlarla karşılanmıştır. Eğitim-öğretim hizmeti yıllarca, devlet bütçesinden karşılanması gereken bir kamu hizmeti olarak düşünülmediği için vakıf yoluyla fertler tarafından sağlanmıştır. Ancak askerlerin ve yöneticilerin eğitimi devletçe yerine getirilmiştir (Kazu, 1996:14).

Diğer toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de XIX. yüzyıla kadar mesleki eğitim çıraklık sistemi ile yürütülmüştür. Cumhuriyet öncesi dönemde, işbirliği açısından en önemli teşkilat Ahilik sistemidir. Çünkü işbirliğine dayalı sisteme ilk kez bu örgütte rastlanmaktadır. Ahilik, XIII. yüzyılın ilk yarısından XIX. yüzyılın ikinci yarıya kadar Anadolu’da, Balkanlar ’da ve Kırım’da yaşamış olan Türk halkının sanat ve meslek alanında yetişmelerini, ahlaki yönden gelişmelerini sağlayan bir kuruluşun adıdır. Esnaf ve sanatkârların katılımı ile oluşturulan ahi teşkilatı, üyelerinin birbirini ekonomik, toplumsal ve kültürel açıdan desteklemeleri amacıyla kurulmuştur.

Sisteme yamak olarak 10–11 yaşında girilmekte ve öncelikle okuma-yazmaya önem verilmektedir. Yamak, iki yıl sonra törenle çıraklığa geçmekte ve 1001 günlük mesleki eğitimden sonra sınavla kalfalığa geçmektedir. Üç yıllık bir kalfalık süresinin

ardından yine sınavla usta olunmakta ve özel peştamal kuşatma törenleri düzenlenmektedir (Kazu, 1996:14).

Ahilik sistemi Osmanlı imparatorluğu' nun el sanatlarına dayalı üretim sistemini yenileyememesi, sanayi bakımından gelişmiş ülkelere ekonomik imtiyazlar vermesi, üretim sistemindeki gelişmeler sonucu giderek etkisini kaybetmiştir. Gedik ve Lonca adı altında farklı örgütsel yapıya dönüşmüştür.

Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri yenilgileri ve toprak kaybına uğraması sonucu bazı yenileşme hareketlerine başlandığı görülür. Bir yandan ordunun, subay mühendis ve hekim gereksinimi için yüksekokullar açılırken, diğer tarafından savaş araç ve gereçlerinin üretim ve bakımını yapabilecek teknik personeli yetiştirmek için sanat okulları kurulmuştur (Alkan ve Diğerleri, 1991: 56).

Tanzimat döneminde toplumsal yapıda meydana gelen gelişme ve değişmelerin sonucu olarak endüstrileşme gereksinimi duyulmuş ve sınırlı sayıda meslek okulları açılmaya başlanmıştır. 1647'de "Ziraat Mektebi", 1657'de "Orman Mektebi" 1868' de "Sanayi Mektebi" açılmıştır (Akyüz, 1993: 149-150).

Daha sonraki yıllarda da erkek teknik, kız teknik ve ticaret alanlarında bazı okulların açıldığı görülmektedir. Ancak bu okullar gerek sayı gerekse nitelik açısından yetersiz kalmıştır.

2.1.3.2.6.9.2 Cumhuriyet Sonrası Dönem

Cumhuriyet döneminde eğitim bir bütün olarak ele alınmış, mesleki eğitimin temel kavram ve ilkeleri bu dönemde oluşturulmuştur. Başlangıçta, bu düzenlemeler Atatürk'ün görüş ve direktifleri ile gerçekleştirilmiştir. Atatürk 1 Mart 1923 tarihinde TBMM'nin açılış konuşmasında eğitimle ilgili temel görüşünü şöyle belirtmiştir (Kazu, 1996:16).

Kühne, Cumhuriyetin gelişmesi için teknik insan gücünün önemini vurgulayarak bunun için gerekli kurumların kurulmasını, Ömer Buyse ise teknik okulların öğretmen gereksinimi ile ülkenin endüstriyel gelişiminde rehberlik edebilecek teknik elemanları yetiştirmek üzere bir iş üniversitesi kurulmasını önermiştir (Kazu, 1996:16).

Bu yabancı uzmanların önerilerinin yanında ülkemizde eğitimin yeniden düzenlenmesinde Türk bilim adamlarının da önemli etkileri olmuştur. Bunlardan Mustafa Kemal Atatürk, Ziya Gökalp, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, İsmail Hakkı Tonguç ve Rüştü Uzel ilk akla gelen isimlerdendir. Atatürk düşünce sisteminde eğitimin özüne, içeriğine, yönetimine ve amaçlarına ilişkin hususlar akılla, gerçekçi, bilimsel ve insancıl bir anlayışla ele alınmaktadır. Bu düşünce sistemi eğitimi, program içeriğim üç boyut üzerine inşa etmektedir. Toplumsal ve bireysel varlık bilinci ile çevresel, ulusal ve evrensel gereksinme ve koşullara uygunluğu esas olan program boyutları yanında bireylere ekonomik yaşam için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırmak önemli bir boyut olarak yer almaktadır.

1930'lu yıllarda başlatılan ve okul-sanayi işbirliğinde çok önemli bir yeri olan atölye öğretmenlerinin sanayi deneyimi olanlardan seçilmesi uygulaması başlatılmıştır. Meslek Öğretmen Okuluna iş yaşamında tecrübesi olan meslek lisesi mezunları alınmıştır. Diğer bir uygulamada meslek okullarının bitirme sınavlarında iş yaşamından elemanlar da yer almıştır.

Ancak bu yerel düzeydeki denetim, 1930'lu yılların ortalarına kadar devam etmiştir. Çünkü 1935'lerde mesleki eğitimin finansmanı tamamen devlet bütçesinden karşılanmaya başlamıştır. Bu gelişme o güne kadar devam eden yerel desteği ortadan kaldırmıştır. Ayrıca, diğer bakanlıklara bağlı mesleki eğitim kurumları da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır (Gürol, 1997:65).

Devletin ekonomik politikası ve buna bağlı olarak kurulan kamu ve özel kesimin ihtiyaçları dikkate alınarak bir senteze gidilmesi ve bir ana plan hazırlanması uygun bulunması nedeniyle 1934 yılında MEB' nin önerisi ve onayı ile Bayındırlık, Tarım, Ekonomi, Milli Savunma Bakanlıkları ve Genel Kurmay Başkanlığı temsilcilerinden oluşan bir komisyon "Mesleki Tedrisatın İnkişaf Planı" hazırlamışlardır. Bu plan, ülkemizde mesleki ve teknik eğitime yön vermesi bakımından önemlidir. Planda ırac okullarının, akşam sanat okullarının açılması, gezici kursların faaliyete geçirilmesi, sanat okullarının açılması, tekniker okullarının açılması ve ülkenin ihtiyacı olan mühendislerin yetiştirilmesi gerekli görülmüştür

1940–1960 yılları arasındaki döneme baktığımızda ise okul ile işletmeler arasındaki ilişkilerin zayıfladığı, işletmelerin karar ve danışma organı olarak işlevini

yitirdiğini, bölge ihtiyaçlarının dikkate alınmadığını, öğretmenlerde işyeri deneyiminin aranmadığını, tek kaynağın devlet olduğunu görmekteyiz (Şahinkesen, 1991:586).

1940'lı yılların başında mesleki eğitim sistemi, Milli Eğitim Bakanlığı içinde, örgütsel ve finansman yönünden güçlü bir yapı geliştirmiştir. Bakanlık merkez örgütü, açılacak meslek okullarının, çevreye liderlik yapacağı ve işyerlerine yenilikler götüreceği görüşünü benimsemiştir. Bu görüşler yerel düzeyde okul-sanayi ilişkilerini büyük oranda azaltmıştır.

Ancak okul ile sanayi arasındaki ilk ciddi işbirliği bu dönemde olmuştur. 1957–58 öğretim yılında Malatya'da, Malatya şehit Kemal Özalper Sanat Enstitüsü ile Sümerbank Malatya Pamuklu Sanayi Müessesesi arasında hazırlanan ve MEB ile Sümerbank Genel Müdürlüğü'nce onaylanan protokol gereğince bu uygulama başlatılmıştır. Uygulama ile öğrencilerin bu işletmede atölye çalışmalarının bir bölümünü yapmaları ve bu kurumlardaki bazı yetkililerin okulda ders vermeleri sağlanmıştır (Külahçı,1983:424).

1940 ve 1950 yıllarındaki uygulamalar göstermiştir ki, Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütü güçlendikçe, yerel düzeydeki yetkileri kendinde topladı ve okul-sanayi ilişkilerinin daha çok zayıflamasına neden oldu. Aynı dönemde çıraklık sistemi gelişmemiş olduğu için okul ve sanayi arasındaki ilişkiler kopma noktasına gelmiştir (Akkaya, 2008:24).

1942 yılında başlatılan planlı çalışmalarla mesleki ve teknik öğretim kurumlarında gerçekleştirilen gelişmeler kısaca;

. İstanbul Yüksek Mühendis Okulu'nun 1944 yılında 4615 sayılı yasa ile Teknik Üniversite haline getirilmesi,

. 1934–1935 öğretim yılında Kız Teknik, 1937-1936'de Erkek Teknik ve 1955'de Ticaret Yüksek Öğretmen Okullarının açılması,

. İktisat ve Ticaret Okulları'nın 7334 sayılı yasa ile İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi haline getirilmesi,

. Çok sayıda Erkek Sanat, Kız Sanat ve Yapı Enstitüleri ile Ticaret okullarının

açılması ve programlarının yeniden düzenlenmesi olarak özetlenebilir (Kazu, 1996:17).

1960’larda uygulanmakta olan mesleki eğitim sistemi ile ülkenin insan kaynağını yetiştirmenin mümkün olamayacağı görüşü kuvvet kazanmaya başlamıştır. Mesleki eğitim sisteminin değişen koşullara göre geliştirilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Kısaca MEB’nın ülkenin ihtiyacı olan becerili işçi, usta, teknisyen düzeyindeki elemanları tek başına yetiştirmesinin mümkün olamayacağı görüşü ağırlık kazanmıştır.

1970’den günümüze değin olan, ilişkileri incelediğimizde bir arayış dönemi olduğu söylenebilir. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının İlişkileri zorunlu görmesi ve buna ihtiyaç duyulması önemli bir etkidir.

Bunun sonucunda işbirliğine yönelik önemli girişimlerde bulunulmuştur. İşbirliğinin kapsamlı olarak tartışıldığı ilk toplantı 4–6 Mart 1968 yılında MEB’nın düzenlediği “Mesleki ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu” birinci toplantısı olmuştur.

1969 yılında işbirliğini geliştirmek amacıyla Karadeniz Ereğlisi ve Ankara Yenimahalle Sanat Enstitüleri’nde “Okul Danışma Kurulları” oluşturulmuştur.

İşbirliğine dayalı eğitim programlarının ülkemizde eğitim literatürün de yer alması ise 1973 yılında yapılan “Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu” ile gerçekleşmiştir.

1973 yılında Bursa’daki Tophane Endüstri Meslek Lisesi, öğrencilerini sanayiye göndermeye başlamıştır. Bunu diğer endüstri meslek liseleri izlemiştir.

Daha sonra 19–20 Kasım 1975 tarihinde yapılan ve MEB Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı tarafından düzenlenen Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim ile Sanayi İlişkileri Sempozyumu’nda konu geniş olarak ele alınarak sanayicilerin görüşlerini alma yoluna gidilmiştir.

1977 yılına kadar günümüzde örgün eğitim kadar önem kazanan yaygın eğitim, 1938’de çıkarılan 3457 sayılı bu Kanunla idare edilmeye çalışılmıştır. Ancak 1977 yılında 2089 sayılı “Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu” çıkarılarak bu alanda görülen büyük bir boşluk doldurulmuştur.

1980'lerin başında deneme niteliğinde sürdürülen okul işletme işbirliği çalışmaları Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu için önemli bir alt yapı meydana getirmiştir (Akkaya, 2008:25).

Mesleki ve teknik okullar ile işletmeler arasındaki işbirliğini ve endüstri kuruluşlarının meslek eğitime katılmasını sağlamak amacıyla 3308 sayılı “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu” 19 Haziran 1986 tarihi ve 19139 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslek eğitime ilişkin esasları kapsamaktadır (Kazu, 2003:443).

Bugün yürütülen okul-işletme ortaklaşa eğitimi, bu yasa ve yasaya dayalı olarak hazırlanan yönetmeliklerle sürdürülmektedir.

Konuların içeriği ve amacı aynı olmasa da işletmelerde beceri eğitimiyle ilgili hazırlanmış bir çok çalışma vardır. Bunlardan bazıları;

TİSK (2004) Tarafından yapılan ‘‘ Mesleki Eğitim Sistemimiz ve İşletmelerde Beceri Eğitimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu ‘‘ konulu araştırma sonucu; sunulan bu Rapor ’da işletmelerdeki beceri eğitiminin sorunları, ulusal meslek eğitimi sistemimizin bütünü içinde ele alınmış ve önerilerde bulunulmuştur. Durum tespitini genel hatlarıyla ifade etmek gerekirse, mesleki eğitim sisteminin ülkemizin ihtiyaçlarına cevap veremediği; öğrenci talebinin eksik ve mezun niteliğinin yetersiz olduğu; eğitimi sürdürülen mesleklerin, eğitim programlarının, ders araçlarının ve öğretmen niteliklerinin işletme gerçekleriyle tam olarak örtüşmediği anlaşılmaktadır.

Araştırmacı mesleki eğitim sisteminin işletmelerin işgücü ihtiyaçlarına duyarlı bir yapıda olmaması, işsizlik sorununu büyütmede ve sistemin başarısını engellemektedir.

İşletmelerde sürdürülen beceri eğitimi bu genel yapıdan etkilenmekte; tarafların ilişkisi kanun hükümlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde kalmaktadır. Oysa sistemin ve işletmelerdeki beceri eğitiminin geliştirilmesi için “birlikte çalışma ve işbirliği anlayışının” tesis edilmesi ve günlük ilişkilere yansıtılması gereklidir. Ulusal çıkarlarımız gereği iki ortak arasında sürekli ve birbirini geliştirmeye dayalı bir ilişki düzeyine ulaşılmalıdır sonucuna varmıştır.

Üstün ve Savaş.(2012)' Tarafından Yapılan ‘‘Kız Meslek Liselerinde İşletmelerde Yapılan Beceri Eğitimi Planlama ve Değerlendirme uygulamalarını Gerçekleştirme Düzeyi ‘‘ konulu araştırmada; sonucunda işletmelerde beceri eğitiminin ön hazırlıklarına ilişkin gerekli prosedürü yerine getirdiğini ancak öğrenci ve velilerinin işletmelerde beceri eğitimi uygulamaları ile ilgili bilgilendirme ve yönlendirme çalışmalarında aksayan yönler olduğu fakat beceri eğitimi sonrası yapılan değerlendirme çalışmalarının sınav komisyonu tarafından gereğince yerine getirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğrenciler alanlarıyla ilgili olarak okulda ve işletmelerde aldıkları eğitimin sektörün ihtiyaçlarını karşılamadığı yönünde görüş birliğine varmışlardır.

Özsayar (2008)' ın ‘‘ Meslek Lisesi Öğrencilerinin Yaptıkları Stajların Mesleki Gelişimlerine Etkileri ‘‘ konulu araştırmasında; 2006-2007 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde Avrupa yakasında bulunan 2 tane Endüstri Meslek Lisesinin İşletmede Beceri Eğitimi alan 500 tane son sınıf öğrencilerine anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmacı bu uygulamalar sonucunda öğrencilerin konuların birçoğunu kısmen onayladıkları için işletmelerin bu konularda mesleki etkilerinin olumlu olduğu söylenebilir. Fakat öğrencilerin genelde olumlu tutuma sahip oldukları bu konularda, tutumlarının olumlu yönde çok güçlü olmadığı görülmektedir sonucuna varmış ve bu duruma dikkat edilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

2.1.3.2.7 Mesleki Eğitimde Okul İşletme İşbirliğinin Kapsamı

Mesleki eğitim; birey, meslek ve eğitim boyutlarının dengeli bir biçimde bir araya getirilmesinden oluşmuş bir eğitim sürecidir ve bireyin tüm yönleriyle gelişimini esas alır. Mesleki eğitimin esas amacı ise istendik davranışlar geliştirmek, öğrenme ortamı sağlamak, kuramsal ve uygulamalı alanlarda gerekli bilgi ve becerileri geliştirmektedir. Mesleki eğitimin topluma dönük, istihdama dayalı, tüm eğitim kademelerini kapsayan, kuram ve uygulama ile iş ve eğitimi bütünleştiren bir nitelik taşımaktadır (Şahinkesen, 1991:584).

Okulda verilen eğitim, çalışma hayatındaki teorik eğitimi kapsamaktadır. Okuldaki öğretilen bilgiler ve kazandırılan beceriler, eğitim olgusunun önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. Bu aşamayı gerçekleştirebilmek için, sanayide çalışabilecek nitelikte insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. İş gücü arzının ve eğitim

düzeyinin arttırılabilmesi için, her düzeydeki eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve bu yaygınlaştırmanın özellikle ortaöğretim ve sonrası eğitim için daha büyük oranda gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Kuru, 2006:68).

Ülkemizde okul sanayi ilişkileri sadece işletmelere öğrenci gönderme şeklinde çok dar anlamda algılanmaktadır. Diğer ilişkiler yeteri kadar gelişmemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkeziyetçi bir yapıya sahip olması bu ilişkilerin gelişmesini sınırlandırmaktadır. Okullar sanayinin istediği esnekliği göstermemekte ve sorunların çözümüne ilişkin kararları anında verememektedir. Okul sanayi işbirliğinin kapsamında yer alan ve geliştirilebilecek olan konular şöyle sıralanabilir:

- İnsan gücü ihtiyacına göre eleman yetiştirme,
- Meslek standartlarının belirlenmesi,
- Öğrencileri seçme, öğrencilere mesleki rehberlik yapma,
- Öğrencileri eğitme, işe yerleştirme ve izleme,
- Öğretmenlere sanayi deneyimi kazandırma,
- Eğitim programlarını geliştirme ve değerlendirme,
- Öğretimde esnek bir yapı oluşturma,
- Kaynakları geliştirme ve okul-sanayi arasında yardımlaşma,
- Halkla ilişkileri geliştirme,
- Öğrencinin mesleğinde kendine güven duygusunu geliştirme,
- Öğrencilerin yeni teknolojileri görmelerini sağlama,
- Toplumsal sorumluluk ve yasal zorunluluk (Ağaç, 2004:165).

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmada izlenecek yöntem, evren, örneklem, verilerin toplanması ve analizi alt başlıkları bulunmaktadır. Araştırma, literatür tarama yöntemiyle ulaşılan bilgilere ve ölçme aracıyla alınacak verilere dayandırılan betimsel bir araştırmadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırma, kurumların, grupların mevcut durumuyla ilgili geniş açıklamalar yapmak için çok sayıda denek ve objeyle belli bir zaman dilimi içerisinde yapılan çalışmadır (Kaptan, 1998). Araştırma için öncelikle tarama modeli çerçevesinde literatür araştırması yapılmış, kaynaklardan elde edilen veriler metne dönüştürülmüştür.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Türkiye’de Grafik eğitimi veren Kız Meslek Liselerinde Grafik Dalı’nda eğitim gören son sınıf öğrencileri, bu liselerin yönetici ve koordinatör öğretmenleri ile staj için öğrenci kabul eden grafik tasarım alanında hizmet veren işletmeler oluşturmaktadır.

Örneklem seçilirken, M.E.B. web sayfasında yer alan Grafik eğitimi veren Meslek Liselerinin müdür, müdür yardımcıları, alan şefi ve koordinatör öğretmenleri ile görüşülmüş ve öğrencisini staj için işletmelere gönderen meslek liseleri tespit edilmiştir ve araştırmanın örnekleme, Türkiye’nin beş ayrı coğrafi bölgesinden beş farklı ilde grafik eğitimi veren ve son sınıf öğrencilerini staj yapmak üzere işletmelere gönderen 9 Kız Meslek Lisesinde Grafik Dalı’nda eğitim gören 181 öğrenci, bu liselerde görev yapan 30 koordinatör öğretmen ile bu liselerde okuyan öğrencilerin stajlarını yapmak üzere gittikleri 72 işletmeden oluşmuştur. Çalışmanın örnekleme: İzmir, Adapazarı, şanlıurfa, Samsun Hatay ve Ordu illeri olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılanların illere göre dağılımı Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların illere göre dağılımı.

	sayı	yüzde
Samsun	20	11,0
İzmir	45	24,9
Sakarya	42	23,2
Hatay	18	9,9
Şanlıurfa	31	17,1
Ordu	25	13,8
Toplam	181	100,0

Tablo 1 deki verilere göre katılımcıların %24,9 İzmir, %23,2 Sakarya %17,1, Şanlıurfa %13,8 , %11 Samsun illerinden olduğu tespit edilmiştir.

3.3 Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın literatür bilgileri çeşitli kitap, dergi ve süreli yayınlardan, M.E.B Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği’nden ve internet üzerinden yapılan taramalardan faydalanılarak oluşturulmuştur. Meslek liselerinde stajlar, M.E.B. Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğiyle düzenlenmiştir. Anket formunun hazırlanmasında bu yönetmelik tarafından düzenlenen öğrenci, işletme ve öğretmenlerin sorumlulukları yol gösterici olmuştur.

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen 3 değişik anket formu kullanılmıştır. Bu amaçla; Öğretmen görüşüne göre işletmelerin değerlendirilmesi, staj yeri belirleme, işletmelerin staj için yeterlilikleri, stajların yürütülmesi, stajların değerlendirilmesi, stajların kazanımları, Öğrenci görüşlerine göre işletmelerin değerlendirilmesi, öğrencilerin işletmelerden beklentileri, işletmelerde beceri eğitiminin öğrencilere kazandırdıkları, işletmelere göre İşletmelerde Beceri Eğitimine gelen öğrencilerin değerlendirilmesi, işletmelerin staja gelen öğrencilerden

beklentileri, İşletmelerin staja gelen öğrencilere sunduğu hizmetler, koordinatör öğretmen, stajların ilgili taraflara olan kazanımları, stajlarla ilgili karşılaşılan problemler ve stajların daha verimli hale getirilmesi ile ilgili sorular geliştirilerek oluşturulan anketler, örneklem grubundaki işletmeler, öğrenciler ve koordinatör öğretmenlerce doldurulmuştur.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacına paralel, cevapları aranan sorulara yönelik olarak toplanan veriler SPSS 16,0 (Statistical Package for Social Science) istatistik programından yararlanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Gözlem formundan elde edilen veriler, araştırmanın amacına uygun olarak alt amaçlarda yer alan sorular esas alınarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular bu istatistik sonuçları içeren tablolar haline getirilerek, verilerden çıkarılan anlamlar, araştırmanın bulgular kısmında verilerek yorumlanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde öğrenci, işletme ve koordinatör öğretmenlerin grafik dalında eğitim veren meslek liselerindeki öğrencilerin, koordinatör öğretmenlerin ve işletmelerin işletmede beceri eğitimi uygulamalarına yönelik görüşlerine yer verilmiştir.

4.1 Öğrenci, İşletme ve Koordinatör Öğretmenlerin Türkiye’de Grafik Eğitimi Veren Meslek Liselerindeki Öğrencilerin İşletmede Beceri Eğitimi Uygulamalarına Yönelik Görüşlerine Ait Bulgular

Bu bölümde aşağıdaki ana başlıklar çerçevesinde geliştirilerek hazırlanan ve öğrenci, işletme ve koordinatör öğretmenlere uygulanan anketlerden elde edilen araştırma bulgularına yer verilmiştir.

- Staj yeri belirlemeye yönelik bulgular
- İşletmelerin staj için teknolojik yeterliliklerine yönelik bulgular
- İşletmelerde mesleğin gerektirdiği işlerin yapılmasına yönelik bulgular
- İşletmelerde meslek dışı işlerin yapılmasına yönelik bulgular
- İşletmede beceri eğitiminin öğrencinin mesleki gelişimine katkısına yönelik bulgular
- İşletmelerin beceri eğitimine bakışı ve yaklaşımlarına yönelik bulgular
- İşletmelerdeki eğitimden sorumlu personelin yeterliliğine yönelik bulgular
- Koordinatör öğretmenlere yönelik bulgular

4.1.1 Staj Yeri Belirlemeye Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirleme şekilleri, öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirleme yöntemleri, koordinatör öğretmenlerin öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirleme yöntemleri, koordinatör öğretmenlerin öğrencileri işletmelere dağıtırken göz önünde bulundurdukları kriterlere yönelik bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1.1 Öğrencilerin Staj Yapacakları İşletmeleri Belirleme Şekilleri ile İlgili Bulgular

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirleme şekillerinin dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirleme şekillerinin dağılımı

	F	%
Kendim	78	43,1
Okul	28	15,5
Koordinatör	71	39,2
İşletme	3	1,7
Diğer	1	,6
Toplam	181	100,0

Öğrencilere staj yapacakları işletmeyi nasıl belirledikleri sorulduğunda, öğrencilerin %43,1'si kendisinin, %39,2'si koordinatör öğretmenin, %15,3'i okul yönetiminin belirlediğini ifade etmişlerdir.

Tablo 2'den anlaşıldığı üzere Kız meslek lisesi grafik bölümü öğrencilerinin staj yerleri büyük oranda kendileri ve koordinatör öğretmenler tarafından belirlenmektedir.

4.1.1.2 İşletmelerin Teknoloji Uyumunun Dağılımına Dair Bulgular

Araştırma kapsamındaki öğrenci, işletme ve koordinatör öğretmenlere göre işletmelerin teknolojik düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3

Öğrencilere Göre İşletmelerin Teknolojik Uyumunun Dağılımı

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	82	45,3
Katılıyorum	55	30,4
Kısmen katılıyorum	31	17,1
Katılmıyorum	8	4,4
Kesinlikle katılmıyorum	5	2,8
Toplam	181	100,0

Öğrencilere gittikleri işletmelerin teknolojiyle uyumlulukları sorulduğunda %45 i kesinlikle katılıyorum %30,4 ü katılıyorum %17,1 i kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 3 den anlaşıldığına göre kız meslek lisesi grafik bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimini aldıkları işletmeler büyük oranda teknolojiyi yakından takip eden kendisini bu alanda geliştiren işletmeler olarak görülüyor.

4.1.1.3 Öğrencilerin İşletmelerde Mesleğinin Gerektirdiği İşlerde Çalıştırılmalarının Dağılımına Dair Bulgular.

Tablo 4

Öğrencilerin işletmelerde mesleğinin gerektirdiği işlerde çalıştırıldıklarına yönelik cevap dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	42	23,2
Katılıyorum	63	34,8
Kısmen katılıyorum	28	15,5
Katılmıyorum	16	8,8
Kesinlikle katılmıyorum	32	17,7
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmelerde beceri eğitimi aldıkları işletmelerde kendi meslekleriyle ilgili işlerde çalışmalarına imkan veriliyor mu sorusuna %23,2 kesinlikle katılıyorum %34,8 katılıyorum %15,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 4 den yola çıkarak işletmelerde beceri eğitimine giden öğrencilerin yarısından fazlasına mesleğinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına izin verildiği kanaatine varılabilir.

4.1.1.4 Öğrencilerin Alan Dışı İşlerde Çalıştırılmalarının Dağılımına Dair Bulgular

Tablo 5

Öğrencilerin işletmelerde alan dışı çalıştırıldıklarına yönelik cevap dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	34	18,8
Katılıyorum	41	22,7
Kısmen katılıyorum	42	23,2
Katılmıyorum	27	14,9
Kesinlikle katılmıyorum	37	20,4
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmelerde genellikle meslek alanlarının dışındaki işlerde mi çalıştırılıyorsunuz sorusuna %23,2 kısmen katılıyorum %22,7 katılıyorum %20,4 kesinlikle katılmıyorum %18,8 i kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 5 deki öğrencilerin cevaplarındaki verilerden yola çıkarak öğrencilerin işletmelerde kendi meslek alanlarıyla ilgili işlerde çalıştırdıklarından daha fazla farklı işlerde çalıştırıldıkları sonucuna varılabilir.

Tablo 6

Koordinatör öğretmen cevap dağılımına dair bulgular

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	6	20,0
Katılıyorum	8	26,7
Kısmen katılıyorum	6	20,0
Katılmıyorum	7	23,3
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin işletmelerde genellikle meslek alanları dışındaki işlerde çalıştırdıklarını düşünüyor musunuz sorusuna %26,7 katılıyorum %20 kesinlikle katılıyorum %20 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 6 daki öğretmen cevap dağılımına göre işletmelerde öğrenciler çoğunlukla alanları dışındaki işlerde çalıştırılarak eğitim dışı faaliyetlerde buldukları söylenebilir

4.1.1.5 İşletmelerde Beceri Eğitiminin Öğrenciye Göre Meslek Eğitimine Katkısının Dağılımına Dair Bulgular

Tablo 7:

İşletmelerde beceri eğitiminin öğrenciye katkısına yönelik soruya öğrenci cevaplarının dağılımı

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	67	37,0
Katılıyorum	49	27,1
Kısmen katılıyorum	39	21,5
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	11	6,1
Toplam	180	99,4

Öğrenciler aldığınız beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmenize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz sorusuna % 37 kesinlikle katılıyorum %27,1 katılıyorum %21,5 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 7 deki öğrenci cevaplarına göre işletmelerde beceri eğitiminin mesleki eğitim açısından öğrencilerin gelişimine olumlu katkı sağladığı söylenebilir.

4.1.1.6 İşletmelerin Beceri Eğitimine Bakışı ve Yaklaşımının Dağılımına Dair Bulgular

Tablo 8

İşletmelerde beceri eğitimine işletmelerin bakışı ve yaklaşımına işletmelerin verdikleri cevapların dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	5	6,9
Katılıyorum	6	8,3
Kısmen katılıyorum	10	13,9
Katılmıyorum	19	26,4
Kesinlikle katılmıyorum	32	44,4
Toplam	72	100,0

İşletmeler öğrencilerin işletmenizde beceri eğitimi yapmaları işletmenizin çalışmasını olumsuz etkiliyor mu sorusuna %44,4 kesinlikle katılmıyorum %26,4 katılmıyorum %13,9 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 9

İşletmelerin yasal zorunluluk olmasa beceri eğitimi verip vermeyeceklerine dair bulgular

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	34	47,2
Katılıyorum	19	26,4
Kısmen katılıyorum	14	19,4
Katılmıyorum	3	4,2
Kesinlikle katılmıyorum	2	2,8
Toplam	72	100,0

İşletmeler yasal zorunluluk olmasa işletmenizde öğrencilere beceri eğitimi yaptırmayı düşünür müsünüz sorusuna %47,2 kesinlikle katılıyorum %26,4 katılıyorum % 19,4 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 8 ve 9 da 2 ayrı soruya işletmelerin verdikleri cevaplara göre işletmelerin beceri eğitimine çok büyük oranda olumlu baktıklarını ve devam etmesini istedikleri sonucuna varılabilir.

4.1.1.7 İşletmelerdeki Eğitimden Sorumlu Personelin Yeterliliğinin Dağılımına Dair Bulgular

Tablo 10:

İşletmelerdeki beceri eğitiminde uygulanan eğitim yöntemine verilen cevaplarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	28	15,5
Katılıyorum	45	24,9
Kısmen katılıyorum	57	31,5
Katılmıyorum	27	14,9
Kesinlikle katılmıyorum	24	13,3
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmelerde mesleki beceriler kazanabilmeniz için uygulanan eğitim yöntemleri yeterli midir sorusuna %32,5 kısmen katılıyorum %24,9 katılıyorum %15,5 kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 11

İşletmelerdeki personelin mesleki ve eğitim bilgisine öğrencilerin cevaplarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	44	24,3
Katılıyorum	66	36,5
Kısmen katılıyorum	26	14,4
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	31	17,1
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitiminizden sorumlu eğitici personel mesleki bilgi ve beceri açısından yeterli midir sorusuna % 36,5 katılıyorum %24,3 kesinlikle katılıyorum %17,1 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo 10 ve 11 deki sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplara göre işletmelerdeki eğitici personelin mesleki bilgileri yeterli seviyede fakat kullandıkları eğitim yöntemlerini geliştirmeleri gerektiği söylenebilir.

Tablo 12

İşletmelerdeki personelin mesleki ve eğitim bilgisine koordinatör öğretmenlerin cevaplarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	1	3,3
Katılıyorum	12	40,0
Kısmen katılıyorum	11	36,7
Katılmıyorum	4	13,3
Kesinlikle katılmıyorum	2	6,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletmelerde öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu eğitici personel mesleki bilgi ve beceri açısından yeterli midir sorusuna %40 katılıyorum %36,7 kısmen katılıyorum %13,3 de katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 12 deki soruya koordinatör öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre işletmelerdeki eğitici personelin mesleki bilgi ve becerisi üst seviyede olmamakla birlikte yeterli görüldüğü sonucuna varılabilir.

4.1.1.8 Koordinatör Öğretmenlere Yönelik Bulgular

Tablo 13:

İşletmelere gönderilen öğrencilere koordinatörlük yapan öğretmenlerin cinsiyetleriyle ilgili verilerin dağılımı.

	F	%
Kadın	16	53,3
Erkek	14	46,7
Toplam	30	100,0

Anketimize katılan koordinatör öğretmenlerin %53,3 ü kadın %46,7 si erkek olarak saptanmıştır.

Tablo 14

Ankete katılan koordinatör öğretmenlerin iş tecrübelerinin dağılımı.

	F	%
Çalışmıyorum	2	6,7
Çalıştım	13	43,3
Hiç çalışmadım	15	50,0
Toplam	30	100,0

Anketimize katılan öğretmenlerin herhangi bir reklam ajansı yada matbaada piyasa iş deneyimleri %50 hiç piyasa deneyiminin olmadığı %43,3 piyasa deneyiminin olduğu saptanmıştır.

Tablo 15

Ankete katılan koordinatör öğretmenlerin yönetmelik bilgisinin dağılımı.

	F	%
Bilgim yok	1	3,3
Kısmen bilgim var	15	50,0
Bilgim var	14	46,7
Toplam	30	100,0

Anketimize katılan öğretmenlere sorulan mesleki ve teknik eğitim yönetmeliği hakkında bilginiz var mı sorusuna %50 si kısmen bilgim var %46,7 bilgim var olarak cevap vermiştir.

Tablo 16

Ankete katılan öğrencilerin koordinatör öğretmenlerinin beceri eğitimiyle ilgilenmelerinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	55	30,4
Katılıyorum	72	39,8
Kısmen katılıyorum	27	14,9
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	13	7,2
Toplam	181	100,0

İşletmelerde beceri eğitimine giden öğrencilere koordinatör öğretmenleriniz beceri eğitiminizle yeteri kadar ilgileniyor mu sorusuna %39,8 katılıyorum %30,4 kesinlikle katılıyorum %14,9 kısmen katılıyorum cevabı vermişlerdir.

4.2 İşletmede Beceri Eğitimi Alan Öğrencilerin, beceri eğitimlerinin okulda aldıkları eğitimle uygunluğunun illere göre dağılımına dair bulgular.

Tablo 17

Beceri eğitiminin okuldaki eğitimle uygunluğunun illere göre dağılımı.

il		kesinlikle		kısmen		kesinlikle	
		katılıyorum	katılıyorum	katılıyorum	katılmıyorum	katılmıyorum	
Samsun	sayı	0	10	5	3	2	20
	%	,0%	50,0%	25,0%	15,0%	10,0%	100,0%
İzmir	sayı	5	14	11	2	13	45
	%	11,1%	31,1%	24,4%	4,4%	28,9%	100,0%
Sakarya	sayı	6	10	7	10	9	42
	%	14,3%	23,8%	16,7%	23,8%	21,4%	100,0%
Hatay	sayı	1	5	5	4	3	18
	%	5,6%	27,8%	27,8%	22,2%	16,7%	100,0%
Şanlıurfa	sayı	6	12	7	5	1	31
	%	19,4%	38,7%	22,6%	16,1%	3,2%	100,0%
Ordu	sayı	11	1	11	1	1	25
	%	44,0%	4,0%	44,0%	4,0%	4,0%	100,0%
Toplam	sayı	29	52	46	25	29	181
	%	16,0%	28,7%	25,4%	13,8%	16,0%	100,0%

Tablo 17 deki soruya verilen cevaba göre öğrenciler Samsun ilinde %50 Katılıyorum %25 Kısmen Katılıyorum %15 Katılmıyorum cevabı vermiştir.

İzmir ilinde %31,1 Katılıyorum %24,4 Kısmen Katılıyorum %28,9 Kesinlikle Katılmıyorum cevabı vermiştir.

Sakarya ilinde %23,8 Katılıyorum %23,8 Katılmıyorum %21,4 Kesinlikle Katılmıyorum cevabı vermiştir.

Hatay ilinde %27,8 Katılıyorum %27,8 Kısmen Katılıyorum %22,2 Katılmıyorum cevabı vermiştir. Şanlıurfa ilinde %38,7 Katılıyorum %22,6 Kısmen Katılıyorum %16,1 Katılmıyorum cevabı vermiştir. Ordu ilinde %44 Kesinlikle Katılıyorum %44 Kısmen Katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 17 deki verilere göre beceri eğitimindeki eğitimi okuldaki eğitim programına Samsun ve Ordu illerindeki öğrencilerin hemen hemen yarısı uygun bulurken diğer illerdeki öğrencilerin yarısından fazlası uygun bulmadığını belirtmiştir diyebiliriz.

4.2.1 İşletmelerde yaptığımız işleri öğrenmede güçlük çekip çekmediklerinin illere göre dağılımına dair bulgular.

Tablo 18

Öğrencilerin beceri eğitiminde yaptıkları işleri öğrenirken güçlük çekmelerinin illere göre dağılımı.

İl		kesinlikle		kısmen		kesinlikle	
		katılıyorum	katılıyorum	katılıyorum	katılmıyorum	katılmıyorum	katılmıyorum
Samsun	sayı	1	2	6	3	8	20
	%	5,0%	10,0%	30,0%	15,0%	40,0%	100,0%
İzmir	sayı	1	7	26	5	6	45
	%	2,2%	15,6%	57,8%	11,1%	13,3%	100,0%
Sakarya	sayı	3	5	10	7	17	42
	%	7,1%	11,9%	23,8%	16,7%	40,5%	100,0%
Hatay	sayı	0	7	3	5	3	18
	%	,0%	38,9%	16,7%	27,8%	16,7%	100,0%
Şanlıurfa	sayı	0	8	12	4	7	31
	%	,0%	25,8%	38,7%	12,9%	22,6%	100,0%
Ordu	sayı	2	6	7	5	4	24
	%	8,3%	25,0%	29,2%	20,8%	16,7%	100,0%
Toplam	sayı	7	35	64	29	45	180
	%	3,9%	19,4%	35,6%	16,1%	25,0%	100,0%

Tablo 18 deki soruya verilen cevaba göre öğrenciler Samsun ilinde %30 Kısmen Katılıyorum %15 Katılmıyorum %40 Kesinlikle Katılmıyorum cevabı vermiştir.

İzmir ilinde %57,8 Kısmen Katılıyorum %15,6 Katılıyorum %13,3 Kesinlikle Katılmıyorum cevabı vermiştir.

Sakarya ilinde %23,8 Kısmen Katılıyorum %16,7 Katılmıyorum %40,5 Kesinlikle Katılmıyorum cevabı vermiştir.

Hatay ilinde %38,9 Katılıyorum %27,8 Katılmıyorum %16,7 Kısmen Katılıyorum cevabı vermiştir.

Şanlıurfa ilinde %25,8 Katılıyorum %38,7 Kısmen Katılıyorum %22,6 Kesinlikle Katılmıyorum cevabı vermiştir.

Ordu ilinde %25Katılıyorum %29,2 Kısmen Katılıyorum %20,8 Katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 18 deki verilere göre Samsun ve Sakarya dışındaki diğer dört ilimizde öğrencilerin işletmelerde yapılan çalışmalarda öğrenme güclüğü çektikleri söylenebilir.

4.3 Altı ilde Kız Meslek Liselerinde Grafik dalında İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan 181 Öğrenciye Uygulanan Ankete Öğrencilerin Verdikleri Cevapların Sonuçlarına Dair Bulgular.

4.3.1 Ankete katılan okulların bulunduğu illere göre dağılımına dair bulgular.

Tablo 19

Ankete katılan öğrencilerin okullarının illere göre dağılımı.

	F	%
Samsun	20	11,0
İzmir	45	24,9
Sakarya	42	23,2
Hatay	18	9,9
Şanlıurfa	31	17,1
Ordu	25	13,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler okulunuzun bulunduğu il sorusuna %11 Samsun %24,9 İzmir %23,2 Sakarya %9,9 Hatay %17,1 Şanlıurfa %13,8 Ordu cevabı vermiştir.

4.3.2 Öğrenim gördüğünüz okul aşağıdakilerden hangisidir sorusunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 20

Ankete katılan öğrencilerinin okul dağılımı.

	F	%
KML	180	99,4
Olgunlaşma	1	,6
Toplam	181	100,0

Öğrenciler öğrenim gördüğünüz okul sorusuna %99,4 Kız Meslek Lisesi cevabı vermiştir.

4.3.3 Kaçınıcı sınıfta öğrencisiniz sorusunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 21

Ankete katılan öğrencilerin sınıf dağılımı.

	F	%
12.sınıf	181	100,0

Öğrenciler kaçınıcı sınıfta öğrencisiniz sorusuna %100 12. sınıf cevabı vermiştir.

4.3.4 Staj yapacakları işletmelerin nasıl belirlendiğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 22

Öğrencilerin işletme belirlemesine ait dağılım.

	F	%
Kendim	78	43,1
Okul	28	15,5
Koordinatör	71	39,2
İşletme	3	1,7
Diğer	1	,6
Toplam	181	100,0

Öğrenciler staj yapacağınız işletmeleri nasıl belirliyorsunuz sorusuna %43,1 kendim %39,2 koordinatör öğretmen %15,5 okul cevabı vermiştir.

Tablo 22'den anlaşıldığı üzere Kız meslek lisesi grafik bölümü öğrencilerinin staj yerleri büyük oranda kendileri ve koordinatör öğretmenler tarafından belirlenmektedir.

4.3.5. İşletmelerde beceri eğitimi yaptıkları işletmelerin dağılımına dair bulgular.

Tablo 23

Katılımcıların işletmelerin çalışma alanlarına verdikleri cevapların dağılımı.

	F	%
Reklam ajansı	66	36,5
Matbaa	38	21,0
Foto	24	13,3
Gazete	13	7,2
Diğer	40	22,1
Toplam	181	100,0

Öğrenciler stajınızı nerede yapıyorsunuz sorusuna %36,5 reklam ajansı %22,1 diğer %21 matbaa cevabı vermiştir.

Tablo 23'teki verilere göre beceri eğitiminin verildiği işletmelerin yarıya yakınının alanın yan dallarına ait ve alan dışı olduğu görülmektedir.

4.3.6 Staj yaptıkları işletmelerde bulunan öğrenci sayısının dağılımına dair bulgular.

Tablo 24

Katılımcıların işletmelerdeki sayısının dağılımı.

	F	%
1-3	154	85,1
4-6	10	5,5
7-9	7	3,9
10-12	1	,6
13-	9	5,0
Total	181	100,0

Öğrenciler staj yaptığınız yerde sizinle birlikte kaç öğrenci bulunuyor sorusuna %85,1(1-3) %5,5 (4-6) %5 (13- üzeri) cevabı vermiştir.

4.3.7 İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin çalışma saatlerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 25

Katılımcıların çalışma saatlerinin dağılımı.

	F	%
4	2	1,1
5-8	92	50,8
9-12	85	47,0
12-	2	1,1
Toplam	181	100,0

Öğrenciler günde kaç saat çalışıyorsunuz sorusuna %50,8 (5-8) %47 (9-12) cevabı vermiştir.

Tablo 25 de oluşan verilerin sonucunda beceri eğitimi veren işletmelerin yarısının öğrencileri normal çalışma saatlerinin üzerinde çalıştırdığı sonucuna varılabilir.

4.3.8 Staj yapılan işletmenin güncel teknoloji ile uyumluluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 26

İşletmelerin teknoloji ile uyumunun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	82	45,3
Katılıyorum	55	30,4
Kısmen katılıyorum	31	17,1
Katılmıyorum	8	4,4
Kesinlikle katılmıyorum	5	2,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler staj yaptığınız işletme güncel teknoloji ile uyumluluğu sorusuna %45,3 kesinlikle katılıyorum %30,4 katılıyorum %17,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 26 daki verilerde işletmede beceri eğitimi veren işletmelerin teknolojiyi yakından takip ettiği söylenebilir.

4.3.9 Bölümün bilgi, beceri ve iş alışkanlığını geliştirme imkanı verip vermediğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 27

Katılımcıların okudukları bölümün gelişime imkan verip vermediğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	63	34,8
Katılıyorum	43	23,8
Kısmen katılıyorum	54	29,8
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	7	3,9
Toplam	181	100,0

Öğrenciler bölümünüz bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarınızı geliştirme imkanı veriyor mu sorusuna %34,8 kesinlikle katılıyorum %29,8 kısmen katılıyorum %23,8 katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 27 deki verilere göre okulda verilen eğitimin öğrencilere kendisini geliştirme imkanı verdiği söylenebilir.

4.3.10 Bölümde bulunan atölye laboratuvar, derslik ve donanımın öğretim yaptıkları alanla ilgili mesleki gelişim için uygunluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 28

Katılımcıların okudukları bölümdeki atölyelerin donanımının gelişim için uygunluğunun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	31	17,1
Katılıyorum	59	32,6
Kısmen katılıyorum	47	26,0
Katılmıyorum	19	10,5
Kesinlikle katılmıyorum	25	13,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler bölümünüzde bulunan atölye laboratuvar, derslik ve donanım öğretim yaptığımız alanla ilgili mesleki gelişiminiz için uygun mudur sorusuna %32,6 katılıyorum %26 kısmen katılıyorum %17,1 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 28 deki verilerden bölümdeki atölye ve donanımın genellikle yeterli olduğu sonucuna varabiliriz.

4.3.11 Bölümde verilen eğitim programlarının ara eleman yetiştirmeye uygunluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 29

Katılımcıların bölümde aldıkları eğitim programının ara eleman yetiştirmeye uygunluğunun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	28	15,5
Katılıyorum	69	38,1
Kısmen katılıyorum	54	29,8
Katılmıyorum	18	9,9
Kesinlikle katılmıyorum	12	6,6
Toplam	181	100,0

Öğrenciler bölümde verilen eğitim programları ara eleman yetiştirmeye uygun mudur sorusuna %38,1 katılıyorum %29,8 kısmen katılıyorum %15,5 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 29 daki verilere göre bölümde verilen eğitim programının ara eleman yetiştirmek için uygun olduğu söylenebilir.

4.3.12 Beceri eğitimi yapılan işletmelerde eğitimden sorumlu personelin, mesleki becerilerin kazanımında yardımcı olup olmadığının dağılımına dair bulgular.

Tablo 30

İşletmelerde eğitimden sorumlu personelin beceri eğitimine katkılarına dair bulgular

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	41	22,7
Katılıyorum	62	34,3
Kısmen katılıyorum	51	28,2
Katılmıyorum	11	6,1
Kesinlikle katılmıyorum	16	8,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitimi yaptığınız işletmelerde eğitimden sorumlu personel, mesleki becerileri kazanmanıza yardımcı oluyor mu sorusuna %34,3 katılıyorum %28,2 kısmen katılıyorum %22,7 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 30 daki verilere göre işletmelerde beceri eğitiminden sorumlu personelin öğrencilere mesleki bilgi ve beceri kazanımları için gerekli desteği verdiği sonucu çıkarılabilir.

4.3.13 Beceri eğitimi yapılan işletmeler de öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verilip verilmediğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 31

İşletmelerde mesleğin gerektirdiği işlere imkan verilmesinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	42	23,2
Katılıyorum	63	34,8
Kısmen katılıyorum	28	15,5
Katılmıyorum	16	8,8
Kesinlikle katılmıyorum	32	17,7
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitimi yaptığımız işletmelerde mesleğinizin gerektirdiği işlerde çalışmanıza imkan veriliyor mu sorusuna %34,8 katılıyorum %23,2 kesinlikle katılıyorum %17,7 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 31 deki beceri eğitiminde genelde kendi meslekleriyle ilgili işlerde çalışmalarına imkan verildiği söylenebilir.

4.3.14 İşletmede verilen beceri eğitiminin okuldaki verilen eğitim programına uygunluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 32

Beceri eğitiminin okuldaki eğitime uyumluluğunun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	29	16,0
Katılıyorum	52	28,7
Kısmen katılıyorum	46	25,4
Katılmıyorum	25	13,8
Kesinlikle katılmıyorum	29	16,0
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmede verilen beceri eğitimini okuldaki verilen eğitim programına uygun buluyor musunuz sorusuna %28,7 katılıyorum %25,4 kısmen katılıyorum %16 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 32 de elde edilen verilere göre işletmedeki beceri eğitiminin okuldaki eğitimle kısmen uyumlu olduğu söylenebilir.

4.3.15 İşletmede kazanılan becerilerin okulda alınan bilgi ve becerilerle birbirini tamamlayıp tamamlamadığının dağılımına dair bulgular.

Tablo 33

İşletmelerde kazanılan bilginin okuldaki eğitimle uyumluluğunun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	28	15,5
Katılıyorum	44	24,3
Kısmen katılıyorum	43	23,8
Katılmıyorum	29	16,0
Kesinlikle katılmıyorum	37	20,4
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmede kazandığınız beceriler okulda aldığınız bilgi ve becerilerle birbirini tamamlıyor mu sorusuna %24,3 katılıyorum %23,8 kısmen katılıyorum %20,4 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 33 deki verilere göre işletmelerde beceri eğitiminde elde edilen bilgi ve becerilerin okuldaki alınan bilgi ve becerilerle birbirini tamamlamadığı sonucuna varılabilir.

4.3.16 Beceri eğitiminin süresinin, kendilerini geliştirmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 34

Beceri eğitiminin süresinin yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	36	19,9
Katılıyorum	64	35,4
Kısmen katılıyorum	46	25,4
katılmıyorum	22	12,2
Kesinlikle katılmıyorum	13	7,2
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitiminin süresi, alanınızda kendinizi geliştirmek için sizce yeterli mi sorusuna % 35,4 katılıyorum %25,4 kısmen katılıyorum %19,9 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 34 daki bulgulara göre beceri eğitiminin süresinin öğrencinin kendisini yetiştirmek için yeterli olduğu söylenebilir.

4.3.17 Beceri eğitimi alınan işletmelerde mesleki becerilerin kazanılabilmesi için uygulanan öğretim yöntemlerinin yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 35

Beceri eğitiminde uygulanan eğitim yöntemlerinin verimliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	28	15,5
Katılıyorum	45	24,9
Kısmen katılıyorum	57	31,5
Katılmıyorum	27	14,9
Kesinlikle katılmıyorum	24	13,3
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitimi aldığınız işletmelerde mesleki beceriler kazanabilmeniz için uygulanan öğretim yöntemleri yeterli midir sorusuna %31,5 kısmen katılıyorum %24,9 katılıyorum %15,5 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 35 deki verilere göre beceri eğitimi alınan işletmelerdeki mesleki becerilerin kazanılmasında uygulanan eğitim yöntemlerinin yeterli olmadığı sonucuna varılabilir.

4.3.18 Beceri eğitiminden sorumlu eğitici personelin mesleki bilgi ve beceri açısından yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 36

İşletmelerde eğitici personelin mesleki bilgisine dair bulgular.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	44	24,3
Katılıyorum	66	36,5
Kısmen katılıyorum	26	14,4
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	31	17,1
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitiminizden sorumlu eğitici personel mesleki bilgi ve beceri açısından yeterli midir sorusuna %36,5 katılıyorum %24,3 kesinlikle katılıyorum %17,1 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 36 da elde edilen bulgulara göre beceri eğitiminden sorumlu personelin mesleki bilgisinin yeterli seviyede olduğu sonucuna varılabilir.

4.3.19 Beceri eğitimi sırasında kazanılan bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamlarında gerekli olup olmadığının dağılımına dair bulgular.

Tablo 37

Beceri eğitimi kazanımlarının mesleki yaşamlarına katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	47	26,0
Katılıyorum	43	23,8
Kısmen katılıyorum	37	20,4
Katılmıyorum	40	22,1
Kesinlikle katılmıyorum	14	7,7
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitimi sırasında kazandığınız bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamınızda gerekli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna % 26 kesinlikle katılıyorum %23,8 katılıyorum %22,1 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 37 deki verilere göre öğrencilerin işletmelerde elde ettikleri bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamlarında gerekli olduğu sonucuna varılabilir.

4.3.20 Bölümde elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulaması açısından beceri eğitiminin öneminin dağılımına dair bulgular.

Tablo 38

Beceri eğitiminin uygulama açısından öneminin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	78	43,1
Katılıyorum	51	28,2
Kısmen katılıyorum	40	22,1
Katılmıyorum	6	3,3
Kesinlikle katılmıyorum	5	2,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler bölümde elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulaması açısından beceri eğitimi sizce önemli midir sorusuna % 43,1 kesinlikle katılıyorum %28,2 katılıyorum %22,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 38 deki verilere göre bölümde elde edilen bilgi ve becerilerin uygulamasının yapılabilmesi açısından beceri eğitiminin önemli ve gerekli olduğu söylenebilir.

4.3.21 Beceri eğitiminin, iş ortamını tanıma açısından öneminin dağılımına dair bulgular.

Tablo 39

Beceri eğitiminin iş ortamına katkısına dair bulgular.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	92	50,8
Katılıyorum	53	29,3
Kısmen katılıyorum	26	14,4
Katılmıyorum	6	3,3
Kesinlikle katılmıyorum	3	1,7
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından önemli midir sorusuna %50,8 kesinlikle katılıyorum %29,3 katılıyorum %14,4 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 39 daki bulgulardan iş ortamını tanımak için beceri eğitiminin önemli olduğu sonucu çıkarılabilir.

4.3.22 Öğrencilerin alınan beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine katkı sağlayacağını düşünüp düşünmediklerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 40

Beceri eğitiminin iş bulabilmeye katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	67	37,0
Katılıyorum	49	27,1
Kısmen katılıyorum	39	21,5
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	11	6,1
Toplam	181	100,0

Öğrenciler aldığımız beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmenize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz sorusuna %37 kesinlikle katılıyorum %27,1 katılıyorum %21,5 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 40 daki bulgulara göre öğrencilerin aldıkları beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine büyük oranda katkı sağlayacağı söylenebilir.

4.3.23 Beceri eğitimini okulda yapma isteğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 41

Beceri eğitiminin okulda yapılmasına dair bulgular.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	40	22,1
Katılıyorum	31	17,1
Kısmen katılıyorum	17	9,4
Katılmıyorum	33	18,2
Kesinlikle katılmıyorum	59	32,6
Toplam	181	100,0

Öğrenciler beceri eğitimini okulda yapmayı ister misiniz sorusuna %32,6 kesinlikle katılmıyorum %18,2 katılmıyorum %22,1 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 41 de elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yarısı beceri eğitimini okulda yapmayı isterken diğer yarısının beceri eğitimini işletmelerde yapmayı istediği söylenebilir.

4.3.24 İşletmede yapılan işlerin öğrenilmesinde güçlük çekilmesinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 42

Beceri eğitiminde öğrenmede güçlük çekilmesinin dağılımı.

	F	%
kesinlikle katılıyorum	7	3,9
Katılıyorum	35	19,3
Kısmen katılıyorum	64	35,4
Katılmıyorum	29	16,0
Kesinlikle katılmıyorum	45	24,9
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmede yaptığınız işleri öğrenmede güçlük çekiyor musunuz sorusuna % 35,4 kısmen katılıyorum %24,9 kesinlikle katılmıyorum %19,3 katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 42 deki verilere göre öğrencilerin işletmelerde yapılan işlerin öğrenilmesinde genellikle zorluk çekmedikleri sonucuna varılabilir.

4.3.25 Okulda elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin beceri eğitimi için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 43

Okulda edinilen bilginin beceri eğitimine katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	21	11,6
Katılıyorum	38	21,0
Kısmen katılıyorum	53	29,3
Katılmıyorum	48	26,5
Kesinlikle katılmıyorum	20	11,0
Toplam	181	100,0

Öğrenciler Okulda elde edilen mesleki bilgi ve beceriler beceri eğitimi için yeterli midir sorusuna %29,3 kısmen katılıyorum %26,5 katılmıyorum %21 katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 43 deki verilere göre okulda elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin işletmelerde beceri eğitimi için yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

4.3.26 İşletme yetkililerinin beceri eğitimine olumlu yaklaşımlarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 44

İşletme yetkililerinin beceri eğitimine yaklaşımlarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	50	27,6
Katılıyorum	60	33,1
Kısmen katılıyorum	49	27,1
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	7	3,9
Toplam	181	100,0

Öğrenciler İşletme yetkilileri beceri eğitimine olumlu yaklaşıyorlar mı sorusuna %33,1 katılıyorum %27,6 kesinlikle katılıyorum %27,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.3.27 İşletmenin çalışma koşullarının beceri eğitimi için uygunluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 45

Beceri eğitimi çalışma koşullarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	39	21,5
Katılıyorum	54	29,8
Kısmen katılıyorum	38	21,0
Katılmıyorum	15	8,3
Kesinlikle katılmıyorum	34	18,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmenin çalışma koşulları beceri eğitimi için uygun mudur sorusuna %29,8 katılıyorum %21,5 kesinlikle katılıyorum %21 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.3.28 İşletmede çalışanların, beceri eğitimi uygulamalarında yardım etmelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 46

Çalışan personelin uygulamaya katkılarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	44	24,3
Katılıyorum	51	28,2
Kısmen katılıyorum	56	30,9
Katılmıyorum	13	7,2
Kesinlikle katılmıyorum	16	8,8
Toplam	181	100,0

Öğrenciler İşletmede çalışanlar, beceri eğitimi uygulamalarında size yardımcı oluyorlar mı sorusuna %30,9 kısmen katılıyorum %28,2 katılıyorum %24,3 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

4.3.29 Beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşanmasının dağılımına dair bulgular.

Tablo 47

Beceri eğitiminde malzeme kullanımındaki sorunların dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	14	7,7
Katılıyorum	35	19,3
Kısmen katılıyorum	43	23,8
Katılmıyorum	37	20,4
Kesinlikle katılmıyorum	51	28,2
Toplam	181	100,0

Öğrenciler Beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşıyor musunuz sorusuna %28,2 kesinlikle katılmıyorum %23,8 kısmen katılıyorum %20,4 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 47 deki bulgulara göre işletmelerde beceri eğitiminde öğrencilerin bir kısmının araç gereç kullanımı konusunda sorun yaşadığı sonucuna varılabilir.

4.3.30 Alınan beceri eğitiminin bir işe başlayabilmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 48
Beceri eğitiminin işe başlamaya katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	11	6,1
Katılıyorum	41	22,7
Kısmen katılıyorum	55	30,4
Katılmıyorum	33	18,2
Kesinlikle katılmıyorum	40	22,1
Toplam	180	99,4

Öğrenciler aldığımız eğitimi bir işe başlayabilmek için yeterli buluyor musunuz sorusuna %30,4 kısmen katılıyorum %22,7 katılıyorum %22,1 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 48 deki verilere göre beceri eğitiminin bir işe başlayabilmek için yeterli olmadığı sonucuna varılabilir.

4.3.31 İşletmelerde genellikle meslek alanlarının dışındaki işlerde çalıştırılmalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 49
Katılımcıların alan dışı işlerde çalıştırılmalarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	34	18,8
Katılıyorum	41	22,7
Kısmen katılıyorum	42	23,2
Katılmıyorum	27	14,9
Kesinlikle katılmıyorum	37	20,4
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletmelerde genellikle meslek alanınız dışındaki işlerde mi çalıştırılıyorsunuz sorusuna %23,2 kısmen katılıyorum %22,7 katılıyorum %20,4 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 49 daki verilere göre öğrencilerin beceri eğitimleri sırasında genellikle meslek alanları dışındaki işlerde çalıştırıldıkları söylenebilir.

4.3.32 Koordinatör öğretmenlerin beceri eğitimine ilgilerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 50

Beceri eğitimine öğretmenlerin katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	55	30,4
Katılıyorum	72	39,8
Kısmen katılıyorum	27	14,9
Katılmıyorum	14	7,7
Kesinlikle katılmıyorum	13	7,2
Toplam	181	100,0

Öğrenciler Koordinatör öğretmenleriniz, beceri eğitiminizle yeteri kadar ilgileniyorlar mı sorusuna %39,8 katılıyorum %30,4 kesinlikle katılıyorum %14,9 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.3.33 İşletme yetkililerinin beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgilenmelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 51

Eğitimci personelin beceri eğitimindeki sorunlara yaklaşımının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	51	28,2
Katılıyorum	64	35,4
Kısmen katılıyorum	31	17,1
Katılmıyorum	12	6,6
Kesinlikle katılmıyorum	22	12,2
Toplam	181	100,0

Öğrenciler işletme yetkilileri beceri eğitiminizde karşılaştığınız sorunlarla ilgileniyorlar mı sorusuna %35,4 katılıyorum %28,2 kesinlikle katılıyorum %17,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.4 Altı İlde Kız Meslek Liselerinde Grafik dalında 30 Öğretmene Uygulanan Ankete Öğretmenlerin Verdikleri Cevapların Sonuçları

4.4.1 Ankete katılan öğretmenlerin yaş dağılımlarına dair bulgular.

Tablo 51

Katılımcıların yaş dağılımı.

	F	%
20–25	1	3,3
25–30	3	10,0
30–35	7	23,3
35–40	13	43,3
40 ve üzeri	6	20,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler yaşı sorusuna % 43,3 (35–40) % 23,3 (30–35) %20 (40 ve üzeri) cevabı vermiştir.

Tablo 51 deki verilere göre ankete katılan öğretmenlerin genellikle 30 yaş ve üzeri olduğu sonucuna varılabilir.

4.4.2 Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımlarına dair bulgular.

Tablo 52

Katılımcıların cinsiyet dağılımı.

	F	%
Kadın	16	53,3
Erkek	14	46,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler cinsiyetiniz sorusuna %53,3 kadın %46,7 erkek cevabı vermiştir.

4.4.3 Ankete katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarının dağılımlarına dair bulgular.

Tablo 53

Katılımcıların öğrenim durumlarının dağılımı.

	F	%
Lisans	24	80,0
Yüksek lisans	5	16,7
Diğer	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrenim durumunuz sorusuna % 80 lisans %16,7 yüksek lisans %3,3 diğer cevabı vermiştir.

4.4.4 Ankete katılan öğretmenlerin lisans eğitimi aldıkları okulların dağılımına dair bulgular.

Tablo 54

Öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre dağılımı.

	F	%
Güzel sanatlar fak.-resim bölümü	5	16,7
Eğitim fak. Güzel sanatlar eğitimi resim iş öğretmenliği	4	13,3
Sanat ve tasarım fak. grafik tasarımı bölümü	2	6,7
Sf. grafik tasarım-görsel iletişim tasarımı bölümü	9	30,0
Diğer	10	33,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler lisans eğitiminizi hangi okulda tamamladınız %33,3 diğer % 30 güzel sanatlar fakültesi grafik tasarım/ görsel iletişim tasarımı bölümü %16,7 Güzel sanatlar fakültesi resim bölümü cevabı vermiştir.

4.4.5 Ankete katılan öğretmenlerin meslekte çalışma yıllarının dağılımlarına dair bulgular.

Tablo 55

Öğretmenlerin meslekteki çalışma yıllarının dağılımı.

	F	%
0-5	8	26,7
6-10	3	10,0
11-15	14	46,7
16-20	2	6,7
20veüzeri	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler kaç yıldır bu meslekte çalışıyorsunuz sorusuna %46,7 (11-15) %26,7 (0-5) %10 (6-10) cevabı vermiştir.

Tablo 55 deki bulgulara göre ankete katılan öğretmenlerin alanlarında tecrübeli oldukları söylenebilir.

4.4.6 Ankete katılan öğretmenlerin okullarının bulunduğu illerin dağılımına dair bulgular.

Tablo 56

Öğretmenlerin bulunduğu illerin dağılımı.

	F	%
Samsun	6	20,0
İzmir	8	26,7
Sakarya	9	30,0
Hatay	2	6,7
Şanlıurfa	3	10,0
Ordu	2	6,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler okulunuzun bulunduğu il sorusuna %30 Sakarya %26,7 İzmir %20 Samsun cevabı vermiştir.

4.4.7 Ankete katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulların dağılımına dair bulgular.

Tablo 57

Öğretmenlerin görev yaptığı okulların dağılımı.

	F	%
Güzel sanatlar lisesi	1	3,3
Kız meslek lisesi	29	96,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler görev yaptığınız okul sorusuna %96,7 Kız Meslek Lisesi Cevabı vermiştir.

4.4.8 Ankete katılan öğretmenlerin okuldaki görevlerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 58

Öğretmenlerin okullardaki görevlerine göre dağılımı.

	F	%
Yönetici	1	3,3
Bölüm şefi	9	30,0
Atölye şefi	2	6,7
Koordinatör öğretmen	7	23,3
Branş öğretmeni	11	36,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler okuldaki göreviniz sorusuna %36,7 branş öğretmeni %30 bölüm şefi %23,3 koordinatör öğretmen cevabı vermiştir.

4.4.9 Ankete katılan öğretmenlerin iş tecrübelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 59

Öğretmenlerin iş tecrübelerinin dağılımı.

	F	%
Çalışmıyorum	2	6,7
Çalıştım	13	43,3
Hiç çalışmadım	15	50,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler herhangi bir matbaa veya reklam ajansında çalıştınız mı / çalışıyor musunuz sorusuna %50 hiç çalışmadım %43,3 çalıştım %6,7 çalışmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 59 daki bulgulara göre ankete katılan öğretmenlerin meslek alanlarıyla ilgili öğretmenlik dışında tecrübelerinin olmadığı söylenebilir.

4.4.10 Ankete katılan öğretmenlerin varsa iş tecrübelerinin süresinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 60

Katılımcıların tecrübe sürelerinin dağılımı.

	F	%
1 yıldan az	4	13,3
1-3 yıl arası	7	23,3
3-5 yıl arası	1	3,3
10 yıldan fazla	1	3,3
Toplam	13	43,3
boş	17	56,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler yukarıdaki soruya cevabınız evet ise ne kadar süre çalıştınız/ çalışıyorsunuz sorusuna %23,3 (1-3) %13,3 (1 yıldan az) cevabı vermiştir.

4.4.11 Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimini hangi sınıfta görmeye başladıklarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 61

Öğrencilerin beceri eğitimine gittikleri sınıfın dağılımı.

	F	%
12.sınıf	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrenciler işletmelerde beceri eğitimini hangi sınıfta görmeye başlıyorlar sorusuna %100 12.sınıf cevabı vermiştir.

4.4.12 İşletmelerde beceri eğitiminin yapılmasını uygun buldukları sınıfın dağılımına dair bulgular.

Tablo 62

Beceri eğitimi için uygun gördükleri sınıfın dağılımı.

	F	%
11.sınıf	7	23,3
12.sınıf	22	73,3
Hiç	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletmelerde beceri eğitiminin hangi sınıf veya sınıflarda yapılmasını uygun buluyorsunuz sorusuna %73,3 12.sınıf %23,3 11.sınıf cevabı vermiştir.

4.4.13 Öğretmenlerin mesleki ve teknik eğitim yönetmeliği hakkında bilgilerinin olup olmadığının dağılımına dair bulgular.

Tablo 63

Katılımcıların yönetmelik bilgilerinin dağılımı.

	F	%
Bilgin yok	1	3,3
Kısmen bilgin var	15	50,0
Bilgin var	14	46,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler Mesleki ve teknik eğitim yönetmeliği hakkında bilginiz var mı sorusuna %50 kısmen bilgin var %46,7 bilgin var cevabı vermiştir.

Tablo 63 deki bulgulara göre ankete katılan öğretmenlerin mesleki ve teknik eğitim yönetmeliği hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

4.4.14 Öğrencilerin işletmelere dağıtılma kriterlerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 64

Uygun işletme seçme kriterinin dağılımı.

	F	%
Başarı ortalamasına göre	8	26,7
Öğrencinin isteğine göre	12	40,0
Ulaşım imkanlarına göre	6	20,0
İşletmenin isteğine göre	1	3,3
Diğer	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencileri işletmelere hangi kriterlere göre dağıtıyorsunuz sorusuna %40 öğrencinin isteğine göre %26,7 başarı ortalamasına göre %20 ulaşım imkanlarına göre cevabı vermişlerdir.

4.4.15 İşletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanlarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 65

Beceri eğitimi uygulamak için önerilen zamanların dağılımı.

	F	%
2 gün okul 3 gün işletme	12	40,0
3günokul 2 gün işletme	5	16,7
1 dönem okul 1 dönem işletme	10	33,3
12.sınıfta tamamen işletme	2	6,7
Diğer	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanları sizce nasıl olmalıdır sorusuna %40 2 gün okul 3 gün işletme %33,3 bir dönem okul bir dönem işletme %16,7 3 gün okul 2 gün işletme cevabı vermiştir.

4.4.16 Bölümde uygulanan eğitim programlarının ara kademe elemanı yetiştirmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 66

Bölümde verilen eğitimin ara eleman yetiştirmek için yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	6	20,0
Katılıyorum	11	36,7
Kısmen katılıyorum	9	30,0
Katılmıyorum	3	10,0
Kesinlikle katılmıyorum	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler bölümünüzde uygulanan eğitim programları ara kademe elemanı yetiştirmek için yeterli midir_sorusuna %36,7 katılıyorum %30 kısmen katılıyorum %20 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 66 daki verilere göre bölümlerde uygulanan eğitim programlarının ara eleman yetiştirmek için yeterli olduğu sonucuna varılabilir.

4.4.17 Beceri eğitimi yapılan işletmelerde eğitimden sorumlu personelin, mesleki becerilerin kazanımında yardımcı olup olmadığının dağılımına dair bulgular.

Tablo 67
İşletmelerdeki eğitici personelin eğitime verdiği desteğin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	1	3,3
Katılıyorum	9	30,0
Kısmen katılıyorum	13	43,3
Katılmıyorum	4	13,3
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler beceri eğitimi yapılan işletmelerde eğitimden sorumlu personel, öğrencilerin meslekî becerileri kazanmasına yardımcı oluyorlar mı sorusuna %43,3 kısmen katılıyorum %30 katılıyorum %13,3 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 67 deki öğretmen verilerine göre işletmelerde beceri eğitiminden sorumlu personelin mesleki becerilerin kazandırılmasında kısmen yardımcı oldukları söylenebilir.

4.4.18 Beceri eğitimi yapılan işletmeler de öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verilip verilmediğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo: 68
Beceri eğitiminde mesleğe yönelik işlerin yapılmasının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	1	3,3
Katılıyorum	8	26,7
Kısmen katılıyorum	13	43,3
Katılmıyorum	5	16,7
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler beceri eğitimi yapılan işletmelerde, öğrencilerin mesleğinin gerektirdiği işlerde çalışmasına olanak sağlanıyor mu sorusuna %43,3 kısmen katılıyorum %26,7 katılıyorum %16,7 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 68 deki öğretmen verilerine göre beceri eğitiminde öğrencilerin meslek alanlarıyla ilgili işlerde çalışmalarına genellikle izin verilmediği sonucuna varılabilir.

4.4.19 İşletmede verilen beceri eğitiminin okuldaki verilen eğitim programına uygunluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 69
Beceri eğitiminin okuldaki eğitimle uyumunun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	6,7
Katılıyorum	11	36,7
Kısmen katılıyorum	10	33,3
Katılmıyorum	6	20,0
Kesinlikle katılmıyorum	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletmede verilen beceri eğitimi, okuldaki eğitim programına uygun mu sorusuna %36,7 katılıyorum %33,3 kısmen katılıyorum %20 katılmıyorum cevabı vermiştir.

4.4.20 Beceri eğitiminden sorumlu eğitici personelin mesleki bilgi ve beceri açısından yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 70
Eğitici personelin mesleki yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	1	3,3
Katılıyorum	12	40,0
Kısmen katılıyorum	11	36,7
Katılmıyorum	4	13,3
Kesinlikle katılmıyorum	2	6,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu eğitici personel mesleki bilgi ve beceri açısından yeterli mi sorusuna % 40 katılıyorum %36,7 kısmen katılıyorum %13,3 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 70 deki öğretmen verilerine göre beceri eğitiminden sorumlu personelin mesleki bilgi ve beceri açısından kısmen yetersiz olduğu sonucuna varılabilir.

4.4.21 Beceri eğitimi sırasında kazanılan bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamlarında gerekli olup olmadığının dağılımına dair bulgular.

Tablo 71

Beceri eğitiminin gelecekteki mesleki yaşama katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	12	40,0
Katılıyorum	8	26,7
Kısmen katılıyorum	2	6,7
Katılmıyorum	7	23,3
Kesinlikle katılmıyorum	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmen beceri eğitimi sırasında kazanılan bilgi ve becerilerin gelecekte öğrencilerin meslek yaşamında gerekli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna %40 kesinlikle katılıyorum %26,7 katılıyorum %23,3 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 71 deki öğretmen bulgularına göre beceri eğitiminde öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamlarında genellikle gerekli olduğu söylenebilir.

4.4.22 Bölümde elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulanması açısından beceri eğitiminin öneminin dağılımına dair bulgular.

Tablo 72

Okuldaki eğitimin uygulaması bakımından işletmelerin öneminin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	13	43,3
Katılıyorum	10	33,3
Kısmen katılıyorum	1	3,3
Katılmıyorum	5	16,7
Kesinlikle katılmıyorum	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler bölümde elde edilen meslekî bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulanması açısından, beceri eğitimi sizce önemli midir sorusuna %43,3 kesinlikle katılıyorum %33,3 katılıyorum %16,7 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 72 deki öğretmen bulgularına göre bölümde verilen eğitimin işletmelerde uygulanması açısından beceri eğitiminin önemli olduğu sonucuna varılabilir.

4.4.23 İşletmede beceri eğitimi planlanması konusunda işletme yetkilileri ile işbirliği yapılmasının dağılımına dair bulgular.

Tablo 73

Okul ve işletme işbirliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	6	20,0
Katılıyorum	11	36,7
Kısmen katılıyorum	9	30,0
Katılmıyorum	1	3,3
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletmede beceri eğitimi planlanması konusunda işletme yetkilileri ile işbirliği yapıyor musunuz sorusuna %36,7 katılıyorum %30 kısmen katılıyorum %20 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

4.4.24 Beceri eğitiminin, iş ortamını tanıma açısından öneminin dağılımına dair bulgular.

Tablo 74
İşletmelerin iş ortamını tanımak için öneminin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	15	50,0
Katılıyorum	5	16,7
Kısmen katılıyorum	6	20,0
Katılmıyorum	2	6,7
Kesinlikle katılmıyorum	2	6,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından sizce önemli midir sorusuna %50 kesinlikle katılıyorum %20 kısmen katılıyorum %16,7 katılıyorum cevabı vermiştir.

4.4.25 Öğretmenlerin alınan beceri eğitiminin öğrenciler mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine katkı sağlayacağını düşünüp düşünmediklerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 75
Öğretmenlere göre beceri eğitiminin iş bulunmasına katkısının dağılımı

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	8	26,7
Katılıyorum	11	36,7
Kısmen katılıyorum	5	16,7
Katılmıyorum	5	16,7
Kesinlikle katılmıyorum	1	3,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerinde katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz sorusuna %36,7 katılıyorum%26,7 kesinlikle katılıyorum %16,7 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 75 deki öğretmen verilerine göre beceri eğitiminin öğrenciler mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine genellikle katkı sağlayacağını düşündükleri söylenebilir.

4.4.26 Beceri eğitimini okulda yapma isteğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 76

Okulda beceri eğitimi tercihinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	3	10,0
Katılıyorum	4	13,3
Kısmen katılıyorum	6	20,0
Katılmıyorum	9	30,0
Kesinlikle katılmıyorum	8	26,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını tercih eder misiniz sorusuna %30 katılmıyorum %20 kısmen katılıyorum %13,3 katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 76 daki öğretmen verilerine göre öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını uygun bulmadıkları söylenebilir.

4.4.27 Beceri eğitimini işletmelerde yapma isteğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 77

İşletmelerde beceri eğitimi tercihinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	12	40,0
Katılıyorum	7	23,3
Kısmen katılıyorum	6	20,0
Katılmıyorum	3	10,0
Kesinlikle katılmıyorum	2	6,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin beceri eğitimini işletmede yapmalarını tercih eder misiniz sorusuna %40 kesinlikle katılıyorum %23,3 katılıyorum %20 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 77 deki öğretmen verilerine göre beceri eğitiminin işletmelerde yapılması gerektiği sonucuna varılabilir.

4.4.28 İşletmede yapılan işlerin öğrenilmesinde güçlük çekilmesinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 78

Beceri eğitiminde öğrenme güçlüğü çekilmesinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	6,7
Katılıyorum	2	6,7
Kısmen katılıyorum	12	40,0
Katılmıyorum	6	20,0
Kesinlikle katılmıyorum	8	26,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin işletmede yaptıkları İşleri öğrenmede güçlük çektiklerini düşünüyor musunuz sorusuna %40 kısmen katılıyorum %26,7 kesinlikle katılmıyorum %20 katılmıyorum cevabı vermiştir.

4.4.29 Okulda elde edilen mesleki bilgi ve becerilerin beceri eğitimi için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 79

Okuldaki eğitimin beceri eğitimi açısından yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	3	10,0
Katılıyorum	13	43,3
Kısmen katılıyorum	9	30,0
Katılmıyorum	5	16,7
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin okulda elde ettikleri meslekî bilgi ve beceriler beceri eğitimi için ne kadar yeterlidir sorusuna %43,3 katılıyorum %30 kısmen katılıyorum %16,7 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 79 deki öğretmen verilerine göre öğrencilerin okulda aldıkları mesleki bilgi ve becerinin işletmelerde beceri eğitimi için yeterli olduğunu düşündüklerini söyleyebiliriz.

4.4.30 İşletme yetkililerinin beceri eğitimine olumlu yaklaşımlarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 80

İşletmelerin beceri eğitimine bakış açısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	6,7
Katılıyorum	11	36,7
Kısmen katılıyorum	10	33,3
Katılmıyorum	7	23,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletme yetkilileri beceri eğitimine ne kadar olumlu yaklaşmaktadırlar sorusuna %36,7 katılıyorum %33,3 kısmen katılıyorum %23,3 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 80 deki öğretmen verilerine göre işletme yetkililerinin beceri eğitimine kısmen olumlu yaklaşmadıklarını söyleyebiliriz.

4.4.31 İşletmenin çalışma koşullarının beceri eğitimi için uygunluğunun dağılımına dair bulgular.

Tablo 81

İşletmelerin çalışma koşullarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	6,7
Katılıyorum	6	20,0
Kısmen katılıyorum	16	53,3
Katılmıyorum	3	10,0
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler işletmelerin çalışma koşulları beceri eğitimi için ne kadar yeterlidir sorusuna %53,3 kısmen katılıyorum %20 katılıyorum %10 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 81 deki öğretmen verilerine göre işletmelerdeki çalışma koşullarının genellikle uygun olduğu sonucuna varılabilir.

4.4.32 Öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına uyum sağlamalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 82

İşletme kurallarına uyumun dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	3	10,0
Katılıyorum	11	36,7
Kısmen katılıyorum	12	40,0
Katılmıyorum	3	10,0
Kesinlikle katılmıyorum	1	3,3
Total	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına ne kadar uyum sağladıklarını düşünüyorsunuz %40 kısmen katılıyorum %36,7 katılıyorum %10 katılmıyorum cevabı vermiştir.

4.4.33 Beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşanmasının dağılımına dair bulgular.

Tablo 83

İşletmelerde materyal kullanımı ile ilgili sorunların dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	6,7
Katılıyorum	7	23,3
Kısmen katılıyorum	8	26,7
Katılmıyorum	10	33,3
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrenciler beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşıyorlar mı sorusuna %33,3 katılmıyorum %26,7 kısmen katılıyorum %23,3 katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 83 deki öğretmen verilerine göre öğrenciler beceri eğitiminde araç gereç kullanımı konusunda kısmen sorun yaşadıklarını söyleyebiliriz.

4.4.34 Alınan beceri eğitiminin bir işe başlayabilmek için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 84

Beceri eğitiminin işe başlayabilmek açısından yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	3	10,0
Katılıyorum	12	40,0
Kısmen katılıyorum	8	26,7
Katılmıyorum	7	23,3
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin almış olduğu meslekî eğitimi bir işe başlayabilmeleri için yeterli buluyor musunuz sorusuna %40 katılıyorum %26,7 kısmen katılıyorum %23,3 katılmıyorum cevabı vermiştir.

4.4.35 Öğrencilerin, işletmelerde genellikle meslek alanlarının dışındaki işlerde çalıştırılmalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 85

Öğrencilerin alan dışı işlerde çalışmalarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	6	20,0
Katılıyorum	8	26,7
Kısmen katılıyorum	6	20,0
Katılmıyorum	7	23,3
Kesinlikle katılmıyorum	3	10,0
Toplam	30	100,0

Koordinatör öğretmenler öğrencilerin, işletmelerde beceri eğitiminde alanları dışında işlerde çalıştırıldıklarını düşünüyor musunuz sorusuna %26,7 katılıyorum %23,3 katılmıyorum %20 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 85 deki öğretmen bulgularına göre öğrenciler işletmelerde beceri eğitiminde alanları dışındaki işlerde çalıştırıldıkları sonucuna varılabilir.

4.5 Altı İilde İşletmelerde Beceri Eğitimi Verilen 72 İşletmeye Uygulanan Ankete İşletme Yetkililerinin Verdikleri Cevapların Sonuçlarına Dair Bulgular

4.5.1 Ankete katılan işletmelerin bulunduğu illerin dağılımına dair bulgular.

Tablo 86

İşletmelerin illere göre dağılımı.

	F	%
Samsun	4	5,6
İzmir	20	27,8
Sakarya	12	16,7
Hatay	10	13,9
Şanlıurfa	13	18,1
Ordu	13	18,1
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenin bulunduğu il sorusuna %27,8 İzmir %18,1 Şanlıurfa %18,1 Ordu %16,7 Sakarya %13,9 Hatay %5,6 Samsun cevabı vermiştir.

4.5.2 Ankete katılan işletmelerin çalışma alanlarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 87

İşletmelerin iş alanlarının dağılımı.

	F	%
Reklam ajansı	21	29,2
Matbaa	20	27,8
Fotoğrafçılık	17	23,6
Gazete	6	8,3
Diğer	8	11,1
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizin çalışma alanı sorusuna %29,2 reklam ajansı %27,8 matbaa %23,6 fotoğrafçılık cevabı vermiştir.

Tablo 87 deki bulgulara göre işletmelerde beceri eğitimi veren işletmelerin yarıya yakınının grafik alanının yan dalında ve alan dışında hizmet verdikleri sonucuna varılabilir.

4.5.3 Ankete katılan işletmelerdeki görevin dağılımına dair bulgular.

Tablo 88

İşletmelerdeki görevlerin dağılımı.

	F	%
İşletme sahibi	37	51,4
İşletme yöneticisi	13	18,1
Üst düzey yönetici	4	5,6
Şef	5	6,9
Personel	13	18,1
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmedeki göreviniz sorusuna %51,4 işletme sahibi %18,1 işletme yöneticisi %18,1 personel cevabı vermiştir.

4.5.4 İşletmelere göre öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimine hangi sınıfta gönderilmesinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 89

Beceri eğitimine başlaması için tercih edilen sınıf dağılımı.

	F	%
9.sınıf	5	6,9
10.sınıf	7	9,7
11.sınıf	18	25,0
12.sınıf	42	58,3
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri sizce öğrenciler hangi sınıfta işletmelere gönderilmelidir sorusuna %58,3 12.sınıf %25 11.sınıf %9,7 10. sınıf cevabı vermiştir.

4.5.5 İşletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanlarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 90

İşletmelere göre tercih edilen uygulama zamanının dağılımı.

	F	%
İki gün okul üç gün işletme	34	47,2
Üç gün okul iki gün işletme	8	11,1
Bir dönem okul bir dönem işletme	15	20,8
12.sınıfta tamamen işletme	12	16,7
Diğer	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanları sizce nasıl olmalıdır sorusuna %47,2 iki gün okul 3 gün işletme %20,8 bir dönem okul bir dönem işletme %16,7 12.sınıfta tamamen işletme cevabı vermiştir.

4.5.6 Öğrencilere verilen beceri eğitiminin saatinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 91

Öğrencilerin çalışma saatinin dağılımı.

	F	%
4saat	8	11,1
5–8 saat	40	55,6
9–12 saat	23	31,9
12 saatten fazla	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilere günde kaç saat işletmede beceri eğitimi veriyorsunuz sorusuna % 55,6 (5–8) saat %31,9 (9–12) saat %11,1 (4) saat cevabı vermiştir.

4.5.7 Yasal bir zorunluluk olmasa beceri eğitiminin verilip verilmeyeceğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 92

Zorunluluk olmasa da beceri eğitiminin tercih edilmesinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	34	47,2
Katılıyorum	19	26,4
Kısmen katılıyorum	14	19,4
Katılmıyorum	3	4,2
Kesinlikle katılmıyorum	2	2,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri yasal bir zorunluluk olmasa işletmenizde öğrencilere beceri eğitimi yaptırmayı düşünür müsünüz sorusuna %47,2 kesinlikle katılıyorum %26,4 katılıyorum %19,4 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 92 deki işletme verilerine göre yasal bir zorunluluk olmasa bile işletmeler beceri eğitimi vermek istiyorlar sonucuna varabiliriz.

4.5.8 Beceri eğitimi imkanı verilen öğrenci sayısının dağılımına dair bulgular.

Tablo 93

İşletmelerdeki öğrenci sayısının dağılımı.

	F	%
1-3	64	88,9
4-6	4	5,6
7-9	1	1,4
13 ve üzeri	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri, işletmenizde kaç öğrenciye beceri eğitimi imkanı verebiliyorsunuz sorusuna %88,9 (1-3) %5,6 (4-6) % 4,2 (13 ve üzeri) cevabı vermiştir.

4.5.9 İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin eğitim sonrası istihdam edilmelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 94

İşletmelerin öğrencileri istihdam etme tercihlerinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	20	27,8
Katılıyorum	27	37,5
Kısmen katılıyorum	22	30,6
Katılmıyorum	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde beceri eğitimi alan öğrencileri eğitim sonrası istihdam etmeyi düşünüyor musunuz sorusuna %37,5 katılıyorum %27,8 kesinlikle katılıyorum %30,6 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 94 deki işletme verilerine göre işletmelerin beceri eğitimi alan öğrencileri eğitim sonrası istihdam etmek istedikleri sonucuna varılabilir.

4.5.10 İşletmelerde öğrencilerin uygulama yapmasının mesleklerinin gerektirdiği becerileri kazanmaları için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 95

Beceri eğitiminin mesleki eğitim için yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	26	36,1
Katılıyorum	26	36,1
Kısmen katılıyorum	19	26,4
Katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde öğrencilerin uygulama yapması mesleklerinin gerektirdiği becerileri kazanmaları için yeterli midir sorusuna %36,1 kesinlikle katılıyorum %36,1 katılıyorum %26,4 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.11 İşletmelerde öğrencilerin uygulama yapmasının personele faydasının dağılımına dair bulgular.

Tablo 96

Beceri eğitiminin işletme personeline katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	24	33,3
Katılıyorum	21	29,2
Kısmen katılıyorum	24	33,3
Katılmıyorum	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde öğrencilerin uygulama yapması diğer personelin iş yükünü hafifletiyor mu sorusuna %33,3 kesinlikle katılıyorum %33,3 kısmen katılıyorum %29,2 katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 96 daki işletme verilerine göre öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi yapması çalışan personelinde iş yükünü hafiflettiğini söyleyebiliriz.

4.5.12 İşletmelerde öğrencilerin uygulama yapmasının diğer personeli öğrenmeye ve çalışmaya motive edip etmediğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo: 97

Beceri eğitiminin çalışanları motive etmesinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	21	29,2
Katılıyorum	20	27,8
Kısmen katılıyorum	14	19,4
Katılmıyorum	9	12,5
Kesinlikle katılmıyorum	8	11,1
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde öğrencilerin uygulama yapması diğer personeli de öğrenmeye ve çalışmaya motive ediyor mu sorusuna %29,2 kesinlikle katılıyorum %27,8 katılıyorum %19,4 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 97 deki işletme verilerine göre öğrencilerin işletmelerde uygulama yapması çalışan personeli de kendini geliştirmeye çalışmaya motive ettiği sonucuna varılabilir.

4.5.13 İşletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin yaptıkları iş ve işlemlere ilgi duymalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 98

Öğrencilerin yaptıkları uygulamalara olan ilgisinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	24	33,3
Katılıyorum	25	34,7
Kısmen katılıyorum	17	23,6
Katılmıyorum	4	5,6
Kesinlikle katılmıyorum	2	2,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde beceri eğitimi yapan öğrenciler yaptıkları iş ve işlemlere ilgi duyuyorlar mı sorusuna %34,7 katılıyorum %33,3 kesinlikle katılıyorum %23,6 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 98 deki işletme verilerine göre beceri eğitimi alan öğrencilerin yaptıkları işleri ilgi duyarak yaptıklarını söyleyebiliriz.

4.5.14 İşletmelerde beceri eğitimi yaptırılan öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verilip verilmediğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 99

işletmelerde mesleki alanlarda öğrencilere verilen çalışma imkanlarının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	37	51,4
Katılıyorum	22	30,6
Kısmen katılıyorum	12	16,7
Katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde beceri eğitimi yaptırdığınız öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan veriyor musunuz sorusuna %51,4 kesinlikle katılıyorum %30,6 katılıyorum %16,7 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 99 daki işletme verilerine göre beceri eğitimi alan öğrencilere mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkan verdikleri sonucuna varabiliriz.

4.5.15 Öğrencilere kazandırılmaya çalışılan bilgi ve becerilerin öğrenilmesinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 100

İşletmelerde yapılan uygulamaların öğrenilmesine ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	28	38,9
Katılıyorum	27	37,5
Kısmen katılıyorum	13	18,1
Katılmıyorum	3	4,2
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrenciler kendilerine kazandırmaya çalıştığımız bilgi ve becerileri öğrenebiliyorlar mı sorusuna %38,9 kesinlikle katılıyorum %37,5 katılıyorum %18,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 100 deki işletme verilerinden öğrenciler kendilerine kazandırılmaya çalışılan bilgi ve becerileri öğrenebildikleri sonucu çıkarılabilir.

4.5.16 İşletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin işyeri disiplinine uymalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 101

İşletme kurallarına uyulmasına ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	33	45,8
Katılıyorum	28	38,9
Kısmen katılıyorum	10	13,9
Katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde beceri eğitimi yaptırdığımız öğrenciler işyeri disiplinine uyuyorlar mı sorusuna %45,8 kesinlikle katılıyorum% 38,9 katılıyorum %13,9 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.17 Öğrencilerin okulda aldıkları bilgi ve becerileri işyerinde uygularken zorluk çekmelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 102

Okuldaki alınan eğitimle uygulama yapmanın zorluğuna ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	7	9,7
Katılıyorum	17	23,6
Kısmen katılıyorum	16	22,2
Katılmıyorum	17	23,6
Kesinlikle katılmıyorum	15	20,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrenciler okulda aldıkları bilgi ve becerileri işyerinde uygularken zorluk çekiyorlar mı sorusuna %23,6 katılıyorum %23,6 katılmıyorum %22,2 kısmen katılıyorum %20,8 kesinlikle katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 102 deki işletme bulgularına göre öğrencilerin okulda aldıkları bilgi ve becerileri uygularken kısmen zorluk çektiklerini söyleyebiliriz.

4.5.18 İşletmelere göre beceri eğitimi sırasında görevli personelin öğrencilere yardımcı olmalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 103

Beceri eğitimine personelin katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	32	44,4
Katılıyorum	31	43,1
Kısmen katılıyorum	7	9,7
Katılmıyorum	1	1,4
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri beceri eğitimi sırasında işletmenizde görevli personel öğrencilere yardımcı oluyor mu sorusuna %44,4 kesinlikle katılıyorum %43,1 katılıyorum %9,7 katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.19 Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi yapmalarının işletmelerdeki iş düzenine olumlu etkilerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 104

Beceri eğitiminin işletmeye olan katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	21	29,2
Katılıyorum	29	40,3
Kısmen katılıyorum	20	27,8
Katılmıyorum	2	2,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin işletmenizde beceri eğitimi yapmaları işletmenizdeki iş düzenini olumlu etkiliyor mu sorusuna %40,3 katılıyorum %29,2 kesinlikle katılıyorum %27,8 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 104 deki işletme verilerine göre öğrencilerin beceri eğitimi yapması işletmenin iş düzenini de olumlu etkilediği sonucunu çıkarabiliriz.

4.5.20 Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi yapmalarının işletmelerdeki iş düzenine olumsuz etkilerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 105

Beceri eğitiminin işletmeye verdiği olumsuz etkisinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	5	6,9
Katılıyorum	6	8,3
Kısmen katılıyorum	10	13,9
Katılmıyorum	19	26,4
Kesinlikle katılmıyorum	32	44,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin işletmenizde beceri eğitimi yapmaları işletmenizdeki iş düzenini olumsuz etkiliyor mu sorusuna %44,4 kesinlikle katılmıyorum %26,4 katılmıyorum %13,9 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 105 deki işletme verilerine göre öğrencilerin beceri eğitimi yapmasının işletmelerin iş düzenine herhangi bir olumsuz etkisinin olmadığını söyleyebiliriz.

4.5.21 İşletmede beceri eğitiminin planlanması konusunda okul yöneticileri ile işbirliği yapılmasının dağılımına dair bulgular.

Tablo 106

Okul işletme işbirliğinin planlanmasına ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	27	37,5
Katılıyorum	23	31,9
Kısmen katılıyorum	13	18,1
Katılmıyorum	5	6,9
Kesinlikle katılmıyorum	4	5,6
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmede beceri eğitiminin planlanması konusunda okul yöneticisi ile işbirliği yapıyor musunuz sorusuna %37,5 kesinlikle katılıyorum %31,9 katılıyorum %18,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.22 İşletmelere göre beceri eğitimi yapan öğrencilere meslekleri ile ilgili bölümlerde uygulama yapma imkanı verilmesinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 106

Beceri eğitiminde öğrencilere alanlarıyla ilgili uygulama yapma imkanı verilmesinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	26	36,1
Katılıyorum	30	41,7
Kısmen katılıyorum	13	18,1
Katılmıyorum	1	1,4
Kesinlikle katılmıyorum	2	2,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmenizde beceri eğitimi yapan öğrenciler meslekleri ile ilgili bölümlerde uygulama yapma imkanı buluyorlar mı sorusuna %41,7 katılıyorum %36,1 kesinlikle katılıyorum %18,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.23 Öğrencilerin işletmelerde aldığı beceri eğitimine ilişkin raporların okula düzenli olarak iletilmesinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 107

Beceri eğitimi raporlarının okula iletilmesinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	33	45,8
Katılıyorum	26	36,1
Kısmen katılıyorum	11	15,3
Katılmıyorum	2	2,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin işletmelerde aldığı beceri eğitimine ilişkin raporlar okula düzenli olarak iletiliyor mu sorusuna %45,8 kesinlikle katılıyorum %36,1 katılıyorum %15,3 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.24 İşletmede beceri eğitimi planlanması konusunda koordinatör öğretmenler ile yapılan işbirliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 108

İşletme ile koordinatör öğretmen arasındaki işbirliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	32	44,4
Katılıyorum	29	40,3
Kısmen katılıyorum	9	12,5
Katılmıyorum	1	1,4
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmede beceri eğitimi planlanması konusunda koordinatör öğretmenlerle işbirliği yapıyor musunuz sorusuna %44,4 kesinlikle katılıyorum %40,3 katılıyorum %12,5 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.25 İşletmelere göre beceri eğitiminin, iş ortamını tanıma açısından öğrenciler için öneminin dağılımına dair bulgular.

Tablo 109

Beceri eğitiminin öğrenciler için öneminin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	41	56,9
Katılıyorum	27	37,5
Kısmen katılıyorum	2	2,8
Katılmıyorum	1	1,4
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından öğrenciler için önemli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna %56,9 kesinlikle katılıyorum %37,5 katılıyorum %2,8 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.26 Öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerine olumlu etki yapacağını düşünmelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 110

İşletmelerde verilen beceri eğitiminin iş bulabilmeye katkısının dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	39	54,2
Katılıyorum	20	27,8
Kısmen katılıyorum	11	15,3
Katılmıyorum	1	1,4
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerine olumlu etki yapacağını düşünüyor musunuz sorusuna %54,2 kesinlikle katılıyorum %27,8 katılıyorum %15,3 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 110 daki işletme verilerine göre öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerine olumlu katkı sağlayacağını söyleyebiliriz.

4.5.27 İşletmelerin öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını istemelerinin dağılımına dair bulgular..

Tablo 111

Beceri eğitimini okulda yapma tercihinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	7	9,7
Katılıyorum	10	13,9
Kısmen katılıyorum	9	12,5
Katılmıyorum	27	37,5
Kesinlikle katılmıyorum	19	26,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını tercih eder misiniz sorusuna %37,5 katılıyorum %26,4 kesinlikle katılıyorum %13,9 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 111 deki işletme verilerine göre işletmelerin öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmasını istemediklerini söyleyebiliriz.

4.5.28 Öğrencilerin beceri eğitimini işletmelerde yapmalarını istemelerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 112

Beceri eğitimini işletmelerde yapma tercihinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	35	48,6
Katılıyorum	22	30,6
Kısmen katılıyorum	9	12,5
Katılmıyorum	3	4,2
Kesinlikle katılmıyorum	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin beceri eğitimini işletmede yapmalarını tercih eder misiniz sorusuna %48,6 kesinlikle katılıyorum %30,6 katılıyorum %12,5 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.29 Öğrencilerin işletmelerde yaptıkları işleri öğrenmede güçlük çekip çekmediklerinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 113

Beceri eğitiminde yapılan uygulamaları öğrenme güçlüğüne ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	6	8,3
Katılıyorum	16	22,2
Kısmen katılıyorum	21	29,2
Katılmıyorum	16	22,2
Kesinlikle katılmıyorum	13	18,1
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin işletmede yaptıkları işleri öğrenmede güçlük çektiklerini düşünüyor musunuz sorusuna %29,2 kısmen katılıyorum %22,2 katılıyorum %22,2 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 113 deki işletme verilerine göre öğrencilerin işletmelerde yaptıkları işleri öğrenmede kısmen zorluk çektiklerini düşündüklerini söyleyebiliriz.

4.5.30 Öğrencilerin okulda elde ettikleri meslekî bilgi ve becerileri işletmeler için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 114

İşletmelere göre okulda verilen mesleki eğitime ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	10	13,9
Katılıyorum	27	37,5
Kısmen katılıyorum	24	33,3
Katılmıyorum	8	11,1
Kesinlikle katılmıyorum	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin okulda elde ettikleri meslekî bilgi ve becerileri işletmeler için yeterli buluyor musunuz %37,5 katılıyorum %33,3 kısmen katılıyorum %13,9 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 114 deki işletme verilerine göre öğrencilerin okulda elde ettikleri mesleki bilgi ve becerilerin işletme uygulamaları için yeterli olduğu sonucuna varabiliriz.

4.5.31 İşletmelerin çalışma koşullarının beceri eğitimi için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 115

İşletmelerin mesleki yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	14	19,4
Katılıyorum	28	38,9
Kısmen katılıyorum	23	31,9
Katılmıyorum	7	9,7
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri işletmelerin çalışma koşulları beceri eğitimi için yeterli midir sorusuna % 38,9 katılıyorum %31,9 kısmen katılıyorum %19,4 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.32 Öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına uyum sağlamalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 116

Öğrencilerin işletme kurallarına uyumuna ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	32	44,4
Katılıyorum	25	34,7
Kısmen katılıyorum	13	18,1
Katılmıyorum	1	1,4
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,4
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına uyum sağlıyorlar mı sorusuna %44,4 kesinlikle katılıyorum %34,7 katılıyorum %18,1 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.33 Beceri eğitiminde öğrencilerin devamsızlık nedeniyle sorun yaşamalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 117

Öğrencilerin beceri eğitimine devam problemine ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	2,8
Katılıyorum	8	11,1
Kısmen katılıyorum	15	20,8
Katılmıyorum	18	25,0
Kesinlikle katılmıyorum	29	40,3
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri beceri eğitiminde öğrenciler devamsızlık nedeniyle sorun yaşıyorlar mı %40,3 kesinlikle katılıyorum %25 katılmıyorum %20,8 kısmen katılıyorum cevabı vermiştir.

4.5.34 Öğrencilerin beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşamalarının dağılımına dair bulgular.

Tablo 118

İşletmelere göre materyal kullanımındaki sorunlara ait dağılım.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	4	5,6
Katılıyorum	10	13,9
Kısmen katılıyorum	22	30,6
Katılmıyorum	16	22,2
Kesinlikle katılmıyorum	20	27,8
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrenciler beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşıyorlar mı sorusuna %30,6 kısmen katılıyorum %27,8 kesinlikle katılmıyorum %22,2 katılmıyorum cevabı vermiştir.

Tablo 118 deki işletme verilerine göre öğrencilerin işletmelerde araç gereç kullanımında kısmen sorun yaşadıklarını söyleyebiliriz.

4.5.35 Öğrencilerin almış olduğu eğitimin bir işe başlayabilmeleri için yeterliliğinin dağılımına dair bulgular.

Tablo 119

Beceri eğitiminin işe başlayabilme açısından yeterliliğinin dağılımı.

	F	%
Kesinlikle katılıyorum	14	19,4
Katılıyorum	19	26,4
Kısmen katılıyorum	23	31,9
Katılmıyorum	13	18,1
Kesinlikle katılmıyorum	3	4,2
Toplam	72	100,0

İşletme yetkilileri öğrencilerin almış olduğu eğitimi bir işe başlayabilmeleri için yeterli buluyor musunuz sorusuna %31,9 kısmen katılıyorum %26,4 katılıyorum %19,4 kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir.

4.6 İşletmelerin Öğrencileri İşyerlerinde İstihdamı İle Beceri Eğitimi Hakkında Görüşlerinin Karşılaştırılmasının Dağılımına Dair Bulgular.

Tablo 120

İş yerinde istihdam ile beceri eğitimi hakkındaki düşüncelerin karşılaştırılmasına ait dağılım.

	N	X	Std.S.	SD	F	p
Kesinlikle katılıyorum	20	2,1154	,37788			
Katılıyorum	27	2,2934	,29060			
Kısmen katılıyorum	22	2,5524	,34819	3.68	7,54	0,00
Katılmıyorum	3	2,7308	,24019			
Toplam	72	2,3413	,37695			

İşletmelerin öğrencileri beceri eğitimi sonrası işyerlerinde istihdam etmeleriyle ilgili düşüncelerinin yine işletmelerin beceri eğitimi hakkında görüşleri arasında fark olup olmadığı Varyans analizi ile test edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, işletmelerin öğrencilerin istihdamı ile beceri eğitimi hakkındaki düşünceleri arasında farklılık olduğu görülmektedir [$F_{(3,68)} = 7,54; p < 0.05$]. İşletmelerin öğrencilerin istihdamı hakkında kesinlikle katılanlarla ($X=2.11$) kısmen katılanlar arasında ($X=2,55$) anlamlı bir fark olduğu ($p < 0,005$) yapılan post hoc testi sonucu görülmektedir. Benzer şekilde hakkında kesinlikle katılanlarla ($X=2.11$) katılmayanlar arasında ($X=2,73$) istatistiki olarak fark olduğu ($p < 0,05$) görülmektedir.

İşletmelerde beceri eğitimi dersini uygulayan işletmelerden, eğitim sonrası öğrencileri istihdam etmeyi düşünmeyenler % 4.2 dir. Araştırmadaki varyans analiz sonucuna göre öğrencileri istihdam etmeyi düşünmediklerini belirtmelerine rağmen, işletmelerde beceri eğitimini istihdam etmeyi düşünenlerden daha fazla istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmanın analiz sonuçlarına göre işletmelerin beceri eğitimi dersine katkısının olduğu, aynı zamanda öğrencilerinde beceri eğitiminde işletmelere katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırma kapsamında 6 ilde, 9 farklı kız meslek lisesinde okuyan 181 öğrenci, bu öğrencilerin staj yaptıkları tespit edilen 72 işletme ve öğrencilerin stajlarının yürütülmesiyle ilgilenen 30 koordinatör öğretmene 3 farklı anket uygulanmış ve yapılan stajlar değerlendirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri çoğunlukla kendilerinin belirlediği sonucuna varılmıştır. İşletmelerde beceri eğitimi yerini kendi belirleyen öğrencilerin dikkat ettikleri hususun, işletmelerin bulunduğu yer ve ulaşım olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada ortaya çıkan diğer bir sonuç ise; koordinatör öğretmenlerin, öğrencilerin staj yapacakları işletmeleri belirlerken, okul yönetiminin belirlediği uygun işletmeler arasından seçim yaptıkları; stajyer öğrencileri işletmelere dağıtırken de en çok işletmelerin ulaşım imkânlarına ve işletmelerin öğrencilerin evlerine yakınlığına dikkat ettikleri tespit edilmiştir.

Araştırmada; beceri eğitimi yapılan işletmelerin teknolojik durumlarının iyi olduğu öğrenci, işletme ve koordinatör öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı; işletmelerin büyük çoğunluğunun stajların öğretim programının çoğunluğunu uygulayacak donanımına sahip oldukları; işletmelerin genellikle eğitim verecek nitelikte öğretici veya eğitici personele sahip oldukları tespit edilmiştir.

İşletmelerin öğrencileri genellikle 5–8 ve 9–12 saat çalıştırdıkları; aynı okuldan bir işletmeye 1- 3 arası öğrencinin stajyer olarak gittiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin işletmelerde bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını geliştirme imkânı buldukları, okuldaki atölye ve laboratuvarın genellikle gelişimleri için yeterli olmadıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilere okudukları bölümde alanlarıyla ilgili okutulan eğitim programlarının ara eleman yetiştirmek için uygun olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilere, beceri eğitimi dersi görülen işletmelerde çalışan personelin, öğrencilere alanlarındaki mesleki becerileri kazanmalarında ellerinden gelen kolaylığı ve yardımı gösterdikleri tespit edilmiştir.

İşletmelerde çalışan ve yöneticilerin öğrencilere karşı tutumları konusunda öğrenciler, genellikle çalışanların sorulan tüm sorulara ilgiyle cevap verdiklerini, işletmeler ve koordinatör öğretmenler ise çalışanların her zaman her konuda öğrencilere yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler, beceri eğitimi sırasında kazandıkları bilgi ve becerilerin gelecekteki mesleki yaşamlarında kısmen faydalı olacağını düşünürken, koordinatör öğretmenler kesinlikle faydalı olacağı görüşündedir.

Hem koordinatör öğretmenler hem de öğrenciler açısından bölümde öğrendikleri bilgi ve becerilerin uygulanması için işletmelerde beceri eğitimi yapmanın kesinlikle önemli olduğu görüşünde önemli bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrenciler ve işletme yetkilileri öğrencilerin almış oldukları işletmelerde beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmelerine büyük oranda katkı sağlayacağını düşündükleri fakat koordinatör öğretmenlerin bu konuda kararsız oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin %50'si beceri eğitimlerini okulda almak istediklerini koordinatör öğretmenlerinde bir kısmı beceri eğitimini okulda yapmalarını belirtirken işletme yetkilileri çok yüksek oranda beceri eğitimini okulda yapmalarını istemediklerini belirttikleri tespit edilmiştir. Bu tespite göre öğrencilerin ve öğretmenlerin bir kısmının işletmelerde beceri eğitiminin okul dışında yapılmasına bakış açılarının çok olumlu olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin bir kısmı beceri eğitiminde yaptıkları işleri öğrenmede güçlük çektiklerini belirtmiştir. Koordinatör öğretmenler büyük oranda öğrencilerin yaptıkları işleri öğrenmekte güçlük çekmediklerini belirtmiştir. İşletme yetkililerinin yarıya yakınının öğrencilerin yaptıkları işleri öğrenmekte güçlük çektiklerini belirttikleri tespit

edilmiştir. Bu tespite göre koordinatör öğretmenlerle işletme yetkilileri arasında bir görüş farklılığı göze çarpmaktadır. Bu farklılığında sebebinin koordinatör öğretmenlerin yarıya yakınının piyasa iş tecrübesinin olmaması olarak söyleyebiliriz.

Öğrencilerin %50'si okulda aldıkları eğitimin işletmelerde beceri eğitimi için yeterli olmadığını belirttiği, koordinatör öğretmenler ve işletme yetkililerinin büyük bir kısmının okuldaki eğitimin yeterli olduğunu belirttiği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin büyük bir kısmı işletme yetkililerinin beceri eğitimine olumlu baktığını belirtmiş. Koordinatör öğretmenlerin bir kısmının işletme yetkililerinin olumsuz yaklaştıkları düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir. Bu tespitte öğrenci ile koordinatör öğretmenler arasında düşünce farkının olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin yarısından fazlası işletmelerdeki çalışma koşullarını beceri eğitimi için yeterli bulurken koordinatör öğretmenlerin %50'sinin kararsız olduğu, işletme yetkililerinin bir kısmının da kararsız olduğu tespit edilmiştir.

İşletmelerde beceri eğitiminin uygulandığı işletmelerde çalışanların öğrencilere beceri eğitimiyle ilgili çalışmalarında yardımcı oldukları tespit edilmiştir.

Koordinatör öğretmenler ve işletme yetkililerinin belirttiklerine göre öğrenciler beceri eğitimi aldıkları işletmelerin çalışma kurallarına uyum sorunu yaşamadıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin %50'si beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşadığı anlaşılmıştır. Koordinatör öğretmenlerin ve işletme yetkililerinin bir kısmına göre beceri eğitiminde öğrencilerin araç-gereç kullanımında sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Buradaki tespitlerde öğrencilerin cevaplarıyla koordinatör öğretmen ve işletme yetkililerinin cevapları arasında bariz farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilere göre genellikle beceri eğitiminde araç-gereç kullanımında sorun yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Öğrencilerin bir kısmının işletmelerde aldıkları beceri eğitimini bir işe başlama konusunda yeterli bulmadığı, aynı şekilde koordinatör öğretmenlerin ve işletme yetkililerinin bir kısmının da beceri eğitimini yeterli bulmadıkları tespit edilmiştir.

Koordinatör öğretmenlerin öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi ile yeteri kadar yakından ilgilendikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimleri sırasında bir kısmının alan dışı işlerde de çalıştırıldıkları, koordinatör öğretmenlere göre ise öğrencilerin yarısından fazlasının alan dışı işlerde çalıştırıldıkları görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

İşletmelerde beceri eğitimleri sırasında işletme yetkililerinin öğrencilerin karşılaştıkları sorunlarla ilgilendikleri tespit edilmiştir.

İşletmelerin yarısından fazlasının beceri eğitimi alan öğrencileri eğitim sonrası istihdam etmeyi düşündükleri bir kısmının ise bu konuda kararsız oldukları tespit edilmiştir. Bu tespite göre işletme yetkililerinin büyük bir kısmının beceri eğitimi alan öğrencileri mezun olduktan sonra işe almak istediklerini belirtmeleri, beceri eğitiminin süresinin daha uzun olmasını istemeleri, yasal zorunluluk olmasa da beceri eğitimini vereceklerini belirtmelerinden işletmelerin beceri eğitimine çok önem verdikleri sonucunu çıkarabiliriz.

5.2 Öneriler

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Bütün 12. sınıf öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimlerini kendi alanları ile ilgili işletmelerde yapmaları sağlanmalıdır.
- İşletmelerde beceri eğitimine öğrenci kabul eden işletmeler öğretim programının uygulanmasını sağlayacak personele ve donanıma sahip olmalıdırlar.
- Öğrencilere, farklı bakış açıları edinmeleri açısından beceri eğitiminin öneminin anlatılması gerekmektedir.
- Beceri eğitimine öğrenci kabul eden işletmeler ve koordinatör öğretmenler mesleki ve teknik eğitim yönetmeliğinde işletmelerde beceri eğitimiyle ilgili maddeleri incelemeli, programlara yönelik önerileri okullar tarafından değerlendirilmelidir.
- İşletmeler öğrencilerin meslek hastalıklarından korunmaları için gerekli uyarıları yapıp önlemler almalıdırlar. Beceri eğitimi alan öğrenciler işletmenin iş akışı, üretimi, genel işleyişi ve iş güvenliği konularında bilgilendirilmelidirler.
- Beceri eğitimi süresince öğrencilerin alanlarıyla ilgili bütün bölümleri görmelerine izin verilmelidir.
- Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimine başladıklarında hem bilgi hem de ortam olarak hazır bulunma düzeylerini arttırmak için meslek liselerinin öğretim programları yeniden gözden geçirilmelidir.
- Koordinatör öğretmenler işletmeleri en az haftada bir kez ziyaret etmelidirler. Koordinatör öğretmenler iyi iletişim becerisine sahip, rehberliği kuvvetli kişiler arasından seçilmelidir. Meslek liselerine atanacak öğretmenlerde piyasa iş tecrübesi şartı aranmalı
- İşletmelerde beceri eğitimi yapılan yerlerde etkili ve düzenli bir denetim yapılmalıdır.
- Çalışanların öğrencilere karşı yanlış tutum ve davranışlarının önüne geçilmelidir. Bu konuyla ilgili işletmelere pedagojik eğitim seminerleri verilmeli.
- İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciye yardımcı olabilecek düzeyde personel bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağaç, S. (2004). Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Yaz Dönemi Stajına İlişkin Memnuniyet Durumlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Mesleki Eğitim Dergisi*. Ankara
- Akkaya, M. (2008). *Türkiye’de Giyim Eğitimi Veren Meslek Liselerindeki Öğrencilerin Sanayi Uygulamalarının İşletmeler, Öğrenciler Ve Koordinatör Öğretmenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Konya
- Alkan, C. (1976, 19–20 Kasım). *Kooperatif Eğitim Programları*. Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim ile Sanayi İlişkileri Sempozyumu). Ankara.
- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ. (1994). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Gazi Üniv. İletişim Fakültesi Basımevi.
- Aktaş, İ., Kafadar, S.ve Tüzün, I.(2012).*Mesleki ve Teknik Eğitimde Güncellenmiş Durum Analizi*. İstanbul: İmak Ofset.
- Akyüz, Y. (1993). *Türk Eğitim Tarihi Başlangıçtan 1995’e*. İstanbul: Ofset Hazırlık Yayınları.
- Becer, E. (2002). *İletişim ve Grafik Tasarım*. (2. basım). Ankara: Dost Kitabevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1978). *Eğitim Psikolojisi*, Ankara. Binbaşıoğlu Yayınları.
- Bloom, B.S. (1979). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*.(Çev. D. Ali Özçelik). Ankara. M.E.B. Basımevi. (Eserin orijinali 1976’da yayımlandı).
- Diyarbakırlı, N.(1993). *Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Doğan, H. Alkan, C. Sezgin, İ. (1980). *Mesleki ve Teknik Eğitim Prensipleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Doğan, H.(1983). Türkiye’ de Teknik Eğitimin Gelişimi. Ankara: *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 16 Sayı: 1
- Doğan, H.,Ulusoy, A., Hacıoğlu, F.(1997). *Okul Sanayi İlişkileri*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Earged.(2010).*Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları mezunlarının izlenmesi 2010 yılı raporu*. Ankara: Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi.

- Earged (2006). *Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde İşletmelerde Meslek Eğitiminin Değerlendirilmesi*. Ankara: Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi.
- Erol, Y. ve Alp, S. (2003). *Türkiye'deki meslek yüksekokullarının meslek lisesi kaynaklı problemleri*. Ankara Üniversitesi İVETA Bölgesel Konferansı'nda Sunulan Bildiri, Ankara.
- Eşme, İ.(2007).*Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar*. T.C. YÖK Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, Ankara.
- Gürol, M.(1997). *Okul Sanayi İşbirliği*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Güney, İ.(2002).*Mesleki Teknik Eğitime Öğretmen Yetiştirme*. Eğitim Sorunları Kurultayı-II, T.C. Maltepe Üniversitesi, İstanbul Marmara Eğitim Vakfı Marmara Eğitim Kurumları, İstanbul.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri* (11.Baskı). Ankara: Tek Işık Web Ofset
- Kara, İ.M.(2009).*Türkiye ve Uluslararası Bahaus Sanat ve Tasarım Fakültelerinde Grafik Eğitimi Program İçerikleri ve İşleyişler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Karagözoğlu, G.(1991).*İzmir 1. Eğitim Kongresi*. Buca Eğitim Fakültesi Yayını, İzmir.
- Kazu, İ.Y.(1996). *Endüstriyel Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarındaki İşletmelerdeki Meslek Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Kazu, İ.Y. (2003).*Mesleki Ortaöğretim Kurumlarında Okul-Endüstri İşbirliği*. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. 10-12 EYLÜL 1997(Bildirili).Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kenar, N. (Ekim, 2009). *Yaygın Eğitim Kapsamında Mesleki Eğitim Sistemi*. Mercek Dergisi, Web: <http://www.messegitim.com.tr/ti/579/0/yaygin-egitim-kapsaminda-mesleki-egitim-sistemi> adresinden 2 Şubat 2013' de alınmıştır.
- Kuru, S (Aralık, 2006).*Meslek Yüksekokulu Hazır Giyim Programı Öğrencilerinin Meslek Stajlarındaki Yeterliliğin Akademik Personel Açısından Değerlendirilmesi*, Konfeksiyon Teknoloji Dergisi, Sayı:45, s. 68-78.
- Kulahçı, M. (1983)“Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu”, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- M.E.B., (2002).*Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği*. Ankara.
- MEB,(2011) *Grafik ve Fotoğraf Alanı Çerçeve Öğretim Programı*. Ankara.

- Özgül, N.(1995). *İşletmelerde Staj Yapan Meslek Lisesi Öğrencilerine Staj Yaptıkları Kurumların Mesleki Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özkan, B. Taş, E. Günay, A. (2010). *Türk Milli Eğitim Sistemi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul
- Öztabağ, L.(1971).Eğitim Sosyolojisi. İstanbul Yükselen Matbaacılık Limited Şirketi.
- Şahin, i. Fındık, T. (2008). *Türkiye' de Mesleki Ve Teknik Eğitimi Mevcut Durum, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*.
Web:http://perweb.firat.edu.tr/personel/yayinlar/fua_101/101_49959.pdf
adresinden 2 Şubat 2013' de alınmıştır.
- Şahinkesen, A.(25-27 Kasım, 1991).*Eğitimde İkili Sistem*. İzmir 1. Eğitim Kongresi Bildirileri, İzmir.
- Soyluer, H.(2007) *Çağdaş İşletme Yönetimi Ders Notları*. Maltepe Üniversitesi, İstanbul
- Sönmez, V.(2005). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tepecik, A.(2002).*Grafik Sanatlar Tarih-Tasarım-Teknoloji*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Tezcan, M.(1988).*Eğitim Sosyolojisi*. Ankara, Bilim Yayınları.
- Tübitak, (2003). Türkiye'de Eğitimin Mevcut Durumu. Web:
http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/eik/EK1.pdf
adresinden 13 Mart 2013' te alınmıştır.
- Üstün, G., Savaş, D. (2012). Kız Meslek Liselerinin İşletmelerde Yapılan Beceri Eğitimini Planlama Ve Değerlendirme Uygulamalarını Gerçekleştirme Düzeyi. Web:http://www.arastirmax.com/bilimsel_yayin/zonguldak-karaelmas-%C3%BCniversitesi-sosyal-bilimler-dergisi/8/15/165-177_kiz-meslek-liselerinin-i-%C5%9Fletmelerde-yapilan adresinden 11 Ekim 2012' de alınmıştır.
- Ünalın,H.T (2005) *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Grafik Eğitimi Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Varış, F.(1988).*Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara, A.O. Eğitim Bilimleri Fak. Yayınları.
- Yök. (2006). *Meslek yüksekokulları: Mevcut durum ve öngörüler*. Ankara.

EKLER

KOORDİNATÖR ÖĞRETMEN ANKETİ

Sevgili meslektaşlarım “Kız Meslek Lisesi Grafik ve Fotoğrafçılık Alanı Grafik Dalında Okutulan İşletmelerde Beceri Eğitimi Dersine Sektör Temsilcilerinin Katkısı” konulu tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Ana Bilim Dalı Grafik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olan Akın ODACI tarafından yürütülmektedir. Çalışmamın amacına ulaşması adına vereceğiniz cevapların doğruluğu büyük önem taşımaktadır.

İlginiz için teşekkür ederim.

- 1- **Yaşınız**
 20 ( ) – 25 ( )
 25 ( ) – 30 ( )
 30 ( ) – 35 ( )
 35 ( ) – 40 ( )
 40 ve üzeri ( )
- 2- **Cinsiyetiniz:** ( ) Kadın ( ) Erkek
- 3- **Öğrenim durumunuz nedir ?**
 Lisans (4 Yıllık) ( ) Yüksek Lisans (Master) ( ) Doktora / Sanatta yeterlilik
- 4- **Lisans eğitiminizi hangi okulda tamamladınız?**
 Güzel Sanatlar Fakültesi - Resim Bölümü
 Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği
 Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü
 Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik / Grafik Tasarım / Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
 Diğer
- 5- **Kaç yıldır bu meslekte çalışıyorsunuz ?**
 0-5
 6-10
 11-15
 16-20
 20 ve üzeri
- 6- **Okulunuzun bulunduğu ili**
 .....
- 7- **Görev yaptığınız okul**
 Güzel Sanatlar Lisesi ( ) Kız Meslek Lisesi ( ) Olgunlaşma Enstitüsü

8- **Okuldaki Göreviniz**

Yönetici Bölüm Şefi Atölye Şefi Koordinatör Öğretmen Branş Öğretmeni

9- **Herhangi bir matbaa veya reklam ajansında çalıştınız mı / çalışıyor musunuz ?**

Çalışıyorum Çalışmıyorum Çalıştım Hiç Çalışmadım

10- **Yukarıdaki soruya cevabınız evetse ne kadar süre çalıştınız / çalışıyorsunuz?**

1 yıldan az
 1-3 yıl arası
 3-5 yıl arası
 5 -10 yıl arası
 10 yıldan fazla

11- **Öğrencileriniz işletmelerde beceri eğitimini hangi sınıfta görmeye başlıyorlar ?**

9. Sınıf 10. Sınıf 11.Sınıf 12.Sınıf

12- **İşletmelerde beceri eğitiminin hangi sınıf veya sınıflarda yapılmasını uygun buluyorsunuz ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)**

9. Sınıf 10. Sınıf 11.Sınıf 12.Sınıf Hiç

13- **Mesleki ve teknik eğitim yönetmeliği hakkında bilginiz var mı?**

Bilgim yok Kısmen bilgim var Bilgim var

14- **Öğrencileri işletmelere hangi kriterlere göre dağıtıyorsunuz?**

Numara sırasına göre
 Cinsiyetine göre
 Başarı ortalamasına göre
 Öğrencinin isteğine göre
 Ulaşım imkanlarına göre
 İşletmenin isteğine göre
 Diğer (lütfen yazınız) .....

15- **İşletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanları sizce nasıl olmalıdır ?**

İki gün okul üç gün işletme
 Üç gün okul iki gün işletme
 Bir dönem okul bir dönem işletme
 12 . sınıfta tamamen işletme
 Diğer (lütfen yazınız) .....

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
16	Bölümünüzde uygulanan eğitim programları ara kademe elemanı yetiştirmek için yeterli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
17	Beceri eğitimi yapılan işletmelerde eğitimden sorumlu personel, öğrencilerin meslekî becerileri kazanmasına yardımcı oluyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
18	Beceri eğitimi yapılan işletmelerde, öğrencilerin mesleğinin gerektirdiği işlerde çalışmasına olanak sağlıyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
19	İşletmede verilen beceri eğitimi, okuldaki eğitim programına uygun mu?	( )	( )	( )	( )	( )
20	Öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu eğitici personel meslekî bilgi ve beceri açısından yeterli mi?	( )	( )	( )	( )	( )
21	Beceri eğitimi sırasında kazanılan bilgi ve becerilerin gelecekte öğrencilerin meslek yaşamında gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
22	Bölümde elde edilen meslekî bilgi ve becerilerin işletmelerde uygulanması açısından, beceri eğitimi sizce önemli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
23	İşletmede beceri eğitimi planlanması konusunda işletme yetkilileri ile işbirliği yapıyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
24	Beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından sizce önemli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
25	Öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerinde katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
26	Öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını tercih eder misiniz?	( )	( )	( )	( )	( )
27	Öğrencilerin beceri eğitimini işletmede yapmalarını tercih eder misiniz?	( )	( )	( )	( )	( )
28	Öğrencilerin işletmede yaptıkları İşleri öğrenmede güçlük çektiklerini düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
29	Öğrencilerin okulda elde ettikleri meslekî bilgi ve beceriler beceri eğitimi için ne kadar yeterlidir?	( )	( )	( )	( )	( )
30	İşletme yetkilileri beceri eğitimine ne kadar olumlu yaklaşmaktadırlar?	( )	( )	( )	( )	( )
31	İşletmelerin çalışma koşulları beceri eğitimi için ne kadar yeterlidir?	( )	( )	( )	( )	( )

32	Öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına ne kadar uyum sağladıklarını düşünüyorsunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
33	Öğrenciler beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşıyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
34	Öğrencilerin almış olduğu meslekî eğitimi bir işe başlayabilmeleri için yeterli buluyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
35	Öğrencilerin, işletmelerde beceri eğitiminde alanları dışında işlerde çalıştırıldıklarını düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )

ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili öğrenciler “Kız Meslek Lisesi Grafik ve Fotoğrafçılık Alanı Grafik Dalında Okutulan İşletmelerde Beceri Eğitimi Dersine Sektör Temsilcilerinin Katkısı” konulu tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Ana Bilim Dalı Grafik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olan Akın ODACI tarafından yürütülmektedir. Çalışmamın amacına ulaşması adına vereceğiniz cevapların doğruluğu büyük önem taşımaktadır.

İlginiz için teşekkür ederim.

- 1- **Okulunuzun bulunduğu il**
.....
- 2- **Öğrenim gördüğünüz okul aşağıdakilerden hangisidir ?**
 Güzel Sanatlar Lisesi   Kız Meslek Lisesi   Olgunlaşma Enstitüsü
- 3- **Kaçıncı sınıfta öğrencisiniz ?**
 9. Sınıf   10. Sınıf   11.Sınıf   12.Sınıf
- 4- **Staj yapacağınız işletmeleri nasıl belirliyorsunuz?**
 Kendim belirledim   Okul yönetimi   Koordinatör öğretmen   İşletme talebiyle
- 5- **Stajınızı nerede yapıyorsunuz?**
 Reklam ajansı   Matbaa   Fotoğrafçı   Gazete   Diğer (lütfen yazınız).....
- 6- **Staj yaptığımız yerde sizinle birlikte kaç öğrenci bulunuyor?**
 1-3   4-6   7-9   10-12   13 üzeri
- 7- **Günde kaç saat çalışıyorsunuz?**
 4 saat   4-8 saat   9-12 saat   12 saatten fazla
- 8- **Staj yaptığımız işletme güncel teknoloji ile uyumlumu?**
 Kesinlikle katılıyorum   Katılıyorum   Kısmen Katılıyorum   Katılmıyorum   Kesinlikle Katılmıyorum

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
9	Bölümünüzde bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarınızı geliştirme imkânı veriyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
10	Bölümünüzde bulunan atölye, laboratuvar, derslik ve donanım öğretim yaptığımız alanla ilgili meslekî gelişiminiz için uygun mudur?	( )	( )	( )	( )	( )
11	Bölümde verilen eğitim programları ara eleman yetiştirmeye uygun mudur?	( )	( )	( )	( )	( )
12	Beceri eğitimi yaptığınız işletmelerde eğitimden sorumlu personel, meslekî becerileri kazanmanıza yardımcı oluyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
13	Beceri eğitimi yaptığımız işletmelerde mesleğinizin gerektirdiği işlerde çalışmanıza imkân veriliyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
14	İşletmede verilen beceri eğitimini okuldaki eğitim programına uygun buluyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
15	İşletmede kazandığınız beceriler okulda aldığınız bilgi ve becerilerle birbirini tamamlıyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
16	Beceri eğitiminin süresi alanınızda kendinizi geliştirmek için sizce yeterli mi?	( )	( )	( )	( )	( )
17	Beceri eğitimi aldığınız işletmelerde meslekî becerileri kazanabilmeniz için uygulanan öğretim yöntemleri yeterli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
18	Beceri eğitiminizden sorumlu eğitici personel meslekî bilgi ve beceri açısından yeterli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
19	Beceri eğitimi sırasında kazandığınız bilgi ve becerilerin gelecekteki meslek yaşamınızda gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
20	Bölümde elde edilen meslekî bilgi ve	( )	( )	( )	( )	( )

	becerilerin işletmelerde uygulaması açısından, beceri eğitimi sizce önemli midir?					
21	Beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından önemli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
22	Aldığınız beceri eğitiminin mezun olduktan sonra iş bulabilmenize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
23	Beceri eğitimini okulda yapmayı ister misiniz?	( )	( )	( )	( )	( )
24	İşletmede yaptığınız işleri öğrenmede güçlük çekiyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
25	Okulda elde edilen meslekî bilgi ve beceriler beceri eğitimi yeterli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
26	İşletme yetkilileri beceri eğitimine olumlu yaklaşıyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
27	İşletmelerin çalışma koşulları beceri eğitimi için uygun mudur?	( )	( )	( )	( )	( )
28	İşletmede çalışanlar, beceri eğitimi uygulamalarında size yardımcı oluyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
29	Beceri eğitiminde araç-gereç kullanımı konusunda sorun yaşıyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
30	Aldığınız eğitimi bir işe başlayabilmek için yeterli buluyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
31	İşletmelerde, genellikle meslek alanınız dışındaki işlerde mi çalıştırılıyorsunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
32	Koordinatör öğretmeniniz, beceri eğitiminizle yeteri kadar ilgileniyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
33	İşletme yetkilileri beceri eğitiminizde karşılaştığınız sorunlarla ilgileniyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )

İŞLETME ANKETİ

Sayın işletme temsilcileri “Kız Meslek Lisesi Grafik ve Fotoğrafçılık Alanı Grafik Dalında Okutulan İşletmelerde Beceri Eğitimi Dersine Sektör Temsilcilerinin Katkısı” konulu tez çalışması Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Ana Bilim Dalı Grafik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olan Akın ODACI tarafından yürütülmektedir. Çalışmamın amacına ulaşması adına vereceğiniz cevapların doğruluğu büyük önem taşımaktadır.

İlginiz için teşekkür ederim.

1- İşletmenin bulunduğu il?

.....

2- İşletmenizin çalışma alanı?

( ) Reklam ajansı ( ) Matbaa ( ) Fotoğrafçılık ( ) Gazete ( ) Diğer (lütfen yazınız).....

3- İşletmedeki göreviniz.

( ) İşletme sahibi ( ) İşletme yöneticisi ( ) Üst düzey yönetici (Genel Md. , Departman Md.) ( ) Şef ( ) Personel

4 Sizce öğrenciler hangi sınıfta işletmelere gönderilmelidir?

( ) 9. Sınıf ( ) 10. Sınıf ( ) 11.Sınıf ( ) 12.Sınıf

5- İşletmelerde beceri eğitimi uygulama zamanları sizce nasıl olmalıdır?

( ) İki gün okul üç gün işletme
 ( ) Üç gün okul iki gün işletme
 ( ) Bir dönem okul bir dönem işletme
 ( ) 12. sınıfta tamamen işletme
 ( ) Diğer (lütfen yazınız) .....

6- Öğrencilere günde kaç saat işletmede beceri eğitimi veriyorsunuz.

( ) 4 saat ( ) 4–8 saat ( ) 9–12 saat ( ) 12 saatten fazla

7- Yasal bir zorunluluk olmasa işletmenizde öğrencilere beceri eğitimi yaptırmayı düşünür müsünüz? ?

( ) Kesinlikle katılıyorum ( ) Katılıyorum ( ) Kısmen Katılıyorum ( ) Katılmıyorum ( ) Kesinlikle Katılmıyorum

8- İşletmenizde kaç öğrenciye beceri eğitimi imkânı verebiliyorsunuz.

( ) 1-3 ( ) 4-6 ( ) 7-9 ( ) 10-12 ( ) 13 ve üzeri

9- İşletmenizde beceri eğitimi alan öğrencileri eğitim sonrası istihdam etmeyi düşünüyor musunuz?

( ) Kesinlikle katılıyorum ( ) Katılıyorum ( ) Kısmen Katılıyorum ( ) Katılmıyorum ( ) Kesinlikle Katılmıyorum

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
İşletmenizde öğrencilerin uygulama yapması					
10 mesleklerinin gerektirdiği becerileri kazanmaları için yeterli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
İşletmenizde öğrencilerin uygulama yapması					
11 diğer personelin iş yükünü hafifletiyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
İşletmenizde öğrencilerin uygulama yapması					
12 diğer personeli de öğrenmeye ve çalışmaya motive ediyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
İşletmenizde beceri eğitimi yapan öğrenciler yaptıkları iş ve işlemlere ilgi duyuyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
İşletmenizde beceri eğitimi yaptırdığımız					
14 öğrencilerin mesleklerinin gerektirdiği işlerde çalışmalarına imkân veriyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
Öğrenciler kendilerine kazandırmaya					
15 çalıştığınız bilgi ve becerileri öğrenebiliyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
İşletmenizde beceri eğitimi yaptırdığımız					
16 Öğrenciler işyeri disiplinine uyuyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
Öğrenciler okulda aldıkları bilgi ve becerileri					
17 işyerinde uygularken zorluk çekiyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
Beceri eğitimi sırasında işletmenizde görevli					
18 personel öğrencilere yardımcı oluyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
Öğrencilerin işletmenizde beceri eğitimi					
19 yapmaları işletmenizdeki iş düzenini olumlu etkiliyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
Öğrencilerin işletmenizde beceri eğitimi					
20 yapmaları işletmenizdeki iş düzenini olumsuz etkiliyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )

İşletmede beceri eğitiminin planlanması 21 konusunda okul yöneticisi ile işbirliği yapıyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
İşletmenizde beceri eğitimi yapan öğrenciler 22 meslekleri ile ilgili bölümlerde uygulama yapma imkânı buluyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
23 Öğrencilerin işletmelerde aldığı beceri eğitimine ilişkin raporlar okula düzenli olarak iletiliyor mu?	( )	( )	( )	( )	( )
24 İşletmede beceri eğitimi planlanması konusunda koordinatör öğretmenlerle ile işbirliği yapıyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
25 Beceri eğitimi, iş ortamını tanıma açısından öğrenciler için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
26 Öğrencilerin aldığı beceri eğitiminin gelecekte iş bulabilmelerine olumlu etki yapacağını düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
27 Öğrencilerin beceri eğitimini okulda yapmalarını tercih eder misiniz?	( )	( )	( )	( )	( )
28 Öğrencilerin beceri eğitimini işletmede yapmalarını tercih eder misiniz?	( )	( )	( )	( )	( )
29 Öğrencilerin işletmede yaptıkları işleri öğrenmede güçlük çektiklerini düşünüyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
30 Öğrencilerin okulda elde ettikleri meslekî bilgi ve becerileri işletmeler için yeterli buluyor musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )
31 İşletmelerin çalışma koşulları beceri eğitimi için yeterli midir?	( )	( )	( )	( )	( )
32 Öğrencilerin işletmede çalışma kurallarına uyum sağlıyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
Beceri eğitiminde öğrenciler devamsızlık 33 nedeniyle sorun yaşıyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
Öğrenciler beceri eğitiminde araç-gereç 34 kullanımı konusunda sorun yaşıyorlar mı?	( )	( )	( )	( )	( )
Öğrencilerin almış olduğu eğitimi bir işe başlayabilmeleri için yeterli buluyor 35 musunuz?	( )	( )	( )	( )	( )